

[Kirsten Jacobsen]

Statsministeren blev belært om, at det var der ikke flertal for i dette Ting, og han trak følehornene til sig igen. Men så gjorde man noget, som denne regering åbenbart er en sand mester i: Det, man ikke kan få flertal i parlamentet for at afskaffe, ophæver man i praksis rent administrativt. Og det er netop det, industriministeren har gjort i dette tilfælde ved at undlade at håndhæve reglerne. Reglerne er ganske klare, og overtrædelserne er lige så klare, det ved enhver. Og hvis man ikke ved det eller ikke vil tage mine ord for gode varer, kan man blot læse forsiden af Jyllands-Postens erhvervssektion i dag, hvor en lektor fra Københavns Handelshøjskole fastslår, at ejendomsmægleraftalerne er ulovlige.

Vi har også indkaldt ministeren til samråd, og det samråd sagde ministeren – jeg citerer fra et Ritzautotelegram af den 14. januar 1992 kl. 17.26:

»Hun afviste, at aftalerne mellem mæglerne og kreditforeningerne i sig selv ulovlige. Vi har ingen konkrete eksempler på, at reglerne bliver overtrådt, hvorfor der ikke er grund til at stramme dem. Hvis folk føler, at der bliver begået ulovligheder, må de melde det til politiet.«

Det er en ansvarlig minister, som skal forvalte sit område, som siger noget sådant efter et samråd i ressortudvalget. Jeg synes ærlig talt, det er beskæmmende. Der kan findes mange andre eksempler, men nu går tingene jo hurtigt her i huset, og jeg skal ikke give industriministeren skylden for de fejl, der herefter er opstået, det må husets administration påtage sig.

Men vi er i den situation, at for det første er betænkningen ukorrekt, indstillingerne er ukorrekte og selvmodsigende. Man kan nemlig ikke både indstille forslaget til forkastelse og undlade at stemme, som Det Radikale Venstre gør. Jeg ved godt, at Det Radikale Venstre har svært ved at bestemme sig, men at man ligefrem fra administrationens side skulle misbruge denne myte, er dog lidt for groft. Men det tror jeg nok Det Radikale Venstre selv tager sig af.

Men noget andet og værre er dog, at der på side 4 i betænkningen er en bilagsfortegnelse, hvoraf det fremgår, at udvalgets spørgsmål til industriministeren og dennes svar vil blive optrykt som bilag til betænkningen. De findes ik-

ke. Jeg har fået oplyst, at de kommer med i den trykte betænkning, som vi kan få om en 3-4 dage, når man får tid her i huset. Men det hjælper jo ikke Folketingets medlemmer, som nu skal stemme ved anden og sidste behandling af dette forslag.

Jeg synes, vi er på kanten af, hvad et parlament kan tage ansvaret for, og jeg må anmode formanden om, at vi afbryder behandlingen af dette forslag og lader det gå tilbage til udvalget, så vi i hvert fald får formalia opfyldt. Måske kunne vi også i et nyt samråd formå industriministeren til at tage det her lidt mere seriøst, end hun har gjort indtil nu.

Hermed sluttede forhandlingen.

Første næstformand (Torben Lund):

Der er af fru Kirsten Jacobsen stillet forslag om, at sagens behandling standses, og at forslaget til folketingsbeslutning henvises til fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Sagens videre behandling stilles herefter i bero.

Den næste sag på dagsordenen var:

13) Første behandling af lovforslag nr. L 290:

Forslag til lov om ændring af lov om social bistand m.v. (Udvidelse af ordningen om ungdomsydelse).

Af socialministeren (Else Winther Andersen).

(Fremsat 12/5 92).

Sammen med denne sag foretoges de under punkterne 14-24 på dagsordenen opførte sager, nemlig:

14) Første behandling af lovforslag nr. L 291:

Forslag til lov om ændring af lov om social bistand. (Lempelse af reglerne om formidlet dagpleje, indførelse af tilskud til nye dagplejere samt tilskud til pasningsordninger tilknyttet virksomheder).

Af socialministeren (Else Winther Andersen).

(Fremsat 12/5 92).

- 15) Første behandling af lovforslag nr. L 283:**
Forslag til lov om orlovsydelse til uddannelse. (Orlovsydelse, jobrotation m.v.).
 Af arbejdsministeren (Kirkegaard).
 (Fremsat 12/5 92).
- 16) Første behandling af lovforslag nr. L 284:**
Forslag til lov om forældreorlovsydelse.
 Af arbejdsministeren (Kirkegaard).
 (Fremsat 12/5 92).
- 17) Første behandling af lovforslag nr. L 285:**
Forslag til lov om ændring af lov om arbejdsformidling og arbejdsløshedsforsikring m.v. (Aktivering af ledige).
 Af arbejdsministeren (Kirkegaard).
 (Fremsat 12/5 92).
- 18) Første behandling af lovforslag nr. L 286:**
Forslag til lov om ændring af lov om arbejdstilbud til ledige. (Frivilligt arbejdstilbud, selvfundet arbejdstilbud, introduktionsperiode m.v.).
 Af arbejdsministeren (Kirkegaard).
 (Fremsat 12/5 92).
- 19) Første behandling af lovforslag nr. L 287:**
Forslag til lov om aktiveringsordning for ledige på Bornholm.
 Af arbejdsministeren (Kirkegaard).
 (Fremsat 12/5 92).
- 20) Første behandling af lovforslag nr. L 300:**
Forslag til lov om ændring af lov om kommunal beskæftigelsesindsats. (Servicefunktion m.v.).
 Af arbejdsministeren (Kirkegaard).
 (Fremsat 12/5 92).
- 21) Første behandling af lovforslag nr. L 296:**
Forslag til lov om aktiveringsordning ved hjemmehjælp og dagpasning for børn.
 Af indenrigsministeren (Thor Pedersen).
 (Fremsat 12/5 92).
- 22) Første behandling af lovforslag nr. L 298:**
Forslag til lov om ændring af lov om voksenuddannelsesstøtte. (Uddannelse og jobrotation for privatansatte).
 Af kulturministeren (Grethe Rostbøll).
 (Fremsat 12/5 92).
- 23) Første behandling af lovforslag nr. L 282:**
Forslag til lov om privat byfornyelse.
 Af boligministeren (Svend Erik Hovmand).
 (Fremsat 12/5 92).
- 24) Første behandling af lovforslag nr. L 295:**
Forslag til lov om ændring af lov om påligningen af indkomst- og formueskat til staten (ligningsloven). (Fradrag for udgifter til vedligeholdelse og forbedring af boliger på Bornholm).
 Af skatteministeren (Thor Pedersen, fg.).
 (Fremsat 12/5 92).
- Lovforslagene sættes til forhandling.
- Første næstformand (Torben Lund):**
 Efter ønske skal jeg fastsætte taletiden til 15 minutter for ordførerne i første omgang.
- Forhandling*
- Lykketoft (S):**
 Aktiveringsaftalen er resultatet af et langt og efter min opfattelse ikke særlig veltilrettelagt forhandlingsforløb. I Socialdemokratiet synes vi, at vi har givet nogle konstruktive, men også meget præcise meldinger om, hvilke forsøg der efter vores mening kunne være positive. Vi har haft nogle klare målsætninger. For det første flere bedre og mere relevante tilbud, ikke mindst til de unge ledige. Her er også behov for metoder til at fremskaffe flere private arbejdstilbud og for ideer, som vi f.eks. har set i den foreslåede servicefunktion.
 For det andet har vi fremhævet ønsket om at fremrykke en demografisk nødvendig serviceforbedring i kommunerne inden for ældreomsorgen og børnepasningen. Vi ved, at der bliver flere meget gamle, og at der fødes flere børn. Det vil medføre et forøget behov på disse områder, og vi har ønsket at hjælpe kommunerne økonomisk, så de kunne fremskynde den nødvendige indsats.
 For det tredje har vi været meget positive over for ethvert fremskridt med hensyn til småbørnsforældres orlovsmuligheder og orlovsmuligheder for lønmodtagere, som ønsker at tage en uddannelse, så vi kan få en rokering, der kan give flere ledige job.
 For det fjerde har vi været åbne over for forsøg af mange slags, også når de ikke stemte overens med vore sædvanlige normer og syns-

[Lykketoft]

punkter, når disse forsøg var tidsmæssigt afgrænset, frivillige og kunne skønnes at bringe flere mennesker i aktivitet.

Sammenfattende vil jeg godt sige om den aftale, der er indgået med deltagelse af Socialdemokratiet, at for det første har den bragt os et godt stykke ad den rigtige vej med hensyn til at slippe bundne kræfter fri, og det er positivt.

For det andet: Uanset det positive hovedsigte er den et kludetæppe. Den indeholder mange kompromiser, og der er mange punkter i de lovforslag, som jo er blevet til i stor hast efter den egentlige forhandlingsfases afslutning, der må give anledning til en grundig behandling i udvalgsarbejdet. Vi må vurdere, hvilke ting der bør rettes af administrative grunde, og under udvalgsarbejdet må vi også lytte meget opmærksomt til kommunernes bemærkninger og indvendinger og til deres vurderinger af, om økonomien i oplægget er utilstrækkelig. Det må vi i så fald drøfte under udvalgsbehandlingen.

For det tredje vil jeg sige, at det er selvfølgelig med stor beklagelse, vi må konstatere, at vi senere på dagsordenen i en anden sammenhæng skal drøfte ideerne om at indføre en såkaldt oplæringsydelse for unge på kontanthjælp. Vi beklager, at midterpartierne har gjort det muligt, og vi beklager, at en af de mange konsekvenser af dette forslag er, at man efter den 1. april 1993 end ikke opretholder den beskede kompensation for de merudgifter, der selvfølgelig er forbundet med at komme i arbejde – for kontanthjælpsmodtageres vedkommende 600-700 kr. Det synes vi er for ringe.

For det fjerde vil jeg sige, at det er endda meget uklogt med finansministerens pralerier om, hvor mange der vil komme i aktivitet. Vi tror ikke på de tal, og vi synes, at det er betænkeligt at skabe nogle forventninger i offentligheden, som det er meget, meget tvivlsomt om man kan indfri. Resultatet er positivt på aktivitetssiden, men det kan ikke på langt nær bringe 58.000 i arbejde. Det er ikke vores vurdering, og vi tror, at befolkningen får afsmag for det politiske system, når man overdriver resultaterne på den måde.

Netop fordi resultaterne ikke får det omfang, finansministeren har reklameret med, er det også Socialdemokratiets opfattelse, at vel vil det give noget, men det vil ikke give nok. Vi skal nå væsentligt videre i den kommende tid,

og det skal vi på to områder. For det første skal vi i forlængelse af den rådgivning, vi får fra Zeuthenudvalget, i gang med den grundlæggende reform af arbejds- og uddannelsesstillingsystemet for de ledige, og for det andet skal vi gennem en ændret økonomisk politik skabe grundlaget for langt flere varige, rigtige, solide job – også i det private erhvervsliv.

Jytte Andersen (S):

I januar fremlagde den socialdemokratiske folketingsgruppe en plan for, hvordan man skulle aktivere de passive dagpengemodtagere. De 5 søjler indeholdt vores bud på, hvordan vi som supplement til en aktiv erhvervsuddannelses- og forskningspolitik kunne give de mennesker, som for øjeblikket var ledige, muligheder, perspektiv og indhold i tilværelsen.

De 5 søjler indeholdt et krav om uddannelsesdagpenge, aktivitetsøgende bloktilskud, den tredje sektor og aktivitetsdagpenge samt et bud på en ny løntilskudsordning, som ikke til fulde er indeholdt i aktiveringsaftalen, naturligvis fordi en sådan omfattende aftale med 6 partier selvsagt må være broget. Som CD's formand udtrykte det: der er både surt og sødt. Men set i søjleskær er retningen i aftalen klar, hovedfilosofien var aktivitet, uddannelse, serviceforbedringer for børn og ældre, udvikling af nye typer job. Det peger i den rigtige retning.

På visse punkter er der klart tale om systemgennembrud, som skal videreudvikles efter 1993. Her tænker jeg naturligvis på nydannelsen vedrørende aktivering af dagpenge på børne- og ældreområdet. Vi havde gerne set, at det fulde dagpengebeløb var blevet overført til kommunerne, som f.eks. Randers, Thisted, Kolding, Herning og andre kommuner har foreslået. Det ønskede regeringen imidlertid ikke. Man ønskede ikke en permanent ordning, vel af ideologiske grunde mere end af økonomiske grunde. De erfaringer, som denne forsøgsordning vil give os, agter vi at bruge til at udvikle en mere permanent ordning med aktivitetsøgende bloktilskud, hvor vi som lovgivere kan nå de mål på lokalt plan, som vi sætter os her.

Det er oplagt, at denne 1½-års-forsøgsperiode skal bruges som instrument til varige systemgennembrud. Vi har ofte hørt folk spørge, hvorfor vi ikke kan bruge de passive dagpenge

[Jytte Andersen]

til at give folk mulighed for at deltage aktivt i arbejdslivet. Hvorfor skal de absolut kun stå til rådighed for et arbejdsmarked, der vender dem ryggen, fordi der ikke er plads? Hvorfor kan de ikke få lov at dygtiggøre sig? Hvorfor kan de ikke få lov at være aktive i frivilligt socialt og kulturelt arbejde?

Der er med denne aftale åbnet op for, at frivilligt socialt og kulturelt arbejde kan igangsættes. Det er blevet lovligt. Jeg vil gerne indtrængende opfordre både Arbejdsministeriet og a-kasserne til at vise storsind i forvaltningen af den bekendtgørelse, der er sendt ud, som kan give mange ledige et nyt indhold i dagligdagen.

Viden og kvalifikationer giver muligheder og chancer. Derfor er uddannelses tilbud helt centralt i en moderne arbejdsmarkedspolitik, hvor uddannelse spiller en mere og mere central rolle. Vi har med aftalen fået knæsat dette synspunkt, idet VUS-loven gøres permanent. Den skal efter socialdemokratisk opfattelse, når der bliver politisk mulighed for det, udvikle sig til en reel reform om betalt frihed til uddannelse. Vi har haft meget gode erfaringer med koblingerne af VUS- og ATB-lovene, og en udvidet VUS-lov skal åbne for nye uddannelses- og rotationsaftaler.

Jeg vil ikke lægge skjul på, at vi i Socialdemokratiet finder det lidt problematisk med en så håndfast tilkendegivelse af, at det ikke længere er muligt. Det beklager vi. Men vi ønsker under udvalgsarbejdet at få en diskussion med vores aftalepartnere om nye brugbare modeller, måske i forbindelse med den nye frivillige orlovsmulighed for beskæftigede med tvungen vikaransættelse.

Børnefamilierne får også nye muligheder med denne aftale, og jeg skal så indtrængende, som jeg kan, understrege, at det ikke er en kønsbestemt orlovsmulighed. Det er muligt for både fædre og mødre til småbørn at betjene sig af denne orlovsmulighed. Jeg håber meget, at vi vil se eksempler på, at fædre i lige så høj grad som mødre tager del i omsorgsopgaverne. Vi lægger naturligvis også vægt på den del af aftalen, der går ud på, at børn fra 3-års-alderen ikke er udelukket fra at komme i børnehave eller dagpleje på lokalt plan.

Afslutningsvis vil jeg kort kommentere aftalens afsnit om unge. Grundlæggende er det et rigtigt princip, at unge skal i gang efter deres

skole- eller gymnasietid. Der skal være plads til dem, der skal være en fremtid for dem med uddannelse, arbejde og udfordringer. Rigtige uddannelsespladser og rigtige arbejdspladser er det mål, som Socialdemokratiet arbejder for – desværre i nogen modvind, må vi sige.

Alligevel er det værd at bemærke, at det klart er tilkendegivet i aftalen, at aftalepartnere agter at finde instrumenter, så niveauet for kommunernes og amternes andel af lære- og praktikpladser kommer væsentligt op, såfremt kommuner og amter ikke lever op til et lære- og praktikpladsniveau svarende til 1987, og det giver jo rigtige uddannelsespladser.

Der er i aftalen lagt op til, at unge under 25 år skal yde noget for deres bistandshjælp; det er fair nok. Men det er en ganske ambitiøs udmelding, at alle skal aktiveres efter 14 dage på bistandshjælp, kommunernes økonomi taget i betragtning. Spørgsmålet er, om det ikke er et falsk billede, finansministeren tegner, når han bombastisk melder ud, at nu løser vi problemet med ungdomsarbejdsløsheden. Unge mennesker kunne gå hen og tro på det. Sandheden er vel, at 5 måneders aktivering i 20 timer om ugen, som godt nok kan gentages efter 3 måneders ledighed, ikke løser de unges grundlæggende uddannelses- og beskæftigelsesproblemer.

Når vi alligevel er gået ind i aftalen, hænger det sammen med, at vi mener, det er rigtigt, at der i kommunerne skal aftales fleksible igangsætningsordninger. Mange kommuner udviser en utrolig vilje og evne til at give de unge et kvalitetstilbud, der ligger ud over de pligtige 20 timer, der ligger i lovgivningen.

Endelig vil jeg fremføre, så det ikke kan misforstås, at Socialdemokratiet er lodret modstander af, at vi her i Folketinget skal lovgive om en aflønning af unge til sølle 50 kr. i timen. Vores ordførere, hr. Poul Erik Dyrland og fru Pernille Forchhammer, vil uddybe dette spørgsmål senere i debatten, men vi finder det ikke hensigtsmæssigt at lovgive på dette område. Vi har ikke gode erfaringer med det og får det heller ikke. Vi håber, at denne lovgivning ikke bliver gennemført.

Vi vil forbeholde os retten til under udvalgsarbejdet at se kritisk på lovforslagene. Vi vil se på, om retssikkerheden er i orden for så vidt angår de grupper, der tager orlov, vikarer, der flytter, osv. osv. Der skal være retssikkerhed,

[Jytte Andersen]

således at forældre eller folk, der er under uddannelse, ikke skal afbryde en orlovsperiode.

Efter vores vurdering vil vi komme med nogle ændringsforslag til lovforslagene ved andenbehandlingen, men vi håber som sagt, at vi får udviklet en fornuftig model på voksendannelsesområdet.

Pia Christmas-Møller (KF):

I den konservative folketingsgruppe er vi utrolig tilfredse med, at det er lykkedes at få to store forlig igennem, som involverer alle 8 partier fra SF til Z. Det er forlig, som betyder en massiv aktiveringsindsats her og nu. Vi afskaffer den langvarige, passive og menneskeligt ødelæggende ungdomsarbejdsløshed helt, og samtidig forbedres mulighederne for de ældre årgange betydeligt. Det har været meget afgørende for Det Konservative Folkeparti at nå dette vigtige resultat.

Bekæmpelse af arbejdsløsheden er den opgave, der står øverst på Det Konservative Folkepartis dagsorden. Vi er fast besluttet på at slide ledighedsbyrden ned ved en målbevidst indsats, akkurat som vi har slidt os til, at dansk økonomi i øvrigt er rykket op på det internationale førstehold. Det er en ringe trøst for os, at de fleste andre lande også slås med et stort ledighedsproblem.

Vort mål kræver både en her og nu-indsats for de ledige og en mere grundlæggende ændring af vores beskæftigelseshæmmende arbejdsmarkedsstruktur. Vi har derfor sat to forløb i gang, dels Zeuthenudvalget, som skal komme med oplæg til en mere langsigtet indsats, og dels 8-parti-forhandlingerne hos finansministeren om den kortsigtede her og nu-indsats.

Vi har løbende opnået resultater, som straks er blevet iværksat, og nu står vi så med forligene. Jeg tror, det har været afgørende for alle partier, at vi ret hurtigt blev enige om først og fremmest at koncentrere os om forsøgsordninger med en klar udløbsdato. Flere partier har turdet mere inden for en forsøgsramme.

Det skal ikke være nogen hemmelighed, at vi i den konservative gruppe lægger stor vægt på udvidelsen af ungdomsydelsesordningen. Herved får samtlige unge kontanthjælpsmodtagere under 25 år krav på et aktivitetstilbud efter 14 dages ledighed. Vi har meget gode erfaringer med ungdomsydelsen for de 18-20-åri-

ge. Mange får her en chance for at få fodfæste på arbejdsmarkedet. Der er ikke noget værre for mennesker end at føle sig ubrugelige og tilovers, og de unge får herigennem noget at stå op til.

Alle rapporter og praktisk erfaring dokumenterer, at jo tidligere en ledig kommer i en eller anden form for aktivitet, des større er mulighederne for at komme i varig beskæftigelse. Erfaringerne er helt entydige, når aktivitetstilbudene både gives tidligt og i den private sektor. Dette er endnu en gang understreget i en nylig udkommen SFI-rapport. Vi er derfor også yderst tilfredse med, at unge dagpengemodtagere får i det mindste et tilbud om arbejdsaktivitet efter 6 måneders ledighed. I dag skal de vente et helt år på at få deres første arbejdstilbud.

Vi har under forhandlingerne lagt meget stor vægt på de nye muligheder for alle for at få et selvfundet privat arbejdstilbud tidligere i ledighedsforløbet, og vi finder også ideen om en 2-ugers-introduktionsperiode forud for et privat arbejdstilbud meget fin.

Vi er meget stærkt optaget af den nye servicefunktion, som unge kontanthjælpsmodtagere skal deltage i. Her forsøger vi at imødekomme specielt mindre virksomheders og iværksætteres behov for administrativ aflastning, ligesom private hússtande med særlige behov på en smidig måde får mulighed for at rekvirere hjælp til forskellige opgaver. Børnefamilier, pensionister m.v. kan på den måde blive aflastet uden de store administrative og økonomiske problemer, samtidig med at unge mennesker kan komme til at bruge deres kræfter. Vi vil også følge virkningerne af følordningen med interesse.

For så vidt angår forsøgene på hjemme-hjælps- og pædagogområdet lægger vi stor vægt på at understrege, at der er tale om midlertidige forsøg. Når jeg understreger det, er det ikke mindst på grund af refusionsordningen. Vi havde gerne set en anden kompensationsmodel for kommunerne, men det afgørende har været, at kommunerne under alle omstændigheder selv skal spytte lidt i kassen. Der er allerede en hel del kommuner, der klarer ældreopgaven meget fint inden for de nuværende økonomiske rammer. Det ville ikke være rimeligt, om de nu skulle føle sig snydt.

[Pia Christmas-Møller]

Med hensyn til forslagene om nedbringelse af ventetider til daginstitutionsplasser er vi meget optaget af, at virksomhedsordningen får en bedre chance, ligesom vi er glade for opfordringen til større fleksibilitet i den kommunale dagpleje. Jeg vil specielt fremhæve, at vi er glade for, at det ikke længere er et krav, at to fra samme husstand går sammen, når der skal passes 10 børn. Nu kan det også lade sig gøre, at to husstande går sammen.

Forslagene om familie- og uddannelsesorlov og en permanent VUS-ordning har fået en fin udformning. Det har været afgørende for os, at der blev tale om frivillighed både for arbejdstagere og arbejdsgivere, ligesom det var en betingelse, at en ledig kom ind som ny arbejdskraft.

For så vidt angår forsøgsordningerne på Bornholm er det velkendt for alle, at Bornholm har et utrolig stort behov for en saltvandsindsprøjtning. De slås med specielle problemer, og det er rimeligt, at vi giver dem nogle særlige muligheder ved denne lejlighed.

Jeg vil fremhæve forslaget om fradrag for vedligeholdelse og forbedringer. Vi venter os utrolig meget af den del af forsøgsrækken på Bornholm. Vi tror, det vil være nok så beskæftigelsesfremmende.

Alt i alt er vi meget tilfredse med forliget, og jeg synes, det er værd at notere, at det samarbejdende folkestyre kan producere resultater, når det gælder.

Helge Sander (V):

Venstre mener ikke, at vi afskaffer arbejdsløsheden med de to pakker, vi har til behandling her i dag. Det er glædeligt, at det efter lange forhandlinger er lykkedes at opnå en samlet aftale om kortsigtede aktiveringsforanstaltninger, men vi må erkende, at resultatet er blevet en pose blandede bolcher.

Jeg vil ikke lægge skjul på, at der er flere bolcher, som ikke smager os. Venstre havde gerne været foruden flere af aftalens elementer, men der er også en række ting, som efter vores mening peger fremad, elementer, der kan bygges videre på i de langsigtede bestræbelser på at få forbedret vort arbejdsmarked.

Det er af afgørende betydning for Venstres positive tilslutning til den foreliggende aftale, at der er tale om en afbalanceret løsning, som ikke vil forringe vores konkurrenceevne, og en

løsning, som er af midlertidig karakter og derfor respekterer det langsigtede arbejde, vi har sat i gang i Zeuthenudvalget.

Derfor vil vi meget gerne udtrykke vores store anerkendelse, ikke alene af regeringens indsats for at sikre brede flertal for en række forslag, men også af den ansvarlighed, som Kristeligt Folkeparti, Centrum-Demokraterne og Det Radikale Venstre har vist ved sammen med regeringen at være den faste kerne, omkring hvilken de forskellige initiativer kan gennemføres.

Også anerkendelse til Fremskridtspartiet, Socialdemokratiet og SF, fordi de har vist god vilje og tilsluttet sig dele af forliget, hvorved det på en tilfredsstillende måde er blevet muligt at gennemføre en samlet pakke med et afbalanceret indhold. Vi lægger fra Venstres side ikke mindst vægt på, at det er lykkedes at få indført indslusningsløn eller oplæringsydelse, som det hedder i aftalepapiret.

Venstre har altid ønsket, at så få som overhovedet muligt berøres af arbejdsløshed, ikke mindst af menneskelige hensyn. Vi har også kunnet glæde os over stigende beskæftigelse og relativt lave arbejdsløshedsprocenter i en stor del af 10-års-perioden efter regeringsskiftet i 1982. Men ulykkeligvis står vi nu i en situation, hvor ledigheden gennem nogen tid har været stigende, og ligesom under den daværende socialdemokratiske regering har ledigheden nu nået et niveau, som ikke er acceptabelt, uanset om vi vurderer situationen ud fra samfundsøkonomiske eller menneskelige hensyn.

Vi er alle optaget af at reducere de skadevirkninger såvel menneskeligt som økonomisk, der er af den alt for høje arbejdsløshed. Men vi må ikke glemme, at den eneste vej frem mod en varig forbedring af beskæftigelsen er at fastholde en eksportorienteret økonomisk politik. Det kræver, at konkurrenceevnen over for udlandet fortsat styrkes, og at vi afgørende får forbedret strukturen på vort arbejdsmarked.

Lykkeligvis er vi på næsten alle områder i en helt anden situation i dag end for 10 år siden. Først og fremmest har vi et meget tilfredsstillende overskud på betalingsbalancen, og selv om der er et underskud på statsfinanserne, er det væsentlig lavere end for 10 år siden. Når vi dertil føjer inflationen og renteniveauet, er det selvfølgelig betydeligt mere tilfredsstillende.

[Helge Sander]

Den generelt meget bedre økonomiske situation indebærer, at vi i dag har langt bedre muligheder for at begrænse ledigheden end for 10 år siden. Dermed er der et vist spillerum for at gøre en økonomisk og politisk indsats for at hjælpe nogle af de ledige i arbejde.

Det er næppe nogen hemmelighed, at Venstre mener, at der samfundsøkonomisk er størst behov for at skabe flere arbejdspladser i den private sektor. Øget beskæftigelse i de private erhverv er den eneste vej til højere varig beskæftigelse, lavere skattetryk og højere økonomisk velstand.

Flere arbejdspladser i den offentlige sektor kan selvfølgelig føre til en bedre offentlig service, men vi kommer ikke uden om, at det vil være ødelæggende for den økonomiske udvikling i de kommende år, hvis der gennemføres en egentlig og massiv udvidelse af den offentlige sektor.

I den givne situation mener vi i Venstres folketingsgruppe, at vi kan støtte de to pakker, som er til behandling i dag, og som vil medvirke til at sænke ledigheden først og fremmest på de to tungeste områder, nemlig blandt de unge og de langtidsledige.

Men vi må holde fast i princippet om, at ledigheden skal reduceres gennem vækst i den private sektors produktion til såvel hjemmesom eksportmarkedet. Derfor er det vigtigt at holde sig for øje, at vi i dag behandler forslag af en kortsigtet karakter, af midlertidig varighed og med et begrænset anvendelsesområde.

Når det drejer sig om permanente og drastiske reduktioner i ledigheden, er det helt andre redskaber, der skal tages i brug. Der skal vi gennemføre de forhåbentlig mange gode forslag om reformer på arbejdsmarkedet, som Zeuthenudvalget snart præsenterer Folketinget for.

Vi skal derefter tage fat på at sænke skatte trykket og ikke mindst de initiativdræbende marginalskatte.

Disse bemærkninger får mig til at fokusere på de tre udvalg, som i den resterende del af året vil komme med tre betænkninger, som vi vil lægge afgørende vægt på i den videre behandling af vores samfundsstruktur. Det er som nævnt først og fremmest Zeuthenudvalgets betænkning. Vi har fået analyseret og beskrevet arbejdsmarkedsproblematikken adskillige gange af den bedste sagkundskab, der

findes. Nu mener vi, det er alvor. Vi må se at få gennemført nogle af de forslag, der kommer, således at vort samfund kan blive mere dynamisk.

I meget nær tilknytning hertil vil jeg også gerne give udtryk for mine store forventninger til det arbejde, som kommer fra Skatteudvalget. Som allerede nævnt har skatten en kolossal indvirkning på alle dele af den politik, som vi debatterer i dag.

Og sidst, men ikke mindst: Socialkommissionen. Her er der grund til at complimentere Aase Olesen og hendes udvalg for det arbejde, man hidtil har præsenteret. Man har peget på nogle meget konkrete og centrale problemer, og der bliver garanteret mere at tage fat på, når man kommer med de næste bidrag.

Inden for det sociale område har vi helt klart et ansvar over for folk, der ikke kan klare sig selv, men netop i relation til de problemer, vi diskuterer i dag, er der en nøje sammenhæng, som vi bliver nødt til at tage stilling til, for at vi kan løse nogle af de allerstørste problemer.

Vi skal måske også i denne forbindelse appellere til arbejdsmarkedets parter, ikke mindst arbejdsgiverne, om at være endnu mere aktive, således at vi ikke bliver nødt til at bede om flere offentlige tiltag. Vi synes, det nogle gange har skortet på en aktiv linje, men det er positivt, at der nu tilsyneladende er en stigning på vej med hensyn til arbejdstilbud. Vi skulle meget gerne videre ad den vej.

Overordnet har vi nogle politiske forventninger, som ikke mindst bygger på det forhandlingsforløb, vi oplevede her ved afslutningen af disse aktiveringsbestrebelse, nemlig at vi møder en lige så aktiv og konstruktiv midtergruppe i Folketinget, når vi skal tale om de mere langsigtede mål, en gruppe, som også på det område vil være med til at bære nogle løsninger igennem.

For så vidt angår denne pakke vil jeg gerne endnu en gang understrege vores tilfredshed med indslusningsløn eller oplæringsydelse, men jeg vil vende tilbage til dette område i næste afdeling.

I lighed med de øvrige ordførere vil jeg gerne understrege, at vi er særdeles tilfredse med den aktive linje, som vi nu lægger op til over for de unge under 25 år. Vi får mulighed for gradvis at udvide gruppen for ungdomsydelsesordningen. Det er positivt, at de unge nu

[Helge Sander]

umiddelbart stilles over for et tilbud om beskæftigelse, således at de ikke blot kan hæve den passive ydelse på bistandskontoret.

Et tredje område, som der er grund til at fremhæve, er, at der nu bliver mulighed for at tiltrække yderligere udenlandske investeringer til Danmark. Der er gennem de seneste år taget en række initiativer ikke blot ved ministerhjælp, men også af økonomisk karakter, og dette område forstærkes nu. Der er grund til at tro, at vi kan få skabt flere arbejdspladser, og det peger i retning af flere rigtige job.

Det eneste lille suk, man måske kan drage i denne forbindelse, er i relation til det, der bl.a. tog en stor del af Tingets tid i går, nemlig EF. Det vil være ganske forfærdeligt, hvis vi ikke får det forventede ja den 2. juni, netop når vi taler om den del af pakken, der drejer sig om udenlandske investeringer i Danmark.

Med hensyn til samkvem med udlandet er vi glade for, at man nu gennemfører den lavere beskatning af de udenlandske eksperter. Det er der god grund til, og det er sikkert også nødvendigt. Men samtidig ser vi det også som en erkendelse af, at vi har for høj en skattebyrde både for den enkelte og altså også for erhvervslevet, her med en bestemt indfaldsvinkel.

Det er særdeles positivt med den private byfornyelse, det er en ny måde at få forbedret en forfalden boligmasse på. Vi får bedre og sundere boliger og dermed også glattere beboere – og uden offentlige tilskud. Det er vigtigt at sige her, at det bygger på frivillighed og mindretalsbeskyttelse. Det er i det hele taget et glimrende forslag, som har den meget gunstige sidegevinst i relation til debatten, at der er knyttet en mængde gode arbejdspladser til det.

På børnepasningsområdet er der sket en gunstig udvikling i de seneste år. Vi fik puljeordningen, og i de forslag, der er til behandling i dag, er der også forbedringer, som udvider mulighederne for at etablere dagplejeordninger. Der er behov for en langt, langt større fleksibilitet, når det gælder børnepasning, og det er oplagt at gøre det lettere at blive dagplejer.

Kommunerne får nu mulighed for at give tilskud til indretning af nye dagplejehjem for børn. Flere personer kan gå sammen om at passe op til 10 børn, og endelig får en dagplejer mulighed for at passe egne børn under tre år. Samtidig får kommunen pligt til at yde tilskud til private pasningsordninger i tilknyt-

ning til virksomheder. Vi håber, at dette kan være med til at få flere virksomheder til at etablere pasningsordninger for de ansattes børn. I Venstre ser vi gerne flere af disse virksomhedsordninger som et alternativ til de offentlige pasningsordninger. Netop i virksomhedsbørnehaver er der f.eks. mulighed for at få åbningstiderne til at svare bedre til forældrenes arbejdstid.

Jeg vil også gerne knytte et par positive bemærkninger til iværksætterydelsen. Venstre var med til at etablere denne i 1988-89. Der er positive udsagn om forløbet, men der har også været nogle betænkeligheder undervejs, ikke mindst set i relation til konkurrencemomentet.

Der er positive ting i aftalen her, som vi skal fokusere på i den videre behandling og bearbejdning af iværksætterområdet, bl.a. bedre information og uddannelse, rådgivning, administrative forenklinger og bedre finansieringsforhold. Til det sidste skal måske knyttes, at forudsætningerne med hensyn til finansiel indsigt hos dem, som skal starte som iværksættere, skal være bedre. Vi mener ikke, det er en tilstrækkelig kvalifikation, at man blot har været ledig i fem måneder.

Vi er også positive over for forslaget om erhvervszoner, men det vil jeg også vende tilbage til.

Det sidste område, jeg vil kommentere, er voksenuddannelsesstøtten og den orlovsordning, som især SF har talt for og også fremsat lovforslag om her i Tinget. Der er afgjort positive elementer i det, men vi må samtidig sige, at vi er særdeles tilfredse med, at det er blevet frivillighedens princip, der er blevet afgørende, frem for at det var noget, arbejdsgiverne blev tvunget til. Vi tror også, det er et godt resultat for alle parter. Det flertal, der var ved at tegne sig på dette område, tror vi ville have dummet sig, hvis man havde lavet det, for det ville have givet et skidt klima i vores virksomheder. Alle, både arbejdsgivere og arbejdstagere, ved, at det ikke er problemfrit, og såvel med hensyn til oplæring af nye medarbejdere som med hensyn til omstilling i virksomhederne kræver det en positiv medvirken fra alle.

Så med andre ord, som jeg startede med at sige: Vi har fået en pose blandede bolcher; vi mener afgjort, der er en overvægt af god smag, og derfor vil Venstre meget gerne medvirke til, at hele pakken bliver fremmet, således at vi kan få den vedtaget i juni måned.

Jes Lunde (SF):

Danmarks største problem er arbejdsløsheden. Med over 300.000 arbejdsløse er vi i en katastrofal situation, hvor mange mennesker må se deres liv ødelagt på grund af manglende politisk vilje til at gøre noget grundlæggende ved problemet. Derfor har det været afgørende for SF, at det forlig, vi nu har lavet, er en spæd begyndelse til, at Folketinget begynder at gøre noget ved sagen. Jeg siger spæd begyndelse, fordi indsatsen efter SF's opfattelse er for utilstrækkelig, men vi vedstår, at vi er med i forliget, fordi vi naturligvis støtter ethvert fremskridt i indsatsen mod ledigheden, selv om vi kunne ønske os en langt grundigere løsning.

SF har som de første talt for, at man kunne bruge dagpenge til at udvide den offentlige service inden for hjemmehjælpen, hvor mange ældre behandles alt for ringe, og inden for børnepassningen, hvor der er 45.000 børn på venteliste. Vi har argumenteret for, at det var tåbeligt at lade de arbejdsløse gå ledige, mens der samtidig var tydelige udeåkkede behov. Det er nu lykkedes at få et gennembrud for tanken, men desværre et gennembrud under en borgerlig regering og derfor et gennembrud, hvor der er lavet mange bureaukratiske krumspring, for at regeringen skal kunne påstå, at det ikke er en udvidelse af den offentlige sektor.

Det er et fuldkommen skørt ritual, men det har altså betydet, at stillingerne ikke bliver helt ordinære; de bliver ganske vist med normalt timetal, mindst 30 timer, og fuldtid, hvis kommunen ønsker det; de bliver til overenskomst-mæssig løn, men regeringen har fået dem begrænset til 12 måneder ad gangen, og de regnes som ledighedsperiode i forhold til a-kasselovgivningen. Det synes vi er ærgerligt, men til gengæld er det frivilligt for de ledige at gå ind i stillingerne. Regeringen ønskede et svar. Det var helt uacceptabelt for SF.

Vi er overbevist om, at der fra 1. januar 1994 bliver tale om ordinære stillinger, fordi behovet på området er så tydeligt, og vi vil bakke det op både ude i kommunerne og her i Folketinget ved at foreslå de nødvendige forhøjelser af kommunernes bloktilskud. Vi synes, det er lidt ærgerligt, at midterpartierne ikke turde tage skridtet fuldt ud nu, men at det skal være sådan en ordning, som er lidt indviklet. Men o.k., vi har måttet acceptere, at det er sådan, det ligger, og så må vi fra 1994 sørge for, at det bliver ordinære stillinger.

SF har i mange år talt for indførelse af en sabbatordning. Vi kan ikke producere os ud af arbejdsløsheden, miljøet umuliggør det, og selv hvis der ikke var grænser her, taler vore historiske erfaringer imod troen på, at arbejdsløsheden forsvinder af sig selv. Den private sektor producerer i dag mere end dobbelt så meget som for 20-30 år siden, men antallet af beskæftigede er mindre i dag end dengang. De 300.000 arbejdsløse repræsenterer sammen med de førtidspensionister m.fl., der også gerne vil yde en indsats, 7, 8 eller 9 millioner ledige arbejdstimer om året, som vi slet ikke har plads til ud fra en traditionel tankegang. Derfor er det nødvendigt med et principbrud, så vi begynder at fordele arbejdet mellem os. Det aller mest oplagte er at give de ledige timer til dem, der gerne vil have dem – dem, der gerne vil have mere tid til deres børn, dem, der har lyst til at tage på højskole, dem, der bare trænger til en pause. Til gengæld kan de arbejdsløse så komme i sving, når der byttes plads.

I forliget er det lykkedes at tage hul på denne tankegang. Der indføres en orlovsmulighed på op til 36 uger for både småbørnsforældre med børn i alderen 0-8 år og til uddannelsesformål. Vi havde ønsket ordningen bredere, orloven længere og kompensationen højere. Det var ærgerligt, at vi ikke kunne komme længere, men vi noterer det som et vigtigt principielt gennembrud, at vi er kommet i gang på området. Der er nu tale om en forsøgsordning, men vi må se, hvor mange der benytter ordningen. Er det for få, er det et kraftigt argument for at få kompensationen sat i vejret, når vi skal gøre status den 1. januar 1994.

SF har længe arbejdet for at udvide mulighederne for at uddanne sig på dagpenge; derfor er det meget tilfredsstillende, at VUS-ordningen gøres permanent, og at den med aftalen tilføres 100 mio. kr. i 1992 og 200 mio. kr. i 1993. Tilsvarende er det godt, at ordningen udvides til flere grupper, og at uddannelsesperioden gøres længere.

Desværre indeholder aftalen også en passus om, at man ikke længere kan kombinere VUS og arbejdstilbud; det betragter vi som et fejlskud. Regeringen har i forhandlingerne indrømmet, at man intet sparer ved det, da de ledige jo alligevel skal have et arbejdstilbud; det skal så blot gives et andet sted, og hvis mangelen på private arbejdstilbud gør, at det offentli-

[Jes Lunde]

ge igen skal samle op, kan det oven i købet blive til en merudgift for det offentlige og standse kombinationen af VUS og ATB. Vi vil derfor tage det op med vores forligspartnere, og vi håber på at få genetableret den fornuftige kobling, som har været med til at gøre VUS til en succes.

SF har i lang tid arbejdet for, at ledige skal have lov til at deltage i et frivilligt socialt og kulturelt arbejde, lokalradio, teater osv., uden at det får konsekvenser for deres dagpenge. Det har været en sej kamp, hvor mange partier har været utrolig træge. Vi er meget tilfredse med, at vores tanker på dette område er blevet fuldt ud tilgodeset i forliget. Vi håber, at det kan give mange ledige en bedre tilværelse, mens de venter på bedre jobudsigter. Efter vores opfattelse bør det også sammen med orlovsordningerne bidrage til et ændret syn på ledige. Vores arbejdsbegreb trænger i høj grad til revision, så det ikke længere betragtes som det eneste acceptable at have lønnet arbejde. Det er jo normen i dag. Og i SF ønsker vi også, at alle skal have muligheden for at vælge et lønnet arbejde. Men vores samfund er rigt nok til også at give plads for arbejdsfrihed, og den erkendelse trænger vi til at få ind i sprogbru- gen.

Med aftalen sker der en fremrykning af arbejdstilbudene til de ledige, hvis de ledige selv ønsker det. Også det har SF arbejdet for, og det er godt, at det er med i aftalen. Iværksætterpolitikken strammes op med bedre information, uddannelse, rådgivning og finansiering. I SF var vi parat til at gå videre ad den vej. Vi noterer, at der med aftalen er sket fremskridt på området.

For de unge mellem 21 og 24 år har vi støttet en aktiveringsindsats, så ingen bliver henvist til passiv forsørgelse. Men det er en alvorlig ulempe ved det samlede forlig, at det borgerlige flertal samtidig uden om S og SF gennemfører en oplæringsløn på kun 50 kr. i timen. Det tager vi i SF afstand fra, og vi vil stemme imod det, som det vil fremgå, når vi kommer til behandlingen af det.

Et forlig indeholder altid gode og dårlige ting. Der er da også nogle ting i aftalen, som SF egentlig er imod. Vi tror ikke på værdien af at eksperimentere med fradrag for vedligeholdelse på Bornholm, men vi har måttet acceptere det i en 1½-års-periode. Tilsvarende er vi

skeptiske med hensyn til, hvordan den nye kommunale serviceordning kommer til at fungere. Det er fornuftigt nok at hjælpe mindre virksomheder, der er skræmte over for bureaukratiet, i udvidelse af antallet af ansatte, men vi er principielt uenige i, at private kan bruge ordningen med offentlig støtte, så det er kun med, fordi vi har måttet give noget i en forhandling.

Betaling for visiteret hjemmehjælp er heller ikke SF's politik, og vi har strittet imod det i aftalen. Men vi er endt med at acceptere det, fordi der samtidig sker en forøgelse af indsatsen i hjemmehjælpen, og fordi der først skal betales, når man har en indkomst over 174.000 kr. for enlige og 324.000 kr. for par, eller hvis man har en formue på over en halv million kroner. Når betalingen derudover højst kan udgøre 5 pct. af indkomsten, synes vi, at forslaget er blevet rimeligt.

Forslaget om privat byfornyelse har vi taget et forbehold over for. Det er ikke, fordi vi ikke vil have byfornyelse. Tværtimod har vi på de sidste mange års finanslove forsøgt at få afsat flere midler til byfornyelse. Men i den foreslåede form frygter vi at der bliver tale om alt for store huslejeforhøjelser. Vi går ind i forhandlingerne om ordningen. Kan vi nå et godt resultat, er vi med. Hvis der ikke bliver sat en bom for de meget store huslejeforhøjelser, vil vi stemme imod det i den sidste ende.

Forhandlingsforløbet og tiden frem til den førstebehandling har været meget hektisk, og derfor er det på sin plads i dag at understrege et generelt forbehold over for de mange lovforslags præcise udformning. Der kan i udvalgsarbejdet let vise sig at dukke problemer op, som vi må finde en løsning på; men det har vi jo også en passende tid til, eftersom lovene først skal vedtages om en måned fra nu – i dagene 15. til 19. juni. Nogle af forslagene indeholder problemer, der allerede bør rettes fra talerstolen i dag, og det vil fru Lilli Gyldenkilde tage fat på om et øjeblik.

Finansministeriet skønner, at den samlede aftale vil nedbringe arbejdsløsheden med 20.000-25.000 i 1992 og 55.000-60.000 i 1993. Det tror jeg er et skøn, der klart ligger i overkanten; men retningen kan der ikke være tvivl om, og derfor har SF også været villig til at acceptere ubehageligheder for at få aftalen båret igennem.

[Jes Lunde]

Jeg vil slutte med at gentage, at den for os absolut ikke er tilstrækkelig. Selv om vi stemmer om den i juni måned og stemmer for den, vil vi selvfølgelig være parat med nye forslag om kort tid, der går videre i indsatsen mod arbejdsløsheden.

Det, dette forlig kan bruges til, er til at glæde sig over, at vi kommer i gang på området, og til at erkende, at det helt store gennembrud får vi først, efter at regeringen er sat af. Den modarbejder ganske enkelt indsatsen mod arbejdsløsheden for meget. Derfor har det været tungt at lave forliget. Men o.k., vi erkender, at det er lykkedes at komme et lille stykke, og derfor støtter vi det.

Lilli Gyldenkilde (SF):

Der er tit nogle, der siger, at det bedste forlig, man indgår, er et forlig, hvor alle er utilfredse. Jeg ved ikke, om det er det helt rigtige synspunkt, men givet er det da, at alle ikke har fået det igennem, de gerne ville. Alle har måttet give sig i denne forhandling.

Når det er sagt, vil jeg også sige, at jeg har aldrig hørt til dem, der har ment, at når man forhandlede med finansministeren, skulle man holde på hat og briller og løse tænder. Hvis man ellers bare var vågen nok til at vide, hvad der stod i aftaleteksten, skulle det såmænd nok gå. Det håber jeg selvfølgelig at jeg kan fortsætte med at mene. Men når jeg læser ét af forslagene, bliver jeg bekymret, og jeg håber, vi kan finde en løsning på det.

Som udgangspunkt er dette her samlet jo et halvandetårsforsøg på aktivering, og der er tale om frivillighed i langt de fleste af disse forslag. Derfor kan det også blive lidt vanskeligt at sige noget om, hvor stor effekten bliver, men vi håber selvfølgelig, at der vil blive en effekt af det; det er jo baggrunden for, vi har siddet med i forhandlingerne.

Det problem, jeg har, skal jeg vende tilbage til nu. Det drejer sig om lovforslag nr. L 296, som omhandler hjemmehjælps- og dagpasningsområdet. For os har det været en klar forudsætning, at der var tale om, at man blev ansat af kommunen på mindst 30 timer til overenskomstmæssig løn, og når man er det, er det en forudsætning, at kommunen påtager sig de afledte udgifter, der er af det. Det er klart. Jeg mener slet ikke, at det kan komme på tale, som det står i lovforslaget, at der her kun er tale om

et vederlag, man får, hvis man venligst vil arbejde for kommunen, og at man hverken skal have indbetalt bidrag til ATP, AUD eller andet. Det mener jeg vi må finde en løsning på, for det er mit indtryk ved at samtale med partierne, der har været med omkring dette her, at vi har troet, at der var tale om regulær ansættelse i et 30-timers-job til en overenskomstmæssig løn, og så følger disse ting med. I øvrigt fremgår det også af forligsteksten, at det er sådan. Så det finder vi en løsning på, det er jeg sikker på.

Jeg må også sige, at det er klart, at når kommunerne skal tage flere i ansættelse, er der ting, som skal være i orden, og det er selvfølgelig, at de skal betale til de forskellige ordninger, som omfatter lønmodtagere, man har i sit brød, herunder forsikring for arbejdsskader og lign. Det må inddrages i snakken, så vi er helt sikre på, at dette bliver gjort i den ånd, aftalen er indgået i.

Når det er sagt, vil jeg sige to ord om ATB-kombinationen med VUS. Jeg synes, det er så ærgerligt, at det er blevet modellen, og jeg håber da, at vi kan snakke sammen om det også, for som det tidligere er sagt både under forhandlingerne og af flere her i dag, er der jo ikke sparet en krone ved det her, og arbejdstilbudspersonerne skal under alle omstændigheder have et arbejdstilbud. Jeg ved godt, at baggrunden for dette er, at arbejdsgiverne ikke skal have overkompensation både ved at få de penge, man kan få til VUS'en, og så bagefter få løntilskuddet. Men lad os finde en løsning et eller andet sted på dette her. Det er vi villige til at se på, bare det ikke bliver sådan, at kombinationen, som jo har været det, der har gjort VUS-ordningen til en succes, ikke kommer med i forslaget. For som sagt er dette ikke et spørgsmål om kroner og øre. Det, der eventuelt er på det økonomiske område, mener jeg vi må kunne finde sammen om, og jeg synes, at det skal siges allerede nu.

Jeg skal afslutningsvis sige, at forliget bygger på frivillighed, og det vil jeg gøre meget klart: Der er ingen, der kan tvinges ind i disse ordninger. Det synes jeg er det vigtige i det, for man kan jo så sige til kritikerne af det, at der er altså ikke nogen, der tvinges ud i dette her. Til gengæld må vi sige til dem, der synes, det er i orden, at folk får lov at forsøge sig frem med dette her, og at kommunerne får mulighed for

[Lilli Gyldenkilde]

at få gjort mere ved ældreomsorgen og børneomsorgen, at dette er altså gode ordninger, og at man skal prøve at gå ind i dem og så på baggrund af det vurdere videre, når udløbet af forsøget er en realitet.

Jeg skal også sige, at i et forlig som dette er der selvfølgelig også ting, man kan glæde sig over, f.eks. vedrørende forringelserne på dimittendsatsen og på SU, betaling for AMU-kurser og fradrag for og tilskud til hushjælp; det har vi jo også fået ud af det. Så alt i alt synes vi godt, at vi kan medvirke til dette. Men de skønhedspletter eller fejltagelser, eller hvad det nu er, som er i forslagene, håber jeg vi kan få rettet op, for jeg er sikker på, at i intentionen har vi været enige.

Indenrigsministeren (Thor Pedersen):

Jeg vil gerne med det samme benytte lejligheden til at kommentere fru Lilli Gyldenkildes bemærkning om den måde, vi i lovforslaget har anvendt begrebet overenskomstmæssig løn på, ved at sige, at regeringen naturligvis har ønsket at udforme lovforslaget i fuld overensstemmelse med aftalen, og er der tekniske problemer, divergerende forståelse af begrebet, og hvad det dækker, bliver de selvfølgelig løst i fuld fordragelighed inden anden behandling.

(Kort bemærkning).

Lykketoft (S):

Jeg vil gerne til den diskussion, der lige har været mellem fru Lilli Gyldenkilde og indenrigsministeren, sige, at jeg er helt enig med fru Lilli Gyldenkilde i forståelsen af, hvad der er meningen med dette lovforslag. Jeg mener, at der er tale om en fejl i formuleringen, og er glad for, at indenrigsministeren kvitterer med denne bemærkning. Min klare, entydige forståelse af den del af aftalen er, at de mennesker, som frivilligt melder sig til at arbejde med at forbedre servicen i hjemmehjælp og børnepasning i kommunerne, i alle andre henseender, end hvad angår optjeningsret i dagpenge-systemet, skal være på en ganske almindelig ansættelse i kommunerne, og det er også det, der – som jeg hørte det – ligger i fru Lilli Gyldenkildes betragtning.

Første næstformand (Torben Lund):

Jeg skal her afbryde forhandlingen og ud-

sætte mødet. Det genoptages i dag kl. 13.00, hvor vi først går til punkt 33: Spørgsmål til ministrene.

Mødet udsat kl. 11.49

Mødet genoptaget kl. 13.00

Man gik til dagsordenens punkt 33, som var:

33) Spørgsmål til ministrene:

Spm. nr. S 837

1) Til *sundhedsministeren* af:

Tove Lindbo Larsen (S):

»Hvilke initiativer vil ministeren tage i forhold til de mange klager, der indløber om brugerbetaling for levnedsmiddelkontrol, dels om den uretfærdige gebyrstørrelse og dels om indbetalingsterminen?«

Skriftlig begrundelse

Det fremgår af dagspressen, at der indløber et overordentlig stort antal klager til levnedsmiddelkontrollen dels om gebyrkravene og dels om betalingsterminen 1. maj 1992.

Der nævnes et antal af ca. 500 i Nordjylland og ca. 650 i København, hvilket betyder, at der bruges urimelig megen tid på at besvare disse klager.

Når ministeren har igangsat en undersøgelse om kontrolvirksomheden over for restaurationsbranchen m.v., ville det være rimeligt at stille datoen for de allerede opkrævede beløb i bero. Tilsvarende for de mindre virksomheder, der arbejder i en kortere tid af året – forlystelsessteder og lign.

Mest retfærdigt var det at afskaffe denne ekstraskat på virksomheder eller i det mindste friholde små virksomheder på mindre end 1 mio. kr. i omsætning.

Tove Lindbo Larsen (S):

Selv om det ikke er første gang, vi diskuterer brugerbetaling for levnedsmiddelkontrol, har protesterne i stadig stigende omfang foranlediget mig til at bringe sagen frem igen – ca. 500 klager fra Nordjylland, ca. 600 klager fra hovedstaden. Det er således ikke bare en tilfældighed, vi er udsat for. Virksomhederne føler

[Tove Lindbo Larsen]

sig uretfærdigt behandlet. Ikke mindst mindre virksomheder føler sig ramt på deres brød. Klagerne har et omfang, der sammen med det bureaukrati, ministeren har pålagt levnedsmiddelkontrollen, har betydet, at kontrollen dårligt nok kan gennemføre det arbejde, som de er pålagt efter loven. Det gavner hverken forbrugere eller erhvervsvirksomheder. Derfor spørgsmålet.

Sundhedsministeren (Ester Larsen):

Hovedparten af de klager, der er indkommet over gebyrer for levnedsmiddelkontrol, vedrører restaurationsområdet. Og jeg kan oplyse, at jeg har haft drøftelser med Centralforeningen af Restauratører og Hotelværter, der har givet udtryk for, at den faktiske kontrolaktivitet ikke er som forudsat ved gebyrfastsættelsen. Det er baggrunden for, at jeg har iværksat en meget grundig gennemgang af restaurationsområdet. Det er en undersøgelse, som skal supplere de to undersøgelser, som restaurationsbranchen selv har udarbejdet. Først når jeg har resultatet af undersøgelsen – og det forventes at ske i slutningen af maj – vil der være en mulighed for at vurdere, om der kan konstateres væsentlige afvigelser mellem den vejledende tilsynsekvens, den, der har ligget til grund for gebyrernes fastsættelse, og den faktisk udførte kontrol. Viser undersøgelsen, at der ikke er den forudsatte sammenhæng mellem betaling og kontrolaktivitet, vil jeg foretage justering af de eksisterende gebyrer.

Undersøgelsen kan som nævnt vise, at der for restaurationsområdet ikke er en rimelig balance mellem den udførte kontrol og gebyrernes størrelse. Jeg har derfor fundet det rimeligt at henstille til samtlige kommunalbestyrelser, at der for så vidt angår restaurationsområdet ikke tages skridt til at inddrive restancer, før resultatet af den igangværende undersøgelse foreligger.

Tove Lindbo Larsen (S):

Jeg skal takke for svaret. Ikke mindst af hensyn til de små virksomheder er det væsentligt, at indbetalingen af det gebyr, de er pålagt, bliver stillet i bero.

Det, jeg ville spørge ministeren om i anden omgang, er, om ministeren samtidig vil tage hensyn til Kommunernes Landsforenings henvendelse, som jo i høj grad påpeger det meget

omfattende bureaukrati, der er knyttet til hele ordningen.

Jeg har såmænd også fået en henvendelse fra en virksomhed, som laver nogle receptionsarrangementer med blomster og vin, som jo ikke kan foranledige megen forurening. De er blevet pålagt et gebyr, selv om de aldrig nogen sinde har haft levnedsmiddelkontrollen inde i billedet, før man besluttede, at der skulle betales for sagen. Jeg håber, at sådan et helt outret tilfælde kan blive fejlet af bordet ved en henvendelse fra de pågældende. Mit enkle spørgsmål er altså, om ministeren er indstillet på, at små virksomheder med en ringe omsætning helt kan gå fri.

Køpke Christensen (FP):

Dette er jo en sag, som nu har været fremme i et stykke tid, og som har givet nogle store dønninger blandt dem, der er udsat for denne levnedsmiddelkontrol. Jeg er af den opfattelse, at vi så hurtigt som muligt må og skal have ændret disse gebyrstørrelser eller den fordeling, der er heraf.

Jeg vil gerne spørge ministeren i forbindelse med alle disse sager – nu tænker jeg på Rigsrevisionens bemærkninger om, at der er ulovligheder på andre områder her i Tinget med hensyn til gebyrer – om ministeren har nogle bemærkninger til levnedsmiddelkontrollen, om det senere vil vise sig, at dette også kan være lovstridigt.

Derudover vil jeg spørge ministeren, om hun er af den opfattelse, at det er rimeligt, at sådan noget som øldepoter også skal være pålagt levnedsmiddelkontrol. Som bekendt er det, man opbevarer på depoter, noget, der er hermetisk lukket, og derfor vil jeg gerne høre ministerens bemærkninger til den sag.

Sundhedsministeren (Ester Larsen):

Hvad angår bureaukrati, forholder det sig sådan, at hver gang man laver en administrativ omlægning, udløser det ekstra administrativt arbejde. Når et nyt system først er indarbejdet, vil det også være muligt at løse det hensigtsmæssigt og administrativt let.

Det, KL har peget på, er, at man bliver belastet administrativt af arbejdet i forbindelse med undersøgelsen. Men dertil er der kun at sige, at hvis vi skal have materiale til en vurdering af, om gebyrerne er rimelige og korrekte

[Sundhedsministeren]

set i relation til den kontrolaktivitet, der udøves, er det nødvendigt, at vi får de relevante oplysninger frem.

Jeg kan sige, at der er igangsat en budgetanalyse for levnedsmiddelkontrolområdet, som skal afdække, om der er grundlag for at foretage lovændringer i den kommende samling. Som jeg tidligere har varslet, er jeg personlig indstillet på, at vi bør fremme en lovgivning, som fuldstændig fritager de virksomheder for kontrol, hvor kontrolbehovet er meget minimalt eller overhovedet ikke eksisterende.

Hvad angår postulatet om ulovligheder i andre relationer, kan jeg sige, at gebyrerne på levnedsmiddelkontrollen hviler på et lovgrundlag. Et flertal her i Folketinget har vedtaget, at der skal opkræves gebyrer for kontrol. Gebyrernes størrelse har været drøftet med de partier, der har stemt for lovgivningen, inden de er blevet iværksat. De er udregnet på baggrund af oplysninger fra Kommunernes Landsforening om omkostningen på området. Så jeg synes, der er meget lidt anledning til at bruge benævnelsen ulovlighed i forbindelse med gebyrer på levnedsmiddelkontrollen.

Jeg har sagt, at der er en undersøgelse i gang vedrørende restaurationsområdet, og der er en budgetanalyse i gang vedrørende hele området. Jeg kan ikke på nuværende tidspunkt sige, hvilke konkrete resultater disse undersøgelser vil ende med at pege på.

Køpke Christensen (FP):

Mit parti og jeg har naturligvis stemt for lovgivningen – det erkender jeg – men jeg vil også klart stå til ansvar for det og få det ændret hurtigst muligt. Jeg vil da også takke ministeren for, at det ikke bliver foråret 1993, som tidligere sagt af ministeren, men at man forventer, at der ligger en færdig undersøgelse i slutningen af maj måned.

Men ordet »forventer« gør, at jeg nok er lidt tvivlende, og jeg skal derfor sige, at jeg allerede i dag vil indlevere en forespørgsel om denne sag, således at vi, når Folketinget bliver indkaldt i ferien, har mulighed for at sætte den på dagsordenen for at undgå, at sagen bliver trukket i langdrag.

Hjørtnæs (S):

Ministeren har ikke udtalt sig om forholdene vedrørende kantiner. Når ministeren siger,

at hun vil fremme en lovgivning, som kan unddrage de virksomheder gebyrbetaling, hvor der ikke er behov for særlig omfattende kontrolvirksomhed fra levnedsmiddelkontrollen, er det, ministeren så tænker på, kantiner? Kan man forestille sig, at kantiner i almindelighed vil kunne blive fri for dette gebyr?

Et andet spørgsmål: Ministeren sagde, at hun ville anmode kommunerne om ikke at tage skridt til at inddrage restancer. Skal det forstås på den måde, at de virksomheder, som måtte have indbetalt gebyret, vil få dette tilbagebetalt, hvis det senere hen skulle vise sig, at der ikke har været grundlag for at opkræve gebyr i den størrelsesorden, der har været tale om?

Endelig mit tredje spørgsmål til ministeren: Hvornår kan vi forvente et endeligt resultat af de overvejelser og undersøgelser, der foregår, og hvornår kan vi forvente at ministeren kommer med en endelig indstilling om dette spørgsmål?

Tove Lindbo Larsen (S):

Jeg forstod på ministerens svar, at såfremt undersøgelsen viste, at det ikke var rimeligt at opkræve et gebyr for små virksomheder, kunne man undlade det. Men så lød det for mig, som om ministeren sagde »i et kommende finansår«. Derfor må jeg spørge helt konkret: Hvis det viser sig, at små virksomheder virkelig bliver ramt på deres brød i relation til denne gebyrbetaling, vil det så kunne ændres i dette finansår? For det er jo temmelig lang tid for virksomhederne, når man siger, at de kan se frem til januar 1993.

Det andet spørgsmål er lidt mere konkret. Det drejer sig om blomsterhandlerne, der er blevet udsat for en kontrolvirksomhed, som de aldrig tidligere har været udsat for, idet der nu opkræves et gebyr for at lave dekorationer med blomster og lukkede vinflasker. Finder ministeren, det er rimeligt?

Risgaard Knudsen (S):

Ministeren antydede i sit sidste svar, at spørgsmålet om en lovrevision kunne blive aktuelt, og ministeren føjede til, at hun i så fald ville drøfte sagen med de partier, der havde stemt for lovgivningen i sin tid.

Jeg vil gerne spørge ministeren, om denne formulering om kun at drøfte sagen med de

[Risgaard Knudsen]

partier, der i sin tid havde stemt for lovgivningen, ikke var udtryk for en fortaelse, og om ministerens bemærkning ikke skal forstås derhen, at skulle der blive tale om en lovrevision, vil ministeren vise Folketinget det hensyn og den respekt, at regeringen vil lægge op til at drøfte sagen med hele Folketinget.

Jeg synes, det er væsentligt at få det afklaret, og skulle der – hvad jeg tror – være tale om en fortaelse fra ministerens side, går jeg også ud fra, at ministeren vil sætte pris på at få lejlighed til at besvare det spørgsmål, jeg her har stillet.

Sundhedsministeren (Ester Larsen):

Jeg tror, der må være tale om en fejlhøring. Det, jeg talte om, var, at jeg havde drøftet de gebyrer, der er fastsat i bekendtgørelsen, og som gælder nu, med de partier, der stemte for lovgivningen i Folketinget. Jeg mener ikke på nogen måde at have udtalt, hvem jeg ville drøfte et kommende lovforslag med; det vil jeg selvfølgelig drøfte med alle Folketingets partier, som vi har for vane at gøre i dette hus.

Jeg vil gerne sige grundlæggende, at når vi har en levnedsmiddelkontrol, er det ud fra et ønske om at sikre befolkningens sundhed. Det er det overvejende hensyn, som ligger bag levnedsmiddelkontrollsystemet. Derfor er det det sundhedsmæssige hensyn, som skal varetages, og når jeg har peget på, at jeg ser muligheder for at ændre lovgivningen, er det, fordi jeg mener, at lovgivningen, som den ser ud nu, retter sig mod nogle områder, hvor der ikke er sundhedsmæssig risiko.

Spørgsmålet om, hvorvidt loven er rimelig eller ej, har jeg sådan set svaret på allerede, og det er derfor, jeg sigter mod at fremsætte et forslag, så vi kan ændre kontrolbehovet, således at det alene retter sig mod områder, hvor der er en sundhedsrisiko.

Derfor må jeg også generelt sige, at det er sundhedsrisikoen og ikke virksomhedsstørrelsen, der må være det grundlæggende princip, når vi skal fastsætte kontrolbehovet.

Jeg har nævnt, og jeg gentager gerne, at der er tale om to undersøgelser. Der er tale om én, som forventes afsluttet her i maj måned, og der er tale om budgetanalysen, som forventes tilendebragt lidt senere. Men hvis de forhold, der kommer frem som resultat af en budgetanalyse, peger i retning af, at der skal ske justeringer

af lovgivningen om gebyrerne, er jeg selvfølgelig indstillet på at sørge for at føre det ud i livet.

Det er også et svar til hr. Hjortnæs, når jeg siger, at man ikke kan tage virksomhedstyper med sundhedsrisiko ud af lovgivningen. Hvis der er sundhedsmæssige forhold, som berettiger, at der er en kontrol af kantiner, kan man ikke undtage dem fra kontrollen ud fra andre hensyn.

Poul Nødgaard (FP):

Jeg har et enkelt spørgsmål til sundhedsministeren. En gang om året er jeg tvunget til at sende bud efter en olieyrseksperter, der skal se efter, om mit oliefyrrør, som det skal. Det koster 600 kr., og det synes jeg er rimeligt, for det tager en 1½ times tid at ordne det.

Jeg vil bede ministeren om at bekræfte, at utilfredsheden med gebyrerne inden for det område, vi her taler om, ene og alene hviler på, at de, der får udført kontrollen, ikke føler, at den pris, de skal give, står i et rimeligt forhold til det tidsforbrug, der har været i forbindelse med udførelsen af det pågældende tilsyn. Det er jo i realiteten det, hele denne sag drejer sig om. Jeg har hørt og læst om gebyrer på de laveste satser på 6.000 kr. og 9.000 kr., og jeg ved, det er noget med 10 minutter 2 gange om året og så lidt kontrol hjemme på et laboratorium; det tager sikkert ikke lang tid.

Jeg vil også gerne spørge ministeren, om vi ikke kunne få alle disse problemer løst, hvis vi lod hele området privatisere og nedlagde levnedsmiddellaboratorierne. Så ville folk få en regning for det, som det rent faktisk kostede. Utilfredsheden skyldes – og det vil jeg bede ministeren bekræfte – at folk føler, de betaler et gebyr, der ikke står i noget som helst forhold til ydelsens længde.

Hjortnæs (S):

Det er selvfølgelig udmærket, at ministeren holder et lille foredrag om, at det er sundhedsrisikoen, der skal varetages i disse sammenhænge, men det var rarere, hvis ministeren ville bruge sin taletid på at besvare de spørgsmål, der er stillet. Jeg bad faktisk om at få at vide, ikke at ministeren vil føre det ud i livet, men hvornår ministeren forventer at være i stand til at lægge konkrete løsningsforslag på bordet. Jeg synes, det er vigtigt at få afklaret, inden for hvilke tidsrammer ministeren opererer.

[Hjortnæs]

Jeg spurgte også om, hvorvidt dette, at ministeren har bedt kommunerne om ikke at tage skridt til at inddrage restancer, betyder, at de, der måtte have betalt, vil få disse gebyrer tilbagebetalt, hvis det skulle vise sig, at de har en størrelse, som ikke er rimelig og korrekt. Jeg synes også, vi har behov for at få denne afklaring, og det måtte også være muligt for ministeren at give os denne afklaring.

Endelig vil jeg gerne sige, at når ministeren allerede nu ligesom kan antyde, at der har været behov for at foretage en undersøgelse vedrørende restaurationer, synes jeg, der er noget, der kunne tyde på, at der må gælde det samme for kantiner, nemlig at gebyret her heller ikke står i et rimeligt forhold til kontrolvirksomheden. Jeg vil derfor endnu en gang spørge ministeren, hvordan hun selv kanner at det forholder sig vedrørende kantiner.

Tove Lindbo Larsen (S):

Jeg ved, at forretningsordenen ikke levner mig ret lang tid mere, men jeg vil gerne lige konkretisere spørgsmålet til ministeren. Kan vi forvente begge undersøgelser færdiggjort så betids, at vi kan tale sammen om det i juni måned, når Folketinget indkaldes igen?

I øvrigt savner jeg stadig et svar på blomsterhandlernes problemer.

Sundhedsministeren (Ester Larsen):

Blomsterhandlernes problemer skal i givet fald løses gennem en lovændring, og det kan ikke finde sted, før Folketinget er samlet igen i næste folketingssamling.

Jeg kan sige, at undersøgelsen på restaurationsområdet bliver afsluttet i maj måned, og jeg agter at justere, hvis der er justering behov, så hurtigt som muligt, og det vil sige umiddelbart efter, at undersøgelsen er slut.

Jeg forventer, at budgetanalysen er tilendebragt i slutningen af juni måned, og de initiativer, som den måtte kunne udløse, vil formentlig også kræve lovændring. Det kan jeg ikke forholde mig til, så længe jeg ikke kender undersøgelsens resultat.

Hvad angår tilbagebetaling af forudbetalte gebyrer, kan jeg sige, at det er helt oplagt, at der skal være lighed for loven, og at mennesker, som opfører sig korrekt og indbetaler til tiden, ikke skal straffes. Så hvis gebyrerne bliver nedsat, bliver der selvfølgelig tale om en

modregning over for dem, som måtte have betalt for meget.

For så vidt angår spørgsmålet om, hvorvidt modstanden mod gebyrerne skyldes, at man finder, de er for høje generelt, må jeg sige, at det, der er vigtigt for mig, er, at der er en sammenhæng mellem kontrolaktiviteten og gebyrstørrelsen.

Jeg må dertil sige, at en del af kontrollen ikke er synlig, fordi den udgøres af laboratorieundersøgelser, og de kan have et meget varierende omfang og en varierende omkostning.

Hvad angår privatisering, ligger det sådan, at det ikke er muligt at privatisere myndighedsopgaver som sådan – det er kun offentlige myndigheder, der kan give påbud – men der er mulighed for at privatisere laboratoriedelen. Autoriserede godkendte laboratorier må kunne udføre analysearbejdet, men også det kræver en lovændring og kan derfor først blive aktuelt senere på året.

Hermed sluttede spørgsmålet, og spørgetiden var dermed til ende.

Skriftligt besvarede spørgsmål:**Første næstformand (Torben Lund):**

Fra de pågældende ministre er modtaget skriftlige svar på spørgsmål stillet af følgende medlemmer af Folketinget:

Kim Behnke: spm. nr. S 513

Ove Fich: spm. nr. S 734

Tove Lindbo Larsen: spm. nr. S 756

Riishøj: spm. nr. S 761

Arne Melchior: spm. nr. S 762 og 786

Birthe Hansen: spm. nr. S 765

Kirsten Jacobsen: spm. nr. S 767 og 768

Poul Andersen: spm. nr. S 769–771

Ole Donner: spm. nr. S 787 og 798

Steenholdt: spm. nr. S 789

Karen Jespersen: spm. nr. S 794

Niels Højland: spm. nr. S 795

Jan Petersen: spm. nr. S 799

Spm. nr. S 513

Til *økonomiministeren* (21/2 92) af:

Kim Behnke (FP):

»I forlængelse af svarene på spørgsmålene S 191, S 394 og S 432 bedes ministeren oplyse,

[Kim Behnke]

om EF i forbindelse med sin klassificering af Danmark som berettiget til at deltage i ØMU'en var bekendt med indholdet af ministerens svar på spørgsmål nr. S 432.«

Svar (28/2 92):

Økonomiministeren (Fogh Rasmussen):

Indholdet af svaret på spørgsmål nr. S 432 har ingen relation til opgørelsen af den offentlige gæld i ØMU-sammenhæng.

Når den offentlige gæld skal opgøres i relation til ØMU, defineres den offentlige sektor som i det europæiske nationalregnskabssystem, som Kommissionen naturligvis arbejder efter. Definitionen omfatter centralregeringen, regionale eller lokale myndigheder samt sociale sikringsordninger (jf. traktaten om Den Europæiske Union artikel 104 C samt »Protokol om proceduren i forbindelse med uforholdsmæssigt store underskud« artikel 2). Offentligt ejede selskaber indgår således ikke i definitionen af den offentlige sektor, og offentligt ejede selskabers gæld skal derfor ikke medregnes i ØMU-gældsprocenten.

Spm. nr. S 734

Til *skatteministeren* (9/4 92) af:

Ove Fich (S):

»Finder ministeren det i overensstemmelse med fair konkurrence, når det offentligt ejede vaskeri Korova skal betale fuld pris for sit køb af el og naturgas ved udførelse af opgaver for offentlige institutioner, mens private vaskerier på grund af momsregistrering kan købe energi uden afgifter?«

Begrundelse

Indkøb af energi er en meget stor del af udgifterne for et vaskeri. Da Korova ikke er momsregistreret for den del af aktiviteterne, som udføres med henblik på leverancer til offentlige myndigheder, herunder til ejerne (Roskilde Amtskommune og Københavns Kommune), kan Korova heller ikke købe f.eks. naturgas til erhvervstarif. Omvendt kan et privat vaskeri indkøbe energi til lav takst på grund af momsregistrering. Dette betyder en forskellig belastning for de to typer vaskerier til ulempe for det offentligt ejede vaskeri.

Svar (5/5 92):

Skatteministeren (Fogh Rasmussen):

Efter momslovens § 3, stk. 1, litra d, skal statslige, amtskommunale og kommunale institutioner betale moms, for så vidt de afsætter varer og afgiftspligtige ydelser i konkurrence med erhvervsvirksomheder. Leverancer fra en amtskommunal eller kommunal institution til andre institutioner under samme amtskommune eller kommune betragtes ifølge loven ikke som afsætning. Det samme gælder leverancer fra en institution, der drives i fællesskab af flere amtskommuner eller kommuner, til de amtskommuner eller kommuner, som er parthavere i institutionen.

Jeg har den 17. marts 1992 i svar på spørgsmål 101 i udvalgets skrivelse af 18. december 1991 (alm. del – bilag 280) redegjort for, at vaskeriet Korova i Roskilde i overensstemmelse med den citerede regel i momsloven er momsregistreret for salg til andre end ejerkredsen. Korova skal således afregne moms af salg til private eller til f.eks. offentlige institutioner, der ikke er (med)ejere af vaskeriet. Korova har som delvis momspligtig virksomhed delvis fradragsret for købsmoms. Efter lov om afgift af elektricitet får Korova tilbagebetalt elafgift i samme omfang, som virksomheden har fradragsret for købsmoms vedrørende el og varme.

Korova har således ikke fradragsret for købsmoms af den del af indkøbet af elektricitet, der medgår til produktionen til ejerne. Der ydes heller ikke elafgiftsgodtgørelse for denne del af købet.

Private momsregistrerede vaskerier med fuld fradragsret for købsmoms af elektricitet får ligeledes i fuldt omfang godtgørelse af elafgift.

Indtil 1985 var kommunale vaskerier fuldt momspligtige, også hvis ejeren var den eneste aftager af ydelserne.

Da godtgørelsen af energiafgifter stort set følger momspligten, blev disse vaskerier derfor heller ikke belastet med energiafgifterne ligesom privatejede vaskerier.

Med virkning fra 1985 blev momslovens regler ændret for sådanne kommunalt ejede, herunder samejede, virksomheder. Virksomhederne blev nu fritaget for moms, idet de dog naturligvis stadig skulle betale moms af indkøbte varer (maskiner, råvarer osv.); som en konse-

[Skatteministeren]

kvens af momsfriheden faldt fritagelsen for energiafgifter væk. Som det er fremgået ovenfor, blev momspligten og dermed energiafgiftsgodtgørelsen opretholdt, i den udstrækning sådanne vaskerier leverede vaskeydelse til private eller institutioner uden for ejer kredsen.

Det fremgår heraf, at den konkurrencemæssige stilling for offentligt ejede virksomheder i forhold til privatejede virksomheder ikke er direkte sammenlignelig.

Energiministeriet har oplyst, at for så vidt angår naturgas følger naturgasselskaberne i deres prisfastsættelse de regler, der gælder for refusion af energiafgifter på olieprodukter til momsregistrerede virksomheder. Det vil sige, at naturgasselskaberne til de virksomheder, der i tilfælde af oliefyring havde kunnet få olieafgiften refunderet, sælger naturgassen til en pris svarende til olieprisen ekskl. afgift. Herved følger naturgasselskaberne de principper, der ville have været gældende, hvis der havde været energiafgift på naturgas, og samtidig sikres det, at naturgassen er konkurrencedygtig med det alternative brændsel.

Spm. nr. S 756

Til *landbrugsministeren* (15/4 92) af:

Tove Lindbo Larsen (S):

»Hvilke initiativer vil ministeren tage for at sikre, at råvarer af høj kvalitet ikke forringes i industrien, som det er tilfældet med kyllinger, der indeholder salmonellabakterier, når de tilbydes forbrugerne i detailhandel?«

Begrundelse

Det fremgik af TV-Avisen den 14. april 1992, at det nu er lykkedes producenter at opdrætte kyllinger uden indhold af salmonellabakterier. Desværre viser det sig, at den behandling, kyllingerne får på slagteriet i nedkølingsprocessen, foranlediger, at enkelte angrebne kyllinger smitter andre i et stort bassin. Tilmed opsuger kyllingerne en del vand, hvilket naturligvis også forringer kvaliteten. Det er i strid modsætning til, at Danmark skal markere sig på kvaliteten. Priskonkurrencen, der er opnået ved at sælge vand til kødpris, er ikke flatterende.

Vort naboland Sverige klarer opgaven med salmonellafri kyllinger. Det burde Danmark også kunne.

Det er en hån imod producenterne og forbrugerne, hvad der foregår. Derfor spørger jeg om, hvilke initiativer ministeren vil tage, evt. i samarbejde med industriministeren. Landbrugsministeren har tilsyneladende løst sin opgave som lovet.

Svar (6/5 92):

Landbrugsministeren (Tørnæs):

Bekæmpelsen af salmonella i fjerkræ har nødvendiggjort og nødvendiggør også fremover en omfattende indsats »fra jord til bord« rettet mod alle led i fjerkræproduktets tilblivelse.

Salmonellabekæmpelsen bygger på tre hovedelementer: en frivillig handlingsplan, som fjerkræbranchen etablerede i 1989, og som bl.a. har været rettet mod tilvirkningen af fjerkræfoder, et offentligt tilsyn med de kyllingeflokke, der leveres til slagting (AM-tjenesten), og endelig en opstramning af kravene til indretning, drift og hygiejne på fjerkræslagterierne, herunder en omlægning af kødkontrollen.

Landbrugsministeriet har på baggrund af oplysninger fra Veterinærdirektoratet udarbejdet vedlagte notat om forløbet af salmonellabekæmpelsen, om den svenske salmonellahandlingsplan samt om vandkøling af fjerkræ.

Jeg er enig med spørgeren i, at det ville være uheldigt, dersom de resultater, der er opnået hos kyllingeproducenterne, blev sat over styr under slagteprocessen. Som det fremgår af notatet, hvortil jeg i øvrigt henviser, er der imidlertid også i relation til fjerkræslagterierne igangsat en lang række foranstaltninger med henblik på at imødegå dette og dermed sikre den bakteriologiske kvalitet af det endelige produkt.

Det er min hensigt i samarbejde med branchen fortsat at prioritere den nævnte brede indsats højt, således at de opnåede resultater fastholdes til gavn for både forbrugerne og eksporten.

Landbrugsministeriet
Den 29. april 1992

NOTAT

vedr.

salmonella i fjerkræ

Handlingsplanen vedrørende salmonella i

[Landbrugsministeren]

fjerkræ medfører bekæmpelse af salmonella-bakterier i alle produktionsled (avlsløst, forældreflokk, rugægsproducenter, rugerier, slagtekyllingeproducenter, slagterier) samt hos foderstofproducenterne.

I løbet af efteråret 1991 blev AM-kontrollen indført som et led i moderniseringen af kødkontrollen. Alle slagtekyllingeflokkene besøges af en af Veterinærdirektoratets dyrlæger den sidste uge inden slagtingen. 3 uger før slagtingen indsendes prøver af flokken til salmonellaundersøgelse, således at flokkens status er kendt, når AM-dyrlægen aflægger besøg. AM-dyrlægen underretter slagteriet om sine iagttagelser samt om salmonellastatus, således at der kan foretages en hensigtsmæssig tilrettelæggelse af slagtetidspunkt for flokken, som typisk består af mellem 20.000 og 60.000 kyllinger.

Kødkontrollen på slagterierne er under omlægning fra traditionel kødkontrol til en målrettet, systematisk bakteriologisk kontrol kombineret med skærpet hygiejneovervågning, temperaturkontrol m.m. Samtidig er slagterierne i gang med en betydelig modernisering efter handlingsplaner, der er godkendt af Veterinærdirektoratet.

I efteråret 1991 fastsatte Landbrugsministeriet følgende målsætning: 1. april 1992 skal 95 pct. af slagtekyllingerne være salmonellafri, og S. typhimurium, S. enteritidis og S. bertha må ikke forekomme. Målsætningen er baseret på anbefalinger i Nordisk Ministerråds arbejdsgruppe for næringsmiddelkontrol i forbindelse med »Salmonella i næringsmidler: Harmonisering af importbestemmelser for handel med næringsmidler mellem de nordiske land« (1991).

Siden oktober har Landbrugsministeriet og fjerkræbranchen gennemført et tæt samarbejde for at opfylde målsætningen, idet det skal bemærkes, at det har været nødvendigt at udføre opstramningen gradvis for ikke at ødelægge det økonomiske grundlag for branchen, som producerer 100 mio. slagtekyllinger pr. år og har en betydelig eksport.

Status pr. 1. april 1992:

Handlingsplanen fungerer godt: Hele avlsleddet og rugægsløkkene er fri for salmonellabakterier, således at rugerierne klækker salmonellafri kyllinger. 90 pct. af slagtekyllingeflokkene er fundet fri for salmonella 3 uger før

slagting. Resten er lavgradigt inficeret – typisk forekomst hos 3-5 pct. af dyrene i flokken. De højinvasive typer er stort set ude af produktionen. Når der fortsat er salmonella-positive flokke, skyldes det vanskeligheden med at udrydde salmonella i kyllingehuse, der én gang har været inficeret. Antallet af positive flokke er fortsat faldende, og det forventes, at indsatsen vil føre til meget lavgradig forekomst i løbet af kort tid.

På slagterierne er der foretaget en betydelig opstramning af rengøringsystemerne, der er foretaget hygiejneundervisning af hele personalet, og der er betydelige ombygninger og forbedringer i gang. Samtidig er kødkontrollen under omlægning, således at kontrollen tilrettelægges efter kritiske kontrolpunkter og følges op af en omfattende indsats med bakteriologiske undersøgelser på færdigvarerne.

De foreløbige resultater på landsplan viser, at ca. 60 pct. af de kyllingeflokkene, der kommer ind med status som salmonellafri, findes fri for salmonella efter slagteprocessen. Denne procentsats ser ud til at være stigende, blandt andet som følge af ændret arbejdstilrettelæggelse (separat slagting kombineret med skærpet rengøring og desinfektion). På slagterier, som modtager salmonellafri – eller næsten salmonellafri – flokke, sker der ingen kontamination under slagteprocessen. Det fortsatte fald i inficerede flokke kombineret med indsatsen på slagterierne og af veterinærkontrollen forventes at give det ønskede resultat i løbet af kort tid, dog under den klare forudsætning, at der ikke sker alvorlige tilbagefald på rugerier og i foderstofbranchen, således at slagtekyllingeproducenterne fortsat kan levere meget få inficerede flokke.

Med hensyn til forholdene i Sverige skal det bemærkes, at den svenske handlingsplan har stået på siden 1971, og at der indtil 1984 er anvendt store offentlige beløb på et bekæmpelsesprogram, som blandt andet indebærer fuld erstatning i forbindelse med nedslagnings af salmonellainficerede besætninger.

Endvidere er det ved svensk lovgivning påbudt at tilsætte klor til kølevandet, hvilket er forbudt i Danmark og andre EØF-lande af hensyn til risikoen for dannelse af toksiske klorforbindelser.

Nedkøling i vand er tilladt i Danmark under særlige betingelser. Reglerne herfor er vedta-

[Landbrugsministeren]

get i EØF og rettes mod to forhold: de hygiejniske forhold (rådsdirektiv 71/118/EØF) og regulering af vandoptagelsen (rådsforordning 2967/76/EØF).

Nedkøling i vand er kun tilladt til fjerkræ, som skal sælges i frossen eller dybfrossen tilstand. Der kræves køling i modstrøm, det vil sige, at der tilføres rent vand til den ene ende af kølekarret hele tiden, og at slagtekroppen tvinges med en stor rustfri skrue frem i karret hen imod det renere vand. Vandet i karret for enden af spin-chilleren er således helt klart og rent. Undersøgelser viser, at det totale antal bakterier, der kan påvises på slagtekyllinger behandlet på denne måde, altid er lavere efter kølingen end før kølingen. Der sker en udveksling af bakterier mellem de enkelte kroppe under vandkølingen, hvorfor en forurening med salmonellabakterier ikke kan udelukkes, men antallet af bakterier pr. overfladeenhed vil være lavt.

For at sikre EF-kravet om, at vandoptagelsen ikke må overstige 5 pct., udfører slagteriet kontrol med vandoptagelsen hver 4. time. Kontrollen overvåges af veterinærkontrollen, ligesom en rejseinspektør foretager uanmeldt stikprøvekontrol på virksomhederne.

Spm. nr. S 761

Til *energiministeren* (21/4 92) af:

Riishøj (SF):

»Hvilke konkrete oplysninger har Energiministeriet fået fra EF-Kommissionen vedrørende fortolkning af EF's nuværende regler for udbud og af det kommende udbudsdirektiv set i lyset af bygning af den kommende kulfyrede kraftværksenhed i Ålborg og den gasfyrede enhed ved Skærbækværket?«

Begrundelse

Gennem spørgsmålet ønskes konkret oplyst, hvordan Energiministeriet har ladet sig informere om bestående og kommende EF-ret for så vidt angår de aktuelle sager i forbindelse med bygning af to nye kraftværksblokke i El-sams område.

Svar (28/4 92):

Energiministeren (Anne Birgitte Lundholt):

Energistyrelsen, som har behandlet ansøgningen om godkendelse af de nævnte værker, har oplyst følgende, hvortil jeg kan henholde mig:

»Godkendelsen efter elforsyningsloven af de omtalte kraftværker er givet af Energistyrelsen. Vilkår C i godkendelsen lyder således:

»Såfremt anlæggene udbydes inden den 1. januar 1993, forudsættes udbudsformen at være i overensstemmelse med hidtidig praksis for kraftværksudbud i Danmark. Dette indebærer blandt andet for maskin- og miljøleverancerne, at der udbydes til en kreds af kvalificerede leverandører udvalgt på en ikke diskriminerende måde. Såfremt anlæggene udbydes den 1. januar 1993 eller senere, forudsættes EF's udbudsdirektiv overholdt. Tilsvarende gælder, hvis direktivet sættes i kraft i Danmark før den 1. januar 1993.«

De kommende EF-udbudsbestemmelser på energiforsyningsområdet indeholdes i direktiv 90/531/EØF af 17. september 1990. Medlemsstaterne skal senest den 1. januar 1993 gennemføre direktivets bestemmelser. Der er fremsat forslag til danske gennemførelsesbestemmelser (lovforslag nr. L 66 fremsat 23. oktober 1991).

Den nuværende retsstilling beror på EØF-traktatens forbud mod national diskrimination. Energistyrelsen har indhentet rådgivning om retsstillingen fra Kammeradvokaten, der som statens juridiske rådgiver bl.a. i Storebæltssagen er særlig sagkyndig på dette område.

Energistyrelsen har lagt vægt på, at Statsministeriet i cirkulære af 30. oktober 1989 til samtlige ministerier har indskærpet, at kontrakter, der indgås bl.a. af koncessionerede selskaber, ikke må være nationalt diskriminerende. Denne forpligtelse er uafhængig af, om pågældende kontrakt omfattes af særlige EF-udbudsbestemmelser eller ej.

Det er ikke praksis at indhente vejledende udtalelser om emner af den her omhandlede art fra EF-Kommissionen.«

Spm. nr. S 762

Til *justitsministeren* (22/4 92) af:

Arne Melchior (CD):

»Vil ministeren give sin udførlige bedømmelse af de dybt beklagelige hændelser, der er

[Arne Melchior]

overgået 3 turister fra Zanzibar, og som er beskrevet i en kronik af Hanne Reumert, trykt i Politiken den 11. april 1992, og vil ministeren oplyse, hvordan ministeren bedst muligt vil sikre, at sådanne overgreb ikke gentager sig, og vil ministeren udstede den klare ordre, at mennesker med anden end såkaldt hvid hudfarve kan være sikre på at blive behandlet på linie med disse?»

Begrundelse

Den behandling, der ifølge den redelige fremstilling er blevet 3 turister fra Zanzibar til del, ser ikke ud som en serie tilfældige, beklagelige fejltagelser. Det tegner – sammen med andre tilsvarende begivenheder – billedet af et retsligt og humanistisk forfald, der formentlig smerter ministeren lige så meget som andre danske.

Svar (6/5 92):

Justitsministeren (Engell):

For så vidt angår den i kronikken nævnte sag vedrørende Himid Hassan Juma kan det oplyses, at Justitsministeriet i begyndelsen af marts 1992 modtog en delberetning fra den undersøgelsesret, der har forestået undersøgelsen af forvaltningens behandling af den pågældende tanzaniske statsborger (og en gambisk statsborger). Undersøgelsen er indgået som led i undersøgelsesrettens generelle gennemgang af forskellige spørgsmål vedrørende behandlingen af flygtninge i Københavns fængsler.

Justitsministeriet sendte umiddelbart efter modtagelsen undersøgelsesrettens delberetning til Folketinget, Direktoratet for Kriminalforsorgen og Politidirektøren i København.

Justitsministeriet anmodede samtidig Direktoratet for Kriminalforsorgen og Politidirektøren om en udtalelse om de i delberetningen rejste generelle kritikpunkter. Justitsministeriet tilkendegav i den forbindelse, at ministeriet lægger vægt på, at der straks tages de nødvendige skridt over for de problemer, som undersøgelsesretten har peget på. Justitsministeriet har endvidere anmodet om, at der snarest tages stilling til spørgsmålet om de disciplinære konsekvenser, som beretningen måtte give anledning til for de ansatte, som har været inddraget i undersøgelsen. De nævnte spørgsmål er fortsat under behandling hos Politidirektøren

ren i København og Direktoratet for Kriminalforsorgen.

Jeg kan i øvrigt oplyse, at Justitsministeriet har anmodet Politidirektøren i København om en udtalelse – efter omstændighederne snarest belejligt – om de i kronikken nævnte sager vedrørende Ali Add og Hamad. Så snart Politidirektørens udtalelse foreligger, vil Justitsministeriet se nærmere på de to sager, ligesom jeg naturligvis vil vende tilbage til sagerne direkte over for spørgeren.

Spm. nr. S 765

Til *justitsministeren* (23/4 92) af:

Birthe Hansen (SF):

»Vil ministeren kommentere en artikel i Ny Dag den 22. april 1992 vedrørende ophævelse af grænsen til Tyskland?«

Begrundelse

Spørgeren henviser til ministerens besvarelse den 21. april 1992 af spm. nr. S 727 samt artiklen i Ny Dag den 22. april 1992.

Svar (6/5 92):

Justitsministeren (Engell):

I min besvarelse af 21. april 1992 af det af spørgeren stillede spørgsmål nr. S 727 har jeg – foruden ganske at afvise eksistensen af en »hemmelig aftale med EF-kommissær Martin Bangemann om en ophævelse af grænsekontrollen mellem Tyskland og Danmark med ikrafttræden den 1. januar 1993« – redegjort nærmere for regeringens planer med hensyn til en omlægning af den personkontrol, der i dag finder sted ved den dansk-tyske landegrænse.

Jeg må derfor stille mig helt uforstående over for såvel formen som indholdet af de udtalelser, som medlem af Europa-Parlamentet Freddy Blak er citeret for i den omhandlede artikel i Ny Dag den 22. april 1992.

Spørgsmålet om bl.a. EF-Kommissionens holdning til gennemførelsen af den fri personbevægelighed i overensstemmelse med EF-traktatens art. 8 A er nærmere omhandlet i det i besvarelsen af spørgsmål S 727 nævnte notat, som Udenrigsministeriet den 27. marts 1992 fremsendte til Folketingets Markedsudvalg.

Det bemærkes i den forbindelse, at repræsentanter for EF-Kommissionen ved flere lej-

[Justitsministeren]

ligheder har givet udtryk for, at spørgsmålet om fortolkningen af EF-traktatens art. 8 A for tiden er genstand for fornyet overvejelse i EF-Kommissionen, og at man agter at fremkomme med en udtalelse om indholdet og rækkevidden af art. 8 A, når disse interne overvejelser er afsluttet.

Jeg har selvsagt ikke mulighed for på forhånd at udtale mig om udfaldet af endnu ikke afsluttede interne overvejelser i EF-Kommissionen.

Spm. nr. S 767

Til *industriministeren* (24/4 92) af:

Kirsten Jacobsen (FP):

»Finder ministeren det acceptabelt, at en brancheorganisation som Realkreditrådet kan have sæde i et af ministeren nedsat ekspertudvalg (ejendomsmæglerudvalget) uden at videregive alle relevante synspunkter i branchen?«

Begrundelse

Der henvises til telegram af 22. april 1992 fra Ritzaus Bureau.

Svar (6/5 92):

Industriministeren (Anne Birgitte Lundholt):

Ved nedsættelsen af udvalget vedrørende omsætning af fast ejendom har jeg udpeget et medlem efter indstilling fra Realkreditrådet. Det er op til Realkreditrådet at afgøre, hvilke synspunkter man ønsker fremført i udvalget.

Såvel Realkreditrådet som Totalkredit har orienteret udvalgets formand om det konkrete problem, som har givet anledning til spørgsmålet.

Udvalgets formand, som har ansvaret for udvalgsarbejdet, har accepteret, at Totalkredit skriftligt kan fremføre sine synspunkter over for udvalgets formand eller hele udvalget. Totalkredits ejere – banker og sparekasser – er i øvrigt repræsenteret i udvalget ved Finansrådet.

Jeg finder fortsat, at udvalget med sin sammensætning har mulighed for at inddrage alle relevante synspunkter, herunder fra realkreditbranchen.

Spm. nr. S 768

Til *industriministeren* (24/4 92) af:

Kirsten Jacobsen (FP):

»Hvordan vil ministeren sikre, at alle relevante synspunkter fra realkreditbranchen bliver viderebragt i det af ministeren nedsatte ekspertudvalg (ejendomsmæglerudvalget)?«

Begrundelse

Der henvises til telegram af 22. april 1992 fra Ritzaus Bureau.

(Besvaret sammen med spm. nr. S 767).

Spm. nr. S 769

Til *industriministeren* (24/4 92) af:

Poul Andersen (S):

»Vil ministeren oplyse, om der sker subsidiering af de tidligere østtyske skibsværfter uden krav om kapacitetsnedskæring, og om den tyske regering på dette område handler i overensstemmelse med EF-reglerne for skibsværftsstøtte?«

Begrundelse

Spørgsmålet stilles på baggrund af oplysninger om, at både Tyskland og Frankrig overtræder de vedtagne fælles regler i EF og OECD for støtte til nationale skibsværfter.

Vi har lige besluttet i Danmark at fastholde statsstøtte til de danske skibsværfter på baggrund af, at andre lande fortsætter med statsstøtte. Udgangspunktet har her naturligvis været de vedtagne fælles regler. Vi kan derfor ikke acceptere, at andre lande overtræder reglerne, således at de danske skibsværfter stilles dårligere konkurrencemæssigt.

Svar (6/5 92):

Industriministeren (Anne Birgitte Lundholt):

Den tyske regerings omstruktureringsplan for skibsværfterne i det tidligere DDR forhandles endnu med Kommissionen, som derfor ikke har godkendt støtte til disse værfter eller stillet de hertil knyttede betingelser f.eks. om kapacitetsnedskæringer.

Kommissionen har på spørgsmål fra Industriministeriet oplyst, at den tyske regering ikke har udbetalt støtte til de østtyske værfter bortset fra honorering af værfternes tidligere oparbejdede gæld.

[Industriministeren]

De foreliggende oplysninger synes således ikke at give noget grundlag for at mistænke den tyske regering for ikke at følge EF-reglerne for skibsværftsstøtte i forbindelse med de østtyske skibsværfter.

Desuagtet har jeg ved flere lejligheder advaret Kommissionen imod de problemer, som en støtteplan for disse værfter kunne give anledning til. Der er således en nærliggende risiko for, at en støtte til de østtyske værfter kunne flyde over til de vesttyske værfter i forbindelse med samarbejde eller overtagelse, og jeg har bedt Kommissionen om at sikre, at dette ikke vil kunne ske.

Ministeriet følger fortsat udviklingen meget nøje. Såfremt det måtte vise sig nødvendigt, kan det komme på tale at indbringe sagen for Domstolen.

Spm. nr. S 770

Til *industriministeren* (24/4 92) af:

Poul Andersen (S):

»Overtræder Frankrig EF-reglerne for skibsværftsstøtte ved genåbning af skibsværftet i La Ciotat, der for få år siden blev lukket med kompensation fra EF?«

Begrundelse

Der henvises til begrundelsen for spørgsmål nr. S 769.

Svar (6/5 92):

Industriministeren (Anne Birgitte Lundholt):

EF's direktiv om støtte til skibsbygningsindustrien foreskriver, at lukkede skibsbygnings- eller skibsreparationsværfter, hvortil der er ydet støtte i forbindelse med lukningen, skal forblive lukkede i mindst fem år. I denne periode må disse lukkede værfter ikke anvendes til aktiviteter, der foregriber en tilbagevenden til skibsbygning efter denne periode. Hvis en medlemsstat efter en periode på fem år, men inden ti år efter lukningen, ønsker at genåbne et skibsbygnings- eller skibsreparationsværft, skal den på forhånd indhente Kommissionens tilladelse.

Det er oplyst, at den franske regering har ydet støtte til lukning af skibsværftet i La Ciotat.

Regeringen har på denne baggrund anmodet Kommissionen om at intervenere for at få den franske regering til at modsætte sig en genåbning af værftet.

Kommissionen har over for Industriministeriet oplyst, at man har tilskrevet den franske regering om vilkårene for udbetaling af lukningsstøtte og krævet, at den udbetalte støtte bliver tilbagebetalt i tilfælde af, at værftet genåbnes.

Spm. nr. S 771

Til *industriministeren* (24/4 92) af:

Poul Andersen (S):

»Er det ministerens vurdering, at de danske skibsværfter trues af overtrædelser af EF-regler og OECD-regler for statsstøtte, som Danmark overholder, og hvad agter ministeren i bekræftende fald at gøre for at sikre en rimelig konkurrence med baggrund i de vedtagne fælles regler?«

Begrundelse

Der henvises til begrundelsen for spørgsmål nr. S 769.

Svar (6/5 92):

Industriministeren (Anne Birgitte Lundholt):

Den bedste måde at sikre overholdelsen af vedtagne regler på er ved at reagere i tilfælde af overtrædelse.

Industriministeriet har et tæt samarbejde med de danske skibsværfter, og i de tilfælde, hvor der er fremkommet begrundet mistanke om overtrædelse af de gældende regler, har ministeriet rejst sagen over for Kommissionen.

Bortset fra enkelte sager, som har været omtalt i pressen, er det Industriministeriets opfattelse, at reglerne generelt overholdes.

Spm. nr. S 786

Til *trafikministeren* (27/4 92) af:

Arne Melchior (CD):

»Vil ministeren fremskaffe færgerne »Ask« og »Urd«s class-records fra Bureau Veritas og Lloyds Register?«

Svar (7/5 92):

Trafikministeren (Ikast):

[Trafikministeren]

DSB er i besiddelse af class-records vedrørende »M/F Ask« og »M/F Urd« fra Bureau Veritas og Lloyds Register.

Materialet er omfattende og af en standard, der ikke er velegnet til kopiering.

Materialet vil ligge til gennemsyn i Medlemsafdelingen.

Spm. nr. S 787

Til *skatteministeren* (27/4 92) af:

Ole Donner (FP):

»Vil ministeren tage initiativ til at hjælpe de enlige pensionister i Københavns Kommune, som har fået forkert personfradrag?«

Begrundelse

Ifølge en artikel i dagbladet B.T. har en lang række pensionister i Københavns Kommune fået beregnet deres slutskat forkert, angiveligt på grund af, at man har haft en forkert personregistrering i socialforvaltningen. Ifølge oplysninger i dagbladet agter skattevæsenet imidlertid ikke at rette op på sagen, hvilket kan betyde, at en lang række pensionister får en efterskat på et helt forkert grundlag.

Svar (8/5 92):

Skatteministeren (Fogh Rasmussen):

Efter § 10, stk. 2 og 3, i personskatteloven tildeles reelt enlige pensionister et forhøjet personfradrag. Fradraget for indkomståret 1991 er 54.900 kr., medens fradraget for ikke reelt enlige og gifte pensionister er 30.800 kr.

I Københavns Kommune er der omkring 1.100 pensionister, der fejlagtigt kan have fået det lave personfradrag i stedet for det høje personfradrag. Det skyldes en misforståelse mellem socialforvaltningen og skatteforvaltningen i Københavns Kommune i forbindelse med registreringen af, om en person er reelt enlig.

Told- og Skattestyrelsen vil snarest muligt udsende en ændret årsopgørelse til enlige pensionister i Københavns Kommune, der er registrerede som faktisk adskilte, og som har modtaget årsopgørelse med fejlagtigt personfradrag.

For pensionister, der er registrerede som separerede, er det ikke muligt ud fra de registrerede oplysninger at vurdere, om socialforvaltningen har registreret en fejlagtig status. Det

vil derfor være nødvendigt, at Københavns Kommune i hvert enkelt tilfælde undersøger, om der skal udsendes en ændret årsopgørelse.

Spm. nr. S 789

Til *indenrigsministeren* (27/4 92) af:

Steenholdt (V):

»Vil ministeren oplyse, under hvilke betingelser danske statsborgere, der opholder sig i udlandet eller i Grønland eller på Færøerne, kan deltage i folkeafstemningen den 2. juni 1992?«

Svar (6/5 92):

Indenrigsministeren (Thor Pedersen):

Enhver, der har valget til Folketinget og er optaget på valglisten i Danmark, har ret til at deltage i folkeafstemningen den 2. juni 1992 om Danmarks tiltrædelse af traktaten om Den Europæiske Union, jf. § 96, stk. 1, i lov nr. 271 af 13. maj 1987 om valg til Folketinget. Danske statsborgere, der opholder sig i udlandet, og som i øvrigt opfylder de almindelige valgrets-betingelser, kan deltage i folkeafstemningen, såfremt de opfylder de i folketingsvalgløvens § 2 fastsatte betingelser for at anses for at have fast bopæl i riget uanset udlandsopholdet, og såfremt de er optaget på valglisten, jf. folketingsvalgløvens § 16.

Folkeafstemning om Danmarks tiltrædelse af traktaten om Den Europæiske Union agtes ikke afholdt i Grønland og på Færøerne, jf. L 268, forslag til lov om unkladelse af folkeafstemning på Færøerne og i Grønland om forslag til lov om ændring af lov om Danmarks tiltrædelse af De Europæiske Fællesskaber m.v. (Danmarks tiltrædelse af traktaten om Den Europæiske Union), fremsat af indenrigsministeren den 8. april 1992. Danske statsborgere, der opholder sig (har fast bopæl, dvs.: er tilmeldt folkeregistret) i Grønland eller på Færøerne, er omfattet af de regler, der gælder for Grønland henholdsvis Færøerne, og har derfor ikke ret til at deltage i folkeafstemningen i Danmark.

Danske statsborgere, der midlertidigt opholder sig i udlandet eller i Grønland eller på Færøerne, men som fortsat er optaget på valglisten i Danmark, har mulighed for at deltage i afstemningen, uanset om de er forhindrede i at møde frem til afstemningen på afstemningsda-

[Indenrigsministeren]

gen. De pågældende har således mulighed for at afgive brevstemme til folkeafstemningen på samme måde som til folketingsvalg.

Spm. nr. S 794

Til trafikministeren (29/4 92) af:

Karen Jespersen (S):

»Hvad agter ministeren at gøre for at hjælpe de mennesker, der er kommet økonomisk i klemme i forbindelse med ekspropriationerne i forbindelse med landanlæggene til Øresundsbroen, fordi den erstatning, de får udbetalt, er mindre end den gæld, de har i husene?«

Begrundelse

I Tårnby Kommune er ekspropriationskomiteen i gang med at ekspropriere de huse, der ligger dér, hvor motorvejen og jernbanen til den kommende Øresundsforbindelse skal anlægges. Flere huse er allerede eksproprierede, og det har givet problemer for nogle af de eksproprierede husejere, idet den erstatningssum, de får udbetalt, er mindre end den gæld, de har i huset. Det betyder, at nogle af de familier, der mod deres vilje bliver tvunget til at flytte, oven i købet må flytte med en gæld på flere hundrede tusinde kroner.

Svar (7/5 92):

Trafikministeren (Ikast):

Ekspropriationskommissionernes udgangspunkt for fastsættelsen af den erstatning, som en ejer har krav på, når han skal afstå sit hus, er prisen i handel og vandel, og erstatningen kan ikke afhænge af ejendommens prioriteringsforhold.

Dette gælder også for erstatningerne i forbindelse med ekspropriationerne til Øresundsforbindelsens landanlæg. Imidlertid har ekspropriationskommissionen her fundet det rigtigst at tage hensyn til tvangsafståelsesmomentet, således at der ydes et beløb i størrelsesordenen 25.000–30.000 kr. for flytning. I de fleste tilfælde inkluderes dette beløb i den samlede erstatning, men hvis en ejendom er prioriteret med lån til et beløb, der overstiger erstatningssummen, har kommissionen fastsat et separat beløb for fraflytning, idet man ikke mener, at panthaverne kan gøre krav på dette. Ved denne fremgangsmåde opnås, at de pågældende

ejere i hvert fald vil være i stand til at udrede direkte flytteudgifter.

Jeg kan i øvrigt oplyse, at der indtil dato er foretaget ekspropriation af 23 hele ejendomme. 18 sager er afsluttet forligsmæssigt, i 4 sager er der af ekspropriationskommissionen afsagt kendelse, mens 1 sag endnu ikke er afsluttet.

En kendelse kan af vedkommende ejer indbringes til efterprøvelse for taksationskommissionen, hvis afgørelse i givet fald kan prøves ved de almindelige domstole.

Det er min vurdering, at ekspropriationskommissionen i de foreliggende tilfælde har strakt sig så langt, som den kan, inden for ekspropriationslovgivningens rammer.

Som trafikminister har jeg hverken mulighed for eller hjemmel til at bistå med en løsning af det problem, der måtte være en følge af, at en ejendom er belånt med et beløb, der overstiger ejendommens aktuelle værdi.

Spm. nr. S 795

Til fiskeriministeren (30/4 92) af:

Niels Højland (FP):

»Vil ministeren kommentere artiklen »Fritidsfiskerne må fange flest tunger« (se Morgenavisen Jyllands-Posten 29/4 92, Erhverv & Økonomi-sektionen, s. 6) og oplyse, hvad ministeren agter at gøre i forbindelse med, at det er mere rentabelt at være fritidsfisker end at være erhvervsfisker, når det gælder tungefiskeriet?«

Svar (5/5 92):

Fiskeriministeren (Kent Kirk):

Fritidsfiskeri har hidtil udelukkende været reguleret via de redskaber, som må benyttes. Det betyder, at fritidsfiskerne må benytte seks garn. Garnenes størrelse og udformning er nærmere beskrevet i en bekendtgørelse om fritidsfiskeri.

Reglerne om redskaberne betyder, at der er meget betydelig forskel på fritidsfiskeres og erhvervsfiskeres fangstmuligheder.

I tungefiskeriet har det, som det fremgår af artiklen i Jyllands-Posten, været nødvendigt at indføre meget begrænsede rationer for erhvervsfiskere. Ifølge saltvandsfiskeriloven skal der ved fastsættelse af regler for fritidsfiskeriet bl.a. lægges vægt på, at fritidsfiskeriet udøves

[Fiskeriministeren]

på en sådan måde, at der tages hensyn til beskyttelse af bestandene og det bestående erhvervsfiskeri.

For at opretholde det rimelige forhold, der bør være mellem erhvervs- og fritidsfiskeres fangstmuligheder på en så begrænset ressource som tungerne, har jeg nu indført en regel om, at fritidsfiskerne kun må fiske og lande 10 kg tunge pr. uge.

Reglen er indført efter høring af det såkaldte § 12 a-udvalg, hvor både erhvervs- og fritidsfiskerne er repræsenteret.

Spm. nr. S 798

Til *skatteministeren* (30/4 92) af:

Ole Donner (FP):

»Hvor stort vil tabsprovenuet blive, hvis erhvervsfiskerne får tilkendt et fradrag på 300 kr. pr. fiskedøgn (ca. 200 døgn pr. år)?«

Begrundelse

På det seneste har flere partier givet udtryk for, at man ønsker at forbedre forholdene for havfiskerne/erhvervsfiskerne. Spørgeren ønsker derfor en provenuberegning gående ud på et fradrag på 300 kr. pr. fiskedøgn.

Svar (8/5 92):

Skatteministeren (Fogh Rasmussen):

Et fradrag på 300 kr. pr. døgn for gennemsnitligt 200 fiskedøgn pr. år til registrerede erhvervsfiskere skønnes at ville medføre et årligt provenutab på ca. 115 mio. kr. Den kommunale andel heraf skønnes at udgøre ca. 65 mio. kr. og vil primært berøre kommuner med et betydeligt fiskerierhverv. Det er forudsat, at ingen andre fradrag bortfalder.

Såfremt det forudsættes, at der ikke samtidig kan foretages fradrag for visse lønmodtagerudgifter (fradrag for befordring og faglige kontingenter, øvrige lønmodtagerfradrag), jf. redegørelse af 28. januar 1992 til Folketinget om fiskeripolitikken, skønnes provenutabet at ville udgøre ca. 100 mio. kr. årligt, heraf ca. 55 mio. kr. for kommunerne.

Fradragnet skønnes at omfatte ca. 3.600 erhvervsfiskere.

Spm. nr. S 799

Til *indenrigsministeren* (4/5 92) af:

Jan Petersen (S):

»Hvilke regler gælder for en 52-årig mand, der i 1964 udvandrede og blev statsborger i indvandringslandet og nu ønsker at vende tilbage til Danmark?«

Begrundelse

En 52-årig mand udvandrede i 1964 og fik siden statsborgerskab i indvandringslandet. Den pågældende ønsker nu at vende tilbage til Danmark, at opnå dansk statsborgerskab og at leve resten af sit arbejdsliv og siden som pensionist i Danmark.

Svar (8/5 92):

Indenrigsministeren (Thor Pedersen):

Det fremgår af begrundelsen for spørgsmålet, at den pågældende ønsker at generhverve sin danske indfødsret.

De gældende hovedprincipper for optagelse på lov om indfødsrets meddelelse (naturalisation) er angivet i Indenrigsministeriets cirkulære af 6. februar 1992. Principperne for naturalisation af tidligere danske statsborgere omtales i cirkulærets § 8:

»§ 8. Personer, som har boet her i landet indtil det fyldte 12. år, og som ved fødslen har fået dansk indfødsret, men som har mistet indfødsretten, kan generhverve denne, når de har opholdt sig 1 år i Danmark. De øvrige almindelige betingelser kan ligeledes lempes eller endog helt frafalder.«

Jeg kan tilføje, at dansk indfødsret normalt kun meddeles personer, der er indforståede med at give afkald på deres hidtidige statsborgerskab.

Herudover er der mulighed for, at dansk indfødsret kan generhverves ved erklæring efter 2 års ophold her i landet i henhold til § 4 i lov om dansk indfødsret, jf. lovbekendtgørelse nr. 457 af 17. juni 1991.

Supplerende svar på skriftligt besvarede spørgsmål:

Ad spm. nr. S 217

Første næstformand (Torben Lund):

Fra socialministeren er modtaget supplerende svar på et af medlem af Folketinget Kirsten Jacobsen (FP) stillet spørgsmål.

[Første næstformand]

Spørgsmålet, der sammen med det foreløbige svar er optaget i Folketingstidende, forhandlingerne sp. 3772, var sålydende:

Til *socialministeren* (25/11 91) af:

Kirsten Jacobsen (FP):

»Vil ministeren redegøre for, hvor mange afslag der siden 1976 er givet i forbindelse med dispensationsansøgninger om kontanthjælp til familiesammenførte slægtninge på baggrund af, at en forsørgelseskontrakt, som er angivet i forbindelse med familiesammenføring, ikke har kunnet opfyldes?«

Supplerende svar (8/5 92):

Socialministeren (Else Winther Andersen):

I bilag er givet en oversigt over alle sager, der er afgjort i perioden fra 1976 til 1. marts 1992. Sagerne er sorteret efter 1) år, 2) kommune og 3) et bogstav, hvor d betyder, at der er givet delvis dispensation, j, at der er svaret ja til ansøgning om dispensation, og n, at der er svaret nej.

Hver sag vedrører en person eller et ægtepar (forældre), for hvilke(n) en herboende har underskrevet en forsørgelseserklæring. I nogle sager, hvor flere herboende har afgivet erklæring for den samme person, har nogle eller alle garanter hver for sig søgt om dispensation.

Der er også tilfælde, hvor en garant søger flere gange, f.eks. således, at en tidligere fuld dispensation ændres til en delvis dispensation eller omvendt som følge af indtægtsændringer. Antallet af sager angiver således antallet af familiesammenførings-sager, for hvilke der er afgivet en eller flere forsørgelseserklæringer, som der er blevet ansøgt om fritagelse for.

Der er derfor flere ansøgninger og afgørelser, end der er sager. For hver sag er imidlertid kun angivet én afgørelse, den sidste, hvilket ikke antages at ændre væsentligt på den forholdsmæssige fordeling af sagerne på (delvis) dispensation og afslag, jf. nedenfor.

(Det bemærkes, at når intet tal er anført ud for d, j eller n, betyder det, at der kun er én sag fra den pågældende kommune i det pågældende år med den anførte afgørelse.)

Nedenstående tabel viser for hele landet antallet af sager, fordelt efter år og afgørelse:

Tabel 1

	d	j	n
1976	0	0	1
1982	0	1	0
1987	0	12	0
1988	1	14	4
1989	0	11	2
1990	4	58	3
1991	26	134	8
1992*)	6	16	1
1976-92	37	246	19

*) Omfatter sager, der er modtaget inden 1. marts 1992.

Der er ikke registreret sager i årene 1977-81 og 1983-86. Det samlede antal sager udgør 302. Der blev givet afslag i 6,3 pct., delvis dispensation i 12,3 pct. og fuld dispensation i 81,5 pct. af tilfældene.

Bilag

Kommune	År	Afgørelse	
Åbenrå	90	j	
	91	d	
	Ålborg	90	j
		90	n
		91	d
Albertslund	91	15 j	
	92	j	
	Ballerup	90	j
		91	j
		91	j
Bjerringbro	91	j	
	90	n	
Bov	90	n	
	89	j	
Brabrand	90	j	
	91	3 d	
	91	6 j	
	91	n	
	92	j	
Bramming	91	j	
	Brøndby	89	j
90		j	
91		j	
Dragsholm	91	2 j	
	Esbjerg	87	j
88		j	

[Socialministeren]

	88	n	Horsens	88	2 j
	91	d		90	j
	91	j		91	j
Farum	88	j	Hvidovre	90	j
	89	j	Høng	90	j
	90	d	Hørsholm	92	j
	91	2 j	Ikast	91	d
Fredensborg-Humlebæk	89	j		92	d
	91	4 j	Ishøj	91	d
Fredericia	91	j	Kalundborg	90	2 j
Frederiksberg	87	j		91	j
	91	2 j	Karlebo	88	j
	92	d		90	j
Frederikshavn	88	n	Kjellerup	91	j
	89	n	Kolding	91	3 j
	91	j	Korsør	91	d
Frederikssund	91	j	København	76	n
Fåborg	91	2 d		87	j
Gentofte	90	d		88	j
Gladsaxe	88	n		89	n
	89	j		90	6 j
	90	j		91	3 d
	91	2 j		91	7 j
Grenå	91	j		91	n
Greve	90	d		92	d
	91	2 j		92	n
Haderslev	90	j	Køge	91	2 j
	91	2 j	Ledøje-Smørum	90	j
Hadsund	87	j	Lyngby-Tårnbæk	82	j
Hals	91	j		91	d
Helsingø	91	j	Middelfart	90	d
	92	j		90	n
Helsingør	90	j	Nakskov	89	j
	91	2 d		90	j
	91	3 j		92	j
	92	d	Nordborg	91	j
	92	j	Nykøbing F	88	j
Herfølge	91	d	Næstved	90	j
Herlev	90	j		91	d
	91	j		91	j
Herning	91	d	Nørresundby	91	j
	91	j	Odense	87	j
	91	n		88	d
Hillerød	89	j		88	j
	90	j		90	8 j
	91	d		91	d
	91	j		91	12 j
Holbæk	87	2 j		91	n
	90	2 j		92	d
	91	d		92	3 j
Holstebro	88	j	Præstø	91	j
	90	j	Randers	91	j

[Socialministeren]

Ribe	87	j
	89	j
Ringsted	90	j
	91	j
Roskilde	90	j
	91	2 j
Rødekro	91	3 j
Rødovre	87	j
	91	j
	92	j
Skanderborg	92	j
Skive	87	2 j
	88	j
	91	j
Skælskør	91	j
Slagelse	90	j
	91	j
Stenløse	91	j
Svendborg	88	j
	92	d
Svinninge	90	j
	91	4 j
Sønderborg	90	j
	91	4 j
Tinglev	90	j
Tjele	90	j
Tårnby	91	n
Varde	92	j
Vejen	91	2 j
	91	n
Vejle	88	j
	91	2 d
Viborg	91	5 j
	91	n
Vordingborg	91	j
Ølgod	91	j
Ølstykke	90	j
Århus	87	j
	88	2 j
	88	n
	89	2 j
	90	14 j
	91	d
	91	19 j
	91	n
	92	4 j

Ad spm. nr. S 304**Første næstformand (Torben Lund):**

Fra socialministeren er modtaget supplerende svar på et af medlem af Folketinget Kirsten Jacobsen (FP) stillet spørgsmål.

Spørgsmålet, der sammen med det foreløbige svar er optaget i Folketingstidende, forhandlingerne sp. 5021, var sålydende:

Til *socialministeren* (13/12 91) af:

Kirsten Jacobsen (FP):

»Vil ministeren, opgivet for hvert år for sig, oplyse, hvor mange af de personer, der har fået opholdstilladelse efter udlændingelovens § 9, stk. 1, nr. 4 og 5, siden 1976, der har modtaget/ modtager bistandshjælp, samt beløbets størrelse?«

Supplerende svar (8/5 92):

Socialministeren (Else Winther Andersen):

Som nævnt i det foreløbige svar kan de ønskede oplysninger kun fremskaffes, hvis samtlige kommuner gennemgår alle deres sager om kontanthjælp i de pågældende år, og et så omfattende arbejde ønsker jeg ikke at pålægge kommunerne.

Det er derimod muligt at oplyse antallet af dispensationer fra forsørgelseserklæringer, der er givet siden 1976. Disse oplysninger gives – fordelt på år og kommuner – i besvarelsen af spørgsmål S 217, der afgives samtidig med dette svar.

Der er registreret 302 sager, hvoraf der blev givet delvis dispensation i 12,3 pct. og fuld dispensation i 81,5 pct. af tilfældene, mens afslagene tegner sig for 6,3 pct.

Som nævnt i besvarelsen er der i nogle tilfælde flere afgørelser i den enkelte sag, men i opgørelsen er kun medregnet én afgørelse pr. sag.

Opgørelsen medregner selvsagt ikke tilfælde, hvor der ikke er afkrævet forsørgelseserklæring i forbindelse med familiesammenføringen.

Bortfaldet spørgsmål:

Ad spm. nr. S 217

Første næstformand (Torben Lund):

Det er meddelt mig, at spørgsmål nr. S 633, der var stillet af Kirsten Jacobsen (FP) til sundhedsministeren, den 17. marts 1992 er taget tilbage af spørgeren. Spørgsmålet, der dermed er bortfaldet, var sålydende:

[Første næstformand]

Til *sundhedsministeren* (17/3 92) af:

Kirsten Jacobsen (FP):

»Vil ministeren tage initiativ til, at der indføres regler, hvorefter HIV-smittede kan tvangsbehandles og får pligt til gennem embedslægeinstitutionen at give oplysninger om både de personer, der eventuelt kan have smittet dem selv, og de personer, de selv eventuelt kan have smittet?«

Begrundelse

Den slags regler svarer jo til de regler, man tidligere har haft vedrørende kønssygdomme, og kun såfremt AIDS klassificeres efter de samme regler, vil der være mulighed for at komme i forbindelse med personer, hvor der kan være risiko for, at de kan være smittet. Sygdommen AIDS og dens udbredelse blandt heteroseksuelle er blevet forstærket gennem de seneste år, og da sygdommen indtil nu ikke kan helbredes, er det uansvarligt, såfremt politikerne ikke gør alt, hvad der er muligt, for at sikre, at smitten begrænses mest muligt, således at uskyldige personers risiko for at blive smittet formindskes.

Man vendte herefter tilbage til dagsordenens punkter 13-24.

Forhandlingen genoptoges.

Forhandling

Poul Nødgaard (FP):

Den aftale, som syv partier har indgået vedrørende aktivering af ledige, kan Fremskridtspartiet ikke på alle områder tilslutte sig.

Politik siges at være det muliges kunst, og det er der måske også noget om. Jeg kan alligevel ikke lade være med at spørge mig selv, hvorfor forløbet af forhandlingerne skulle være så langvarigt. Ganske vist havde Socialdemokraterne i begyndelsen formandsvanskeligheder, men selv da disse var overstået, var landets største parti langt fra manøvredygtigt. Tiden må nu vise, om det nogen sinde bliver det. Rigtig meget synes at tyde på usikkerhed og frustration hos Socialdemokratiet.

Selv om jeg ikke er enig i alle dele af den aftale, jeg nu vil kommentere, må jeg alligevel

rose regeringen og de tre små partier, fordi de tog sig sammen og lavede en aftale. At Socialdemokratiet så skulle være 10 timer om at få foretaget et par kommaændringer, synes på det nærmeste uforståeligt, men sådan er der så meget, man ikke altid forstår.

Årsagen må vel ses i, at Socialdemokratiet skulle have et vist alibi, og dette fandt man så gennem disse timelange forhandlinger, som kunne give socialdemokratiske vælgere indtryk af, at partiet virkelig havde fået sat fingeraftryk på aftalen, hvilket alle godt er helt klar over overhovedet ikke er tilfældet. Jeg har læst både den aftale, der blev indgået, og den reviderede aftale. Det er i realiteten kun ganske betydningsløse ændringer, der er foretaget.

Efter disse indledende bemærkninger vil jeg ganske kort kommentere enkelte dele af forslagene, specielt under arbejdsmærkedsområdet. Forslaget om, at ledige på Bornholm kan arbejde ulønnet i private erhvervsvirksomheder på betingelse af, at der er tale om merbeskæftigelse i de pågældende virksomheder, har Fremskridtspartiet svært ved at tro på kan realiseres i praksis, fordi enhver kan se, hvor vanskeligt det vil være med sikkerhed at konstatere, om der er tale om merbeskæftigelse i den pågældende virksomhed.

Fremskridtspartiet kan have en vis sympati for forslagene om forældreorlovssydelser samt orlov til uddannelse, således at personer, der søger orlov, og hvis arbejde overtages af en ledig, kan vende tilbage til arbejdet efter endt orlov. Men hvilken garanti har den ansatte for, at dette sker?

En anden ting, som synes overset, er, at arbejdsgiveren skal foretage oplæring af den ledige, der ansættes, så af den grund vil en hel del arbejdsgivere sikkert ikke være begejstrede for de to forslag, vi her taler om.

Forslaget om, at en arbejdsgiver kan få en ledig på en slags prøve i 2 uger, kan Fremskridtspartiet tilslutte sig set ud fra et arbejdsgiversynspunkt samt de muligheder, der er for varige ansættelser, men for lønmodtageren kan det meget vel blive 14 hårde dage, indtil prøvetiden er udløbet.

Forslaget om at oprette en servicefunktion, så arbejdsgivere med få ansatte kan få ordnet alle praktiske ting med lønudbetaling, feriegodtgørelse osv., finder Fremskridtspartiet ganske godt, men vi ser helst, at løsningen bli-

[Poul Nødgaard]

ver privatiseret, så den offentlige sektor ikke udvides. Der er jo i forslaget faktisk lagt op til, at disse servicefunktioner kan etableres i kommunerne. Vi ser, som jeg her har nævnt, helst, at det bliver privatiseret.

Lad mig sammenfattende om arbejdsmarkedsområdet sige, at det er godt, at de unge under 25 år, der går på kontanthjælp, straks skal have et jobtilbud. Dette betyder, at en del slet ikke længere er interesseret i hverken kontanthjælp eller offentlige job, men klarer sig selv. Alle undersøgelser viser, at når kommunerne kræver noget af de unge kontanthjælpsmodtagere, forsvinder ca. en tredjedel ud af systemet. De finder selv nogle løsninger på deres situation. Når det resterende antal unge får et jobtilbud, tror jeg, at dette kan bane vejen for lysten til eventuelt selv at finde noget, der er bedre, og dette er absolut godt.

De forslag, vi har til behandling her i dag vedrørende de ledige, der er over 25 år, er der, som jeg har nævnt, ingen særlig effekt i. Det må jeg desværre sige. De forslag, der omfatter disse personer, tror jeg faktisk vil give en meget lille merbeskæftigelse. Derfor bør Folketinget tage initiativer, der kan forbedre beskæftigelsesmulighederne i erhvervslivet, og der kan gives bunker af eksempler på, hvad der kan bringe mere gang i lysten til at udvide antallet af ansatte i vore virksomheder. Det kunne f.eks. være, at man på en lang række områder skaffede erhvervslivet lavere omkostninger. Det vil ganske automatisk forøge konkurrenceevnen og dermed øge beskæftigelsen.

Et af de spørgsmål, jeg på Fremskridtspartiets vegne bragte frem under forhandlingen om denne aktiveringsplan, var hele spørgsmålet om at få noget mere gang i vores håndværkererhverv i Danmark. Det ligger sådan, hvis det er dette Folketing ubekendt, at utrolig mange bygningshåndværkere går ledige. Jeg så meget gerne, at vi sammen, skulder ved skulder, fandt nogle initiativer, som kunne gøre, at vi fik nogle af alle vores ledige håndværkere bragt i gang.

Må jeg i øvrigt sige afslutningsvis om de mange forslag, vi her har til behandling, at jeg mener, de trods alt er udtryk for, uanset den uenighed der har været, at man måske kunne tage under overvejelse at samarbejde lige fra den ene side af salen til den anden. Så jeg mener, der virkelig er perspektiver i de to aftale-

forslag, vi har til behandling, og jeg mener også, at alle otte partier må være forpligtede over for hinanden, sådan at vi fremover finder nogle konstruktive løsninger.

I den forbindelse vil jeg sige, at det vil være utilgiveligt, hvis man ikke netop i hele ledighedsspørgsmålet kunne samarbejde 100 pct. målrettet om at skaffe flere i arbejde. Det skylder vi ikke alene os selv, men i allerhøjeste grad de mange ledige, vi har, og hvis antal desværre kun bliver bragt ned i et meget begrænset omfang med de forslag, vi har til behandling her i dag.

Effekten i det skulle jo meget gerne være – og det vil jeg slutte med at sige – at vores unge ledige under 25 år alle kommer ud i et job, og således at vi forhåbentlig er helt ude over det, der hedder ungdomsarbejdsløshed. Jeg regner helt bestemt med, at kommunerne vil leve op til det, Folketinget vedtager her og nu, sådan at vi i allerhøjeste grad kan få kommunerne med på banen. Hvis det glipper i relation til samarbejdet med kommunerne, anser jeg det for givet, at det vil blive meget svært at få denne aftale ført ud i livet i praksis. Men jeg går ud fra, at der bliver ført de forhandlinger mellem regeringen og Kommunernes Landsforening og dermed kommunerne, som gør, at denne aftale virkelig bliver solgt til dem, der skal udføre den i praksis, nemlig de 277 kommuner.

I øvrigt vil jeg til sidst sige, at Fremskridtspartiet vil arbejde meget konstruktivt under udvalgsarbejdet her i løbet af sommerperioden, således at vi i midten af juni kan få alle disse forslag bragt igennem Folketinget. Vi vil i hvert fald sige, at vi kan støtte en hel del af forslagene, mens vi er mere kølige over for andre. Men det vender vi tilbage til under det forhåbentlig konstruktive udvalgsarbejde, der følger.

Kirsten Jacobsen (FP):

Jeg skal kort på Fremskridtspartiets vegne redegøre for vores stilling til de dele af denne aftale, som vedrører for det første den såkaldte følordning, som skal til Socialudvalget. Vi støtter aftalen, og vi støtter det initiativ, at man skal give hjemmehjælperne noget hjælp, således at de gamle får mere hjælp. Det er der god brug for.

Men når man skal sætte følordningen i værk, håber vi, at man, under hensyn til hvil-

[Kirsten Jacobsen]

ken aldersklasse det drejer sig om – det er unge mennesker – ikke laver for stramme begrænsninger. De er jo ikke hjemmehjælpere, og det skal de heller ikke være, og derfor skal man lade det arbejdsområde, de skal kunne udføre, være bredere end det, som skal gælde for hjemmehjælperne. F.eks. skal hjemmehjælperne jo ikke pudse vinduer, og der er mange andre ting, der kunne komme på tale. Man skal kort sagt give disse unge et bredere område, hvor de kan være til hjælp efter det behov, som hjemmehjælpen nu synes der er i det pågældende hjem. Det håber vi man vil tage hensyn til under udvalgsarbejdet.

Når vi har sagt det positive om det, er jeg nødt til også at sige, at det ikke betyder, at vi, når vi senere skal behandle betaling for hjemmehjælpen, har noget positivt at sige om det – det tror jeg også forligspartierne ved – det bliver meget negativt. Vi vil prøve, om vi ikke kan overbevise forligspartierne om, at det indkomstbegreb og formuebegreb, der ligger deri, er forkert skruet sammen og vil få nogle virkninger, som ikke er i overensstemmelse med det, man har forudsat, nemlig at det er de rige, der skal betale.

Der er eksempler på, at også mennesker uden nogen som helst anden indtægt end pensionen vil blive ramt, hvis de har været så uheldige, at de har fået bygget et hus i en af de dyre kommuner. Der er mange andre ting i det indkomstbegreb og formuebegreb, som bør laves om.

Dernæst vil jeg gerne sige noget om forslaget om at lave en forsøgsordning på Bornholm, hvor ejere og lejere i helårs- og fritidsboliger frem til 1. januar 1994 kan få fradrag for udgifter til reparation og vedligeholdelse af boligen. Det er jo et forslag, som er velkendt her i huset, og det er et forslag, Fremskridtspartiet altid har vendt sig kraftigt imod, fordi vi har anset det for at være for dyrt og for at være totalt umuligt at kontrollere.

Det mener vi stadig væk, men når vi alligevel vil støtte denne forsøgsordning, er det, fordi vi vil give den en chance for at blive afprøvet. For når vi hidtil har debatteret dette forslag, har vi jo alle sammen haft en eller anden religiøs opfattelse af, hvordan vi tror det bliver – det har aldrig været prøvet i praksis. Jeg er helt overbevist om, at når forsøgsordningen på Bornholm er færdig og vi kender resultaterne

af den, har vi i hvert fald opnået én god ting ud over, at der er nogle, der har fået repareret noget – nemlig at der aldrig bliver diskussion om det forslag mere, for så vil alle og enhver kunne se, at det er en stendød sild, og at den bør forblive død.

Men vi vil gerne være med til for i hvert fald at aflive diskussionen fremover, at man nu endelig ser i praksis, hvad det går ud på, og derfor støtter vi forslaget.

Derefter kommer vi til forslaget om den private byfornyelse. Det er præciseret i aftalen, at det er en privat byfornyelse, som man skal prøve på at iværksætte uden offentlige tilskud. Det er jo som talt ud af et Fremskridtshjerte.

Men når jeg har sagt det om det principielle, som ligger i aftalen – og det vil vi gerne støtte helhjertet – er jeg nødt til at sige om det konkrete forslag, som følger efter, at det ikke kan nytte noget, at vi giver så håndfaste beviser, for indtil her tidligt på dagen var man ikke i stand til at læse forslaget ordentligt, medmindre man havde en eller anden kodebog. Jeg går ud fra, alle har set, i hvor mange versioner og håndskrevne udgaver vi har fået det. Ordførerne har oven i købet skullet forholde sig til et forslag, som man måske kunne finde ud af, hvis man havde en kodebog. Men da vi så fik det trykte forslag, umiddelbart inden forhandlingen begyndte, viste det sig, at det heller ikke var i overensstemmelse med det, der blev udleveret i går. Det har skabt visse problemer for os, det er vi nødt til at sige. Jeg synes også, at den måde at omdele forslag på simpelt hen er at gå for vidt. Det burde aldrig have været omdelt i dette hus; det burde man have sørget for.

Nu har jeg jo så det trykte eksemplar, og af det trykte eksemplar fremgår det af ministerens bemærkninger foruden alle de tekniske paragraffer, at med den eksisterende lov på boligstøtteområdet vil man i hvert fald for pensionisternes vedkommende få en dækning i boligydelsen, som svarer til 90 pct. af lejestigningen.

Når vi siger ja til forslaget, er det altså vel vidende, at vi har en lov, og vel giver man altså ikke direkte offentlig støtte, men man kommer til at give enorme summer i indirekte offentlig støtte via boligstøtteleven. Når vi alligevel siger ja, skyldes det, at vi til efteråret vil fremsætte et forslag, som fuldstændig ændrer måden, hvorpå der skal gives boligstøtte, og så håber vi, at vi får løst problemet ad den vej.

[Kirsten Jacobsen]

Til allerallersidst håber jeg, at forligspartierne ikke, når det drejer sig om dette forslag til lov om byfornyelse, er så stivnakkede og stiv-sindede, som de har været den sidste tid i andre boligforslag. Skulle der vise sig helt åbenbare tekniske mangler heri, håber jeg altså, at det kan lykkes at overbevise dem om, at sådan noget må man ændre, og at vi ikke skal opleve, at forligspartierne bare slår med nakken og siger: »Der er et forlig«, uanset hvor tåbeligt det så måtte være, det, vi skal føre igennem Folketinget, for det står vi jo til syvende og sidst alle sammen til ansvar for.

Må jeg så ikke godt sige, selv om jeg godt ved, at Folketinget har protesteret over for boligministeren over, at dette lovforslag var for dårligt – jeg så, at boligministeren bad om ordet – at protesten var berettiget. Jeg synes, det skal siges alligevel.

Boligministeren (Svend Erik Hovmand):

Jeg er glad for at få denne lejlighed til at gentage den beklagelse, jeg gav over for Folketingets formand i går af, at det af tekniske grunde ikke lykkedes i går morges at få det fuldstændige lovforslag i letlæselig form frem. Det lykkedes først senere, først på aftenen, at få den endelige tekst frem, og det er vi naturligvis kede af. Det var tekniske vanskeligheder, der gjorde, at vi måtte benytte os af den procedure.

Jeg skal i øvrigt sige til fru Kirsten Jacobsens bemærkninger om byfornyelsesforslaget mere generelt, at jeg er glad for den positive modtagelse af principperne i forslaget. Jeg synes, det er væsentligt at understrege, at der her er tale om et forslag, der bygger på frivillighed, på samarbejde mellem ejere og lejere og på, at man selv beslutter sig for, i hvilket omfang man vil have forbedringer, hvornår det skal ske, på hvilken måde det skal ske, og at man selv bestemmer tempoet og økonomien i de projekter, der bliver tale om.

Jeg håber og tror på, at her lægges op til en nytænkning i vores byfornyelsesaktiviteter og frem for alt et samarbejde mellem de to grupper, som det her handler om, og som jo i virkeligheden har et fælles ønske, nemlig en bedre boligstandard.

(Kort bemærkning).

Pernille Forchhammer (S):

Jeg har et par spørgsmål til hr. Poul Nødgaard fra Fremskridtspartiet: Jeg synes, jeg hørte, at hr. Poul Nødgaard i sin ordførertale sagde, at en tredjedel af de unge søger ud af kontanthjælpssystemet, når der bliver stillet krav til dem. Jeg synes, der lå en undertone i den bemærkning af, at en tredjedel af de unge henvender sig om bistandshjælp uden grund. Jeg vil derfor gerne spørge hr. Poul Nødgaard, hvor hr. Poul Nødgaard har disse oplysninger fra, for de strider imod de oplysninger, jeg har fået fra kommunerne, og de strider, så vidt jeg husker, også imod den stikprøveundersøgelse, som Socialministeriet har lavet af effekten af ungdomsydelsesordningen indtil nu.

Jeg vil også godt stille et andet spørgsmål til hr. Poul Nødgaard: Er hr. Poul Nødgaard bekendt med, at vi to gange i Socialudvalget har fået det svar, at 50 pct. af de unge på kontanthjælp søger ud af systemet inden for de første tre måneder, selv om der ikke bliver stillet krav? Det siger mig noget om, at kontanthjælpssystemet for 50 pct. af de unge er en midlertidig ordning, og at de selv er i stand til at finde en løsning uden for bistandssystemet.

(Kort bemærkning).

Erling Christensen (S):

Jeg skal ikke gå ind i den debat, der føres nu, men jeg vil gerne føre tiden lidt tilbage, nemlig til før frokostpausen, hvor vi hørte en velvillig indenrigsminister, som over for fru Lilli Gyldenkilde gav tilsagn om, at det, der står nævnt i lovforslag nr. L 296 om vederlag, er at betragte som løn. Vi hørte også om frivillighedsprincippet, som gælder både dagpengemodtagerne og kommunerne.

Jeg synes, det er væsentligt at understrege og fremhæve vores fælles formål med disse mange lovforslag, som udgør det forlig, der er indgået om at aktivere og få flere mennesker i arbejde. Der skal ansættes flere i kommunerne til at tage sig af hjemmehjælpen til vore ældre og til børnepasning. Derfor får kommunerne flere udgifter ikke alene til ældrepleje og børnepasning, men også til administrere og lede de flere ansatte.

Er forligspartierne indstillet på at kompensere kommunerne for disse ekstraudgifter? Er finansministeren og indenrigsministeren indstillet på det? Hvis man ikke er det, er regeringen og forligspartierne så parat til at acceptere,

[Erling Christensen]

at de ekstraudgifter, som kommunerne herved får, kan bevirke skattestigninger? Det blev i morges i radioen oplyst, at det drejer sig om ca. 450 mio. kr., men jeg tror, det tal er i underkanten. Jeg vil gerne have en udmelding fra regeringen, som jo står over for forhandlinger med Kommunernes Landsforening og Amtsrådsforeningen.

Til sidst vil jeg nævne, at det i bemærkningerne til lovforslag nr. L 296 siges, at det udbetalte vederlag ved regulering af dagpenge og lønsatser kan føre til, at vederlaget ikke helt svarer til dagpengebeløbet. Det betyder vel, at vederlaget ikke under nogen omstændigheder bliver lavere end dagpengebeløbet?

(Kort bemærkning).

Jytte Andersen (S):

Jeg vil gerne kommentere fru Kirsten Jacobsens indlæg på to punkter. Det ene er de synspunkter, ideer og overvejelser, fru Kirsten Jacobsen har gjort sig i forbindelse med flørdninger, om, hvor præcist vi herinde fra Folketinget skal sige, at føllene skal gøre sådan og sådan og sådan. Jeg er helt enig med fru Kirsten Jacobsen i, at det må man overlade til de medarbejdere, som har ansvar for omsorgen for de ældre. De får et ungt menneske, de får to ekstra hænder, og de skal selvfølgelig forvaltes så hensigtsmæssigt som muligt i forhold til det daglige arbejde med de ældre.

Det andet, jeg godt vil sige, er, at jeg tror, det er rigtigt, at vi klart, også fra regeringspartiernes side, får tilkendegivet, som forligspartierne faktisk er enige om, at udvalgsarbejdet har en betydning. Det har nemlig den betydning, at såfremt der er uhensigtsmæssigheder i lovgivningen – der kan være brug for tekniske eller formuleringsmæssige justeringer, måske også mindre, politiske justeringer – så er det op til Folketingets udvalg at håndtere det.

Der er en åbenhed over for, at det ikke bare er et hurtigt masende igennem-udvalgsarbejde, men et gedigent udvalgsarbejde, der ligger foran os. Det er jeg faktisk også ganske overbevist om at alle partierne, der står bag dette forlig, er enige om, og det vil sige, at man ikke behøver mistænke forligspartierne for, at vi bare slår med nakken og prøver at mase dette store lovkompleks igennem. Det er ingen af os interesseret i.

(Kort bemærkning).

Poul Nødgaard (FP):

Det sidste indlæg fra fru Jytte Andersen har jeg da lyst til lige at kommentere, selv om vi ikke er med i den del af forliget. Det må være oplagt, når et forlig bliver skruet så hurtigt sammen, som tilfældet er her – lovforslagene er udarbejdet i nattens mulm og mørke – at der kan ligge nogle fejl i dem, lad os kalde det fejl. Det må være helt oplagt, at alle ansvarsbevidste politikere i dette land er med til at justere de fejl på plads, således at man får love, der har de intentioner, som ligger i det forlig, der er indgået. Jeg er da glad for, at fru Jytte Andersen nævnte det, men fra Fremskridtspartiets side bliver der ingen problemer i den sag.

Det er klart, jeg har også set nogle enkelte smuttere, men nu drejer det sig om, at vi får alle disse lovforslag førstebehandlet, inden vi går ud i EF-valgkampen. Vi kigger på dem indimellem, og når vi mødes i udvalgsarbejdet umiddelbart efter EF-afstemningen, må vi skulder ved skulder sørge for, at de nødvendige justeringer bliver bragt på plads.

Men det var egentlig fru Pernille Forchhammer, der bragte mig på talerstolen. Jeg takker for oplysningen. Jeg vidste ikke, det erkender jeg, at 50 pct. af de unge, der går på kontanthjælp, allerede så hurtigt går ud af kontanthjælpsystemet igen. Tak for den oplysning!

Men i bred almindelighed vedrørende de unge, der får kontanthjælp, vil jeg sige, at jeg har set tal – jeg kan ikke huske hvor, men jeg har set, at flere kommuner allerede er kommet for den lovgivning, vi nu handler, med at kræve, at de unge skulle bestille noget for deres kontanthjælp – og jeg skal nok prøve, om jeg kan finde dem frem til fru Pernille Forchhammer, og disse tal viser, at i det øjeblik man siger til f.eks. 100 unge mennesker, at nu skal de lave det og det fra i morgen, så forsvinder 33-34 stykker af dem væk, og så finder de selv nogle løsninger. Fru Pernille Forchhammer må tro mig på min troværdighed, som jeg står her, men jeg tror virkelig, tallet er rigtigt, for i det øjeblik man kræver noget, er der altså mange, der siger: Så finder vi selv ud af nogle løsninger på vores situation.

Lad mig sige, at der ikke skal herske nogen tvivl om – og det var heller ikke det, der var indeholdt i fru Pernille Forchhammers indlæg – at vi som samfund har et medansvar for de

[Poul Nødgaard]

unge mennesker, der ikke har et arbejde. Det medansvar lever vi bl.a. op til gennem denne lovgivning, hvorved vi pålægger kommunerne at sørge for, at alle unge under 25 år skal lave et stykke fornuftsbetonet arbejde, og jeg synes da, det er et fremskridt, at Fremskridtspartiet er med i det.

(Kort bemærkning).

Pelle Voigt (SF):

Jeg lyttede til boligministerens beklagelse til fru Kirsten Jacobsen heroppefra, og jeg må sige, at jeg synes, vi blev bragt i en formelt meget vanskelig situation her i Folketinget derved, at boligministeren i går fremsatte et forslag, nr. L 282, med titlen »Forslag til lov om privat byfornyelse« i en form, som jeg godt kan forstå at boligministeren har beklaget. Jeg forstår, at der har været store tekniske problemer og vanskeligheder med at få det fremsat i en acceptabel skriftlig form.

Men det helt besynderlige er, at efter at vi har modtaget fremsættelsen af dette forslag og behandlet forslaget seriøst, efter at vi har fået det omdelt af Folketingets embedsmænd under Folketingets Præsidiiums ansvar, får vi så ud på de mørke timer omdelt et andet forslag med en anden tekst, men med samme nummer og med samme navn. Det fremgår ikke af dette sidste forslag, at der er tale om et omtryk. Der er tydeligt tale om to forskellige forslag med to forskellige tekster med samme nummer og navn. Jeg forstår, at det første forslag ikke er trukket tilbage. Jeg forstår, at dette er sket med præsiets godkendelse, ellers var forslagene vel næppe blevet omdelt.

Jeg må spørge boligministeren: Hvordan skal vi egentlig forholde os til denne situation? Er det en måde at behandle parlamentet på? Hvilket af disse forslag har man oversendt dronningen, det første, det andet eller ingen af dem? Hvad er det, der behandles i statsrådet? Jeg synes, at vi er blevet bragt i en meget besynderlig situation. Jeg vil gerne have, at boligministeren formelt trækker det ene af disse forslag tilbage, så vi ved, hvad det er, vi skal behandle i den senere debat, hvor jeg meget gerne vil komme ind på substansen i det ene eller det andet forslag, alt efter hvad det er, vi måtte skulle behandle.

Boligministeren (Svend Erik Hovmand):

Jeg vil sådan set gerne gentage, hvad jeg sagde før: for det første en beklagelse af, at vi på grund af tekniske vanskeligheder har måttet nøjes med at fremlægge det også efter min opfattelse ufuldstændige forslag tidligt på dagen, og at vi først kunne fremsætte det endelige – og dermed har jeg også understreget, at jeg altså har trukket det først fremsatte tilbage – det endelige lovforslag senere på dagen eller først på aftenen. Jeg tror, at det blev omdelt ved 8-9-tiden om aftenen, og det er altså det, som vi drøfter teksten ud fra.

Jeg har i og for sig ikke andet at tilføje, end at hr. Pelle Voigt og andre, som jeg også har haft lejlighed til at tale med om dette spørgsmål, helt kan forlade sig på den tekst, som fremgår af det endelige forslag, som jo altså kom lidt senere på dagen, omkring kl. 8-9 om aftenen, lovforslag nr. L 282, som er i den normale form.

Første næstformand (Torben Lund):

I forhold til behandlingen her i Folketinget føler jeg trang til at sige, at det selvfølgelig ikke er tilfredsstillende, at det trykte lovforslag ikke er i fuld overensstemmelse med det lovforslag, der i første omgang blev omdelt her i Folketinget.

På den anden side mener jeg ikke, at der har kunnet være nogen rimelig tvivl om, hvilket lovforslag det er, der er til behandling her i Folketingssalen, og da der er givet dispensation for behandlingen af lovforslaget i dag, mener jeg, at behandlingen er i overensstemmelse med forretningsordenen.

(Kort bemærkning).

Pia Christmas-Møller (KF):

Jeg vil bare for god ordens skyld bekræfte, at det er klart, at vi vil kigge på de tekniske problemer, der kan være i de lovforslag, der nu foreligger. Vi har en førstebehandling i dag, og så er det jo meningen, at vi den næste måneds tid skal bearbejde tingene i udvalget. Jeg kan fuldstændigt bekræfte fru Jytte Andersens udlægning af aftalen på det punkt.

(Kort bemærkning).

Kirsten Jacobsen (FP):

Jeg er enig med formanden i, at det er det trykte forslag, vi forholder os til, men jeg er

[Kirsten Jacobsen]

også nødt til at give hr. Pelle Voigt ret, for vi var jo i den situation kl. 10 i går aftes, da mødet her i salen sluttede, at det eneste eksemplar, som de medlemmer, der skulle være ordførere i dag, havde, var det, som i dag har vist sig at være anderledes end det trykte. Det gør situationen usædvanlig. Boligministeren har beklaget det, præsidiet har protesteret, lad det så være ved det, og lad os håbe, at det ikke sker mere.

Men jeg bad om ordet til noget andet, nemlig til de bemærkninger, fru Jytte Andersen kom med. Jeg er meget glad for, at fru Jytte Andersen på Socialdemokratiets vegne gav udtryk for, at man med hensyn til førdordningen var helt åben over for, at de unge skulle kunne beskæftige sig med det, der var hensigtsmæssigt for dem, de skulle arbejde for.

Jeg prøvede faktisk ikke på at mistænkeliggøre forligspartierne, nej, jeg talte såmænd af bitter erfaring. Det er ikke mere end 2 dage siden, vi havde et forslag i Boligudvalget, hvor det samlede udvalg undtagen Socialdemokratiets medlemmer havde indset, at der måtte en teknisk ændring til, og boligministeren var enig, men da vi kom frem til snoren, hvor alle troede, at udvalget var enig om den tekniske ændring, meddelte Socialdemokratiet, at der var forlig, hvorefter alle andre måtte trække følehornene til sig, og derfor er vi i den situation, at vi har et forslag, som er teknisk dårligt.

Derfor ville jeg bare sige til fru Jytte Andersen, at jeg tager det, fru Jytte Andersen sagde nu, som et udtryk for, at Socialdemokratiet med hensyn til disse forslag vil være mere åbent indstillet over for at få åbenbart tekniske fejl ændret.

(Kort bemærkning).

Pernille Forchhammer (S):

Jeg har kun bedt om denne korte bemærkning for at understrege, at vi ikke i Folketingets Socialudvalg eller Arbejdsmarkedsudvalg har modtaget statistisk materiale, der begrunder en mistænkeliggørelse af de unges grunde til at henvende sig til kontanthjælpssystemet. Jeg synes tværtimod, at de to svar om, at 50 pct. selv finder en løsning inden for 3 måneder, viser, at kontanthjælpssystemet fungerer, som det skal for 50 pct. af de unge, nemlig som et midlertidigt forsørgelsessystem, mens de søger arbejde eller uddannelse.

Vi har derudover været på studietur til Ballerup og Farum, som er et par af de kommuner, der startede de nævnte initiativer før lovgivningen, og derfra fik vi faktisk modsatte oplysninger af, hvad hr. Poul Nødgaard har tilkendegivet herfra, nemlig at unge flytter til kommunen for at få beskæftigelse og aktivitet, og det er noget, som vi selvfølgelig har noteret i de aktivitetsforhandlinger, vi har haft.

(Kort bemærkning).

Risgaard Knudsen (S):

Jeg mener ikke, at det er at diskutere med formanden, når man takker formanden for en virkelig fornuftig vejledende udtalelse med direkte adresse til et af regeringens medlemmer.

Jeg forstår, at det lovforslag, som man så skal henholde sig til, er den trykte udgave. Den udgave, der er maskinskrevet og tilført rettelser med blæk, er, forstår jeg, den udgave, der udgår af Tingets forhandlinger. Det er i sig selv en meget væsentlig afklaring.

Men jeg synes nok, at boligministeren med sin replik har givet anledning til – om jeg så må sige – megen nervøsitet, for boligministeren opererer nu med to begreber for fremsættelse af lovforslag, for det første den kategori, der falder ind under begrebet ufuldstændige lovforslag, og for det andet de lovforslag, der falder ind under begrebet fuldstændige lovforslag.

Og her vil jeg godt spørge boligministeren, om man nu også er kommet i den situation, at medlemmer af regeringen i statsrådet forelægger ufuldstændige lovforslag? Jeg går ud fra som givet, at det lovforslag, som boligministeren i dag betegner som et ufuldstændigt lovforslag, og som vi fik omdelt i går, forinden har været forelagt i statsrådet, og jeg er da interesseret i at få oplyst, om Majestæten har givet boligministeren tilslutning til at fremsætte et ufuldstændigt lovforslag for Folketinget.

Duetoft (CD):

Jeg tror, man kan glæde sig over, at der ikke er radiotransmission af debatten i dag, som der var af den i går, for jeg er bange for, at mange ledige ikke vil kunne forstå, at man bruger kræfter på dette her på et tidspunkt, hvor det faktisk er et af de store samfundsproblemer, vi er i gang med at diskutere.

[Duetoff]

Lad mig så sige, at vi er tilfredse med det forlig, der er indgået. Jeg ved godt, at når der bliver indgået et forlig, så skal man sige, at noget er godt og noget er skidt, men jeg er mere optimistisk og mere tilfreds i dag. Jeg vil sige, at vi faktisk kan leve med det hele, og det er jo da en rar melding at få.

Der er flere grunde til, at vi er glade for det forlig, der er indgået. For det første er vi glade, fordi der skal ske noget; vi vil meget nødtigt gå til en sommerperiode med den fornemmelse ude i landet, at nu har de snakket i månedsvis derind på Christiansborg om at løse nogle af problemerne for de arbejdsledige, og de har snakket og snakket, og så kom der jo alligevel ikke noget ud af det, fordi de bare ævlede og kævlede. Det er der heldigvis sat en stopper for med det meget brede forlig, der er indgået.

For det andet tror jeg, at det er godt for klimaet herinde, at forliget er indgået. Jeg tror, det er godt i en tid, hvor der er mange, der forsøger at skabe et billede af politikerlede og af, at vi bare slås og aldrig kan blive enige om nogen ting, at der fra Christiansborg kan gå et signal ud om, at næsten alle partier og i alt fald alle partier på forskellige områder er gået sammen om en politik, at vi altså godt kan enes, og at det ikke kun er polemik og slagsmål det hele. Det er sådan den overordnede politiske fordel, man kan sige, der er kommet ud af den aftale, der nu foreligger.

Det, der ligger i aftalen, er et katalog med en lang række forslag, og det var jo også hovedidéen, at man skulle afprøve de forskellige forslag, og at alle partier mere eller mindre frivilligt gik med til forslag, som måske nok ikke var de viseste i verden, men som de gerne ville have afprøvet for at se, hvordan de virker i praksis. Alle har jo fået noget, og alle er gået med til at sige: Javel, lad os dog prøve de idéer, der nu kommer frem.

Jeg tror, det er vigtigt i dag at komme med én politisk melding herfra, for ellers vil der trods alt brede sig en skuffelse hos de arbejdsledige rundt om i Danmark. Hvis man tror, at den aftale om aktivering, der foreligger, er den aftale, der skal bringe i hundredtusindvis af mennesker i arbejde, må man tro om igen. Det gør den ikke, og det skal den heller ikke gøre, for det har aldrig været formålet med den. Den generelle indsats omkring arbejdsløsheden var jo det, vi skulle tale om i forbindelse med op-

følgning af det store udvalgsarbejde i Zeuthenudvalget; dér kommer om ½-1 år de store diskussioner herinde.

Men det, der jo var sagen, var, at man i mellemtiden gerne ville hjælpe med til, at det at være arbejdsledig ikke samtidig betyder, at man skal være tvungen passiv, at man ikke må gøre noget som helst, og at man derved kommer ind i en situation, hvor man bliver mere og mere kørt ned i systemet og mindre og mindre aktiv og derfor får nogle ganske voldsomme problemer. Det er denne forsøgsperiode, det drejer sig om.

Man kan selvfølgelig stille spørgsmålet, hvor mange af disse forslag der vil give egentlige nye, varige job. Der vil nok være nogle, men stort set er meningen selvfølgelig på den ene side at bruge dagpengene på en mere fornuftig måde, så at samfundet også får mere ud af at bruge de penge end passiv forsørgelse, og på den anden side at være med til at hjælpe til, at de arbejdsledige ikke bliver mere passive end højst nødvendigt.

Vi tror, at det specielt er vigtigt, at vi med denne aftale får aktiveret de unge. Det må være noget af en katastrofe at komme ud efter en uddannelsessituation, aldrig at have prøvet at være på arbejdsmarkedet og så blive betalt for ikke at gøre noget som helst i en længere periode helt ufrivilligt. Jeg vil også godt som andre gøre op med myten om, at nogle har valgt arbejdsløsheden frivilligt. Det er der bestemt ingen der har, det er mennesker, der er tvunget ind i den situation. Men netop for de mennesker, der aldrig tidligere har været på arbejdsmarkedet og derfor aldrig har været vant til en arbejdssituation, må det være en katastrofe at blive tvunget direkte ud i passivitet, og det ligger jo bl.a i disse forslag, at tilbudene om at blive aktiv, arbejdstilbudene bliver rykket frem, og man forsøger dermed at få mennesker holdt i gang eller at få dem i gang så hurtigt som overhovedet muligt.

Jeg synes også, det er glædeligt, at man med aftalen gør op med den helt groteske situation, at mennesker, der selv har fundet en arbejdsgiver, kan få at vide, at fordi der er nogle grænser, der skal holdes, kan de ikke få det jobtilbud. Det er en underlig situation, og jeg kan godt forstå, at mange mennesker, der har prøvet den situation, spørger sig selv: Hvad er det egentlig, samfundet ønsker af os? Vil de over-

[Duetoff]

hovedet have os i job? Det er vi altså godt tilfreds med.

Et af formålene med aktivering er, som jeg sagde, at afprøve nogle ting, hvoraf nogle bag efter vil vise sig ikke at virke, og andre vil vise sig at være så gode, at de kan indarbejdes i den generelle plan, der kommer efter Zeuthenudvalget.

Jeg vil godt starte med byfornyelsesforslaget, selv om der har været nogen diskussion om det her. Man siger, at det er en idé, som CD gang på gang har været fremme med, at de store, private investorer skal kunne indgå her dels for at få brugt nogle af de massevis af millioner kroner, ja, vel milliarder, som vi har brug for på dette område, dels har man en chance for at give lejerne en situation, hvor de ikke i forbindelse med en byfornyelse bliver jaget fra hus og hjem. Den balance, at vi på den ene side får brugt nogle penge, der findes i det danske samfund, til byfornyelsen, og på den anden side får forhindret, at der sker sociale ulykker af den grund, håber vi kan blive resultatet af de ting, der ligger i denne aftale.

Vi er bestemt også glade for at få afprøvet fradraget for istandsættelse af ejer- og lejeboliger. Nu blev det så kun til Bornholm, men jeg må sige til fru Kirsten Jacobsen, at jeg har den stik modsatte opfattelse af fru Kirsten Jacobsen. Fremskridtspartiet er af den opfattelse, at fradraget for vedligeholdelsesudgifter vil vise sig at være så ineffektivt og umuligt at administrere, at forsøgsordningen vil føre til, at det aldrig bliver gennemført. I CD har vi nu den opfattelse, at når ordningen først har fungeret på Bornholm i halvandet år, vil det blive et folkekrav over det ganske land at få den indført. Vi får se, hvem af os der får ret. Men efter vores opfattelse er det en idé, som bl.a. både Håndværksrådet og CD tidligere har talt om kunne være en mulighed for at få håndværkere i gang og få sat gang i nogle ting, og vi har en optimistisk tro på, at netop det eksempel vil vise, at der er brug for forslaget på landsplan.

Vi glæder os meget over udvidelsen af mulighederne for hjemmehjælp. Vi synes, det er meget vigtigt, at det bl.a. er uddannede hjemmehjælpere, der får lov til at bruge deres uddannelse til hjælp for nogle af de ældre medborgere, som vitterlig har brug for dem. Vi havde ønsket, at man kunne bruge sin viden og ekspertise længere end de 12 måneder, der nu

er blevet tale om i forliget, men 12 måneder er dog bedre end 6 eller ingenting, og derfor hilser vi det med glæde.

Vi kan lige så godt med det samme sige, at CD har en illusion om, at disse mennesker vil blive konverteret til andre stillinger, når prøveordningen er udløbet. Vi ved godt, det bliver kommunerne, der kommer til at træffe beslutningen, men vi tror også, at disse 1½ år vil vise, at behovet er der, og vi tror, at kommunerne vil blive udsat for et pres, for at vore ældre medborgere stadig skal behandles ordentligt. Kommunerne bliver ikke nødvendigvis tvunget til at bruge flere penge, men vil være nødt til at omprioritere sådan, at dette område faktisk bliver fastholdt.

Selv om regeringen ikke kan lide at høre det og vi heller ikke kalder det sådan, tror vi, at det i virkeligheden er en varig udvidelse af den offentlige sektor, man lægger op til på dette område, men til gengæld vil jeg gerne medgive regeringen, at jeg håber, at kommunerne foretager de omprioriteringer, der skal til, når de skal til at finde deres egne penge til det, og det samme gælder selvfølgelig på pædagogområdet. Det er altså to planer, som vi hilser med glæde.

Så er der med denne aftale sket et gennembrud på et andet område, hvor det pudsigt nok skyldes den uheldige alliance mellem SF og CD, at vi nu har fået lov til i alt fald at få afprøvet nogle ting. Jeg tænker selvfølgelig på jobrotationsordningerne for børnefamilier og på orloven til uddannelse.

Efter vores opfattelse er det altså stadig væk et fatamorgana at tro, at vi kan klare arbejdsløsheden i Danmark alene ved en øget økonomisk vækst. Det kan ikke være rigtigt på et tidspunkt, hvor den dygtige erhvervsmand eller erhvervskvinde sørger for at producere mere for mindre arbejdskraft, blive mere effektiv og udnytte den nye teknologi, stadig væk at tro, at man samtidig skulle kunne få erhvervslivet til at suge ganske mange flere op til arbejde. Vi tror ikke på det, vi tror, at man i det danske samfund er nødt til at acceptere, at 37 timers arbejdsuge ikke nødvendigvis er et magisk tal, ligesom 40 eller 45 timer heller ikke var det, men at den mængde arbejde, der er, skal fordeles mellem flere mennesker, og vi opfatter det, at jobrotationen for børnefamilierne og orloven til uddannelsen er kommet med, som et holdningsmæssigt gennembrud for den tanke, at en arbejdsfordeling er nødvendig.

[Duetoft]

Jeg skal ikke lægge skjul på, at vi gerne havde set, at man i forbindelse med denne aktiveringsplan havde lavet andre forsøg med arbejdsfordeling, men hver gang vi i begyndelsen nævnte forslagene, blev der mest trukket på skulderen eller grinet ad dem, og senere accepterede vi, at man ikke rigtig diskuterede dem, og det gjorde vi selvfølgelig, fordi vi regner med, at vi så må tage diskussionen i forbindelse med Zeuthenudvalget. Det er også i orden, men selve grundtanken om arbejdsfordelingen håber vi er kørt ind med dette forslag.

Så er der et andet forslag, om servicefunktionen. Hvis man spørger de kommunale institutioner, hvad problemet er med at få flere i arbejde, hører man ofte, at situationen er den, at specielt enmandsvirksomheder, men måske også virksomheder med 2 ansatte, ikke kan overskue de administrative konsekvenser af at ansætte en langtidsløst eller oprette en ny arbejdsplads. De holder simpelt hen op, og de vil måske hellere knokle sig selv halvt ihjel for at få lidt arbejde udført i stedet for at ansætte en ledig. I den situation er det logisk at tænke, at hvis kommunen på en eller anden måde kunne klare nogle af de administrative forpligtelser mod betaling fra virksomhederne, kunne det måske betyde, at nogle virksomheder var mere åbne for at antage en ekstra arbejdskraft, og derfor er vi glade for, at denne idé afprøves. Vi tror faktisk, at dette forslag mange steder i landet vil få den lille arbejdsgiver til at sige nej, men lad os da prøve, for det kunne godt være, at det blev et bedre liv for os alle sammen, hvis vi gjorde det på den måde.

At funktionen i forslaget er blevet udbygget med en række ordninger, som pensionister og børnefamilier og andet godtfolk kan benytte, er vi da bestemt ikke imod, det er da tværtimod glædeligt, hvis vores ældre i samfundet, vores børnefamilier, vores pårørende til døende, handicappede osv. har en chance for at benytte noget af den ledige arbejdskraft, der er i samfundet, men jeg skal bare understrege, at den oprindelige tanke var denne administrationslettelser. Det er så blevet udbygget til noget mere, og vi er meget spændte på, om det i det hele taget ikke ender med, at denne servicefunktion fungerer så godt, at det bliver en af hjørnesteenene i et kommende forlig i forbindelse med Zeuthenudvalgets arbejde.

Vi hilser også med glæde, at det nu i det mindste bliver tilladt at gøre noget, mens man er arbejdsledig. Vi synes stadig væk, at de gamle eksempler med folk, der i årevis havde arbejdet frivilligt på en nærradio og som den dag, de blev arbejdsløse, fik at vide, at de ikke måtte fortsætte med det frivillige job, fordi det var i strid med arbejdsløshedsordningerne, var fuldstændig groteske. I virkeligheden er det vores opfattelse, at det skabte megen modvilje blandt de arbejdsledige i det danske samfund, der ikke bare følte sig uskyldige i at være blevet arbejdsledige, men også blev tvunget væk fra nogle interesser, de rent faktisk har arbejdet længe med. Vi er glade for, at man har gjort op med det.

I det hele taget bliver det en utrolig vigtig funktion af denne aftale, men bestemt også af det, vi skal i gang med efter Zeuthenudvalget, at sørge for at forklare de hundredtusinder af ledige, at de ikke er udskudt af det danske samfund. Jeg tror, at vi alle sammen herinde har set eksempler på både unge og ældre, der ændrer sig ganske meget og får en opgivende, udskudt og om ikke martyrrolle så denne »de er alle sammen lidt onde ved mig, fordi jeg kan ikke bruges til noget mere«-holdning, som i virkeligheden er katastrofal for et samfund, fordi den giver frustration og dårlige følelser, som er helt urimelige og triste at have med at gøre.

Alt i alt er vi glade for det aktiveringsforlig, der er indgået. Vi glæder os over, at alle de ideologiske faner, man havde i mellemfaserne, er blevet pillet ned, og at alle har bøjet sig for at få noget til gavn for de arbejdsledige, og jeg håber på et hurtigt smut gennem systemet for disse forslag, så de kan blive vedtaget inden sommerferien.

(Kort bemærkning).

Pia Gjellerup (S):

Jeg skal nøjes med at kommentere et enkelt hjørne af alt det, som hr. Duetoft næde rundt om i denne ordførertale, og det er det forslag, der sådan lidt stedmoderligt måske er kommet ind i selve behandlingen, nemlig forslaget om den såkaldte private byfornyelse. Jeg skal i øvrigt ikke kommentere titlen – den er ikke særlig dækkende – men sige, at jeg er fuld af beundring over, at hr. Duetoft har den forventning, at man med forslaget får tiltrukket institutio-

[Pia Gjellerup]

nelle investorers mange penge og får dem anvendt i denne sammenhæng, og jeg er også fuld af beundring over, at hr. Duetoft mener, at man med dette forslag kan skabe bedre forhold for lejerne, end den øvrige byfornyelseslovgivning gør.

Når jeg er fuld af beundring, er det, fordi jeg synes, det er nogle rigtige formål at søge opfyldt. Mit problem med lovforslaget er, at de ikke rigtig bliver opfyldt. Man kan sige, at forslaget nu får en chance, og så ser vi, hvis forventning der er den rigtige. Jeg tror desværre, at vi, sådan som forslaget er udformet, forspilder muligheden for at realisere de to formål, som hr. Duetoft og jeg er fuldstændig enige om skal opfyldes, og det skyldes, at man med et forslag som det foreliggende lægger op til en større forøgelse af huslejerne, end forbedringerne i sig selv indebærer, og derved vil den aftale, som er det centrale i forslaget, ikke blive realiseret. Vi vil ikke få flere i beskæftigelse, det vil sige, at vi har spildt en mulighed. Jeg håber det ikke, men det er i hvert fald ikke så godt, som det kunne have været.

(Kort bemærkning).

Kim Behnke (FP):

Hr. Duetoft afsluttede sit indlæg med at glæde sig over, at de ideologiske faner var pakket væk, men ikke desto mindre benyttede hr. Duetoft en ikke uvæsentlig del af sit indlæg på en efter min mening meget ideologisk markering af den udokumenterede påstand om, at mængden af arbejde er begrænset, og at vi derfor må deles om den. Jeg skal minde hr. Duetoft om, at Keynes både biologisk og rent intellektuelt er død, og hvis den påstand, at den mængde arbejde, vi har i dag, er begrænset, og at vi skal deles om den, er gyldig for hr. Duetoft, må det også være sådan, at den mængde arbejde, der var for 50 år eller for 100 år siden, også på daværende tidspunkt var begrænset, men hr. Duetoft ved godt eller kan ved opslag i historiebøgerne få verificeret, at mængden af arbejde stiger konstant, og hr. Duetoft vil også ved opslag i de seneste relevante tabelværker kunne se, at antallet af mennesker på det danske arbejdsmarked og antallet af opgaver, der bliver løst, er større end nogen sinde. Sådan er det i dag, og sådan vil det være i morgen, og derfor har hr. Duetoft uret i sin påstand om, at der er en vis mængde arbejde, som vi må deles om. Den

lidt skjulte hentydning til, at særlig industrialiseringen skulle have betydet arbejdsløshed, holder simpelt hen ikke, tværtimod har der aldrig været så høj en grad af menneskelig velfærd og så meget arbejde som efter industrialiseringen, og derfor må hr. Duetoft også selv rulle de ideologiske faner sammen og erkende, at de teorier, der ligger til grund for hr. Duetofts indlæg, for mange år siden grundigt og veldokumenteret på empirisk vis er blevet tilbagevist.

(Kort bemærkning).

Duetoft (CD):

Jeg vil gerne sige tak til fru Pia Gjellerup. Det er så sjældent, man får lov at blive beundret, og det er altid rart at prøve det.

Så må jeg sige, at jeg egentlig er godt tilfreds med, at aktiveringsforhandlingerne blev diskuteret i Finansministeriet mellem finanslovdørerne og arbejdsmarkedsordførerne, for der var nemlig optimisme. Jeg tør slet ikke tænke på, hvad der ville være sket, hvis boligordførerne havde været indblandet i det, for så kunne det være, at noget af optimismen var gået væk igen. Jeg holder mig til optimismen fra de generelle forhandlinger, hvor der var vilje til og forståelse for, at det er vigtigt at få koblet disse private investorer sammen i forbindelse med byfornyelsen, og at det godt kan gøres til gavn for det danske samfund, for investorerne og for lejerne. Den optimistiske holdning tror jeg stadig væk vil føre til, at vi kan finde en løsning, hvis ikke boligordførerne spænder for meget ben, men det tror jeg altså ikke, at de kommer til.

Til hr. Kim Behnke vil jeg godt sige, at jeg ikke snakkede om ideologi, men om en rent praktisk og logisk foranstaltning. Når der i et erhvervsliv er en trend, der siger, at man skal producere mere med mindre arbejdskraft, er det da logisk, at der på længere sigt skal bruges færre mennesker. Det er rigtigt, at der er blevet mere service i samfundet, og det vil hr. Kim Behnke i øvrigt skære væk, men det er en ganske logisk konsekvens af den specificering af samfundet, der er sket i de sidste 20 år, og man kan ikke sammenligne med det, der skete for 50 eller 100 år siden.

Vi har et højteknologisk dansk samfund, hvor man det ene sted efter det andet vil kunne få produktionsapparaterne til at køre uden di-

[Duetoft]

rette menneskelig indblanding. Det er rigtigt, at vi så kan finde andre steder, hvor der er brug for menneskehænder, og det har vi også gjort i aktiveringsforliget, bl.a. med hjemmehjælpsforslaget og pædagogforslaget, men det er altså på den type serviceområder, vi har brug for mennesker, og dem plejer hr. Kim Behnke ikke at være sådan vildt betaget af.

Jes Lunde (SF):

Jeg vil gerne blande mig lidt i slagsmålet mellem Fremskridtspartiet og CD; jeg vælger CD's side.

Jeg synes, det er ufatteligt, at der stadig er nogen, der ikke kan forstå, at der er for stor arbejdsvillighed i Danmark, og at vores store problem er, at der er alt for mange mennesker, der vil arbejde, i forhold til hvad der er brug for. Vi burde glæde os over det, for det er udtryk for, at vi ikke alle sammen behøver at knokle så meget for at få den materielle velstand, som vi vil have. Vi kan klare det på færre timer end vores forfædre, og det er da glædeligt.

Den store fejl er, at vi endnu ikke har fundet ud af at fordele tingene rimeligt. Vi har ikke fundet ud af, at den gevinst, vi har fået af den teknologiske udvikling, skal deles mellem os, så vi alle sammen får et bedre liv, mere fritid, nedsat arbejdstid, og hvad ved jeg. Derfor er det principielt meget vigtigt at få taget hul på sabbatordninger i dette forlig, fordi den eneste måde, hvorpå vi kan få løst arbejdsløsheden, er ved, at der sker meget på området.

Den private sektor producerer dobbelt så meget i dag som for 20-30 år siden, men den gør det med færre ansatte.

Den offentlige sektor har været med til at tage udvidelsen af mængden af arbejdskraft, da kvinderne kom på arbejdsmarkedet op gennem 1960'erne. Jeg tror ikke, at hr. Kim Behnke eller for den sags skyld nogen andre forestiller sig et voldsomt boom i den offentlige sektor i de kommende årtier, og så er den langsigtede trend, at vi får flere overflødige. Allerede nu har vi 300.000, der er arbejdsløse, og andre 100.000 blandt dem, der er førtidspensionister, hvoraf nogle faktisk gerne vil være på arbejdsmarkedet, og det betyder, at der er 7, 8 eller 9 millioner for mange arbejdstimer i vores samfund, som det ikke kan nytte noget at tro kan opsuges. Miljøet sætter grænser for

det, og selv hvis det ikke gjorde det, vil det med de historiske erfaringer, vi har, være umuligt at tro, at man kan opsuge al den arbejdskraft.

Vi kan gøre noget ved at udbygge servicen, og det gør vi gerne ved hjemmehjælp og børnepasning, og vi kan gøre noget ved at uddanne nogle flere, men det kan ikke opsuge 300.000 mennesker, og derfor er det en helt nødvendig brik at gennemføre disse sabbatordninger på et langt højere niveau, end vi gør i dette forlig.

Nu har vi fået taget hul på det, og det er vi glade for i SF, men når de 1 1/2 år er gået, er vi ikke i tvivl om, at et bredt flertal bliver nødt til at vedtage en mere storslået ordning for dette område.

(Kort bemærkning).

Pia Gjellerup (S):

Man siger gerne, at forventningens glæde er den halve. Jeg kan af den måde, optimismen trives på hos hr. Duetoft, forstå, at forventningens glæde er det hele. Vi kan lige så godt tage det hele med, det er mere optimistisk.

Det fører mig til et spørgsmål, som jeg ikke forventer at hr. Duetoft vil svare på i dag, men så kan jeg varsko ham, for jeg vil også i den kommende behandling stille det i salen, for jeg kan ikke stille hr. Duetoft spørgsmål under udvalgsbehandlingen, dér må jeg nøjes med at stille dem til ministeren. Men jeg vil også i fremtiden spørge hr. Duetoft: Hvad er det i dette forslag, der vil kunne tiltrække disse institutionelle investorers million- og milliardbeløb? Der er intet! Hvis de ejer nogle ejendomme, ligesom andre ejer ejendomme, hvis de har nogle lejere, der også har usædvanlig store pengebeløb til rådighed, kunne der være en mulighed for, at de institutionelle investorer fik deres ejendomme sat bedre i stand, men det er ikke de institutionelle investorers penge, der kommer på spil, for det er lejerne, der skal betale.

På et tidspunkt vil jeg meget gerne have CD's eller hr. Duetofts svar på, hvad det er for elementer i dette forslag, der skulle tiltrække institutionelle investorer. Når jeg siger, at det er der ikke nogen elementer der gør, kan jeg samtidig sige, at Socialdemokratiet fortsat vil interessere sig meget for det og agter at tage nogle initiativer i den kommende tid, som vil

[Pia Gjellerup]

kunne tiltrække disse million- og milliardbeløb, for det bliver vi nødt til fortsat at koncentrere os om. Dette forslag bærer ikke hen til, at pengene vil komme andre steder fra end fra det offentlige og fra lejerne.

(Kort bemærkning).

Kim Behnke (FP):

Det er kun, fordi punktet på dagsordenen netop er beskæftigelsen, at jeg tager en runde mere med hr. Duetoft, men det glædede mig selvfølgelig, at hr. Jes Lunde etablerede det ideologiske fællesskab med hr. Duetoft, for så har vi da i hvert fald hr. Duetoft placeret rent politisk på dette punkt, og det er i sig selv tilfredsstillende.

Men hr. Duetofts og efterfølgende hr. Jes Lundes påstand er fuldstændig identisk med den, hedens hosekræmmere fremsatte, da man i sin tid opfandt strikkemaskinen. Man påstod også, at arbejdsløsheden ville brede sig, og spurgte, hvor man skulle få næring fra. Siden var det maskinstormerne osv., og hver gang har fejlen ved datidens og nutidens hr. Duetoft'er og hr. Jes Lunde'r været, at de pågældende anlagde en øjebliksbetragtning. De iagttager verdenssituationen med skyklapper på og drager så konklusionerne, og hvor har verden dog lidt meget under den type politikere. Øjebliksbetragtninger holder ikke, og hvis hr. Duetofts påstand skal være gyldig i dag, må den også have været gyldig i går og i forgårs, hvilket ikke er tilfældet.

Historiebøgerne og de statistiske oplysninger og efterretninger dokumenterer, at min påstand om, at for hver gang et individ tager hænderne op af lommen og laver noget, er det ikke bare vedkommende selv, der kommer i beskæftigelse, men at det breder sig som ringe i vandet, er korrekt; det fortæller både historien og statistikken os.

Så kan hr. Duetoft og hr. Jes Lunde lave en øjebliksbetragtning og sige, at vi lige i øjeblikket har nogle hundrede tusinde arbejdsløse, men lige i øjeblikket har vi altså også en kæmpe gæld, og det er da ulogisk ud over alle grænser, at man samtidig med, at man har en kæmpe gæld, bilder folk ind, at vi kan godt arbejde noget mindre, for det kan man ikke.

(Kort bemærkning).

Lykketoft (S):

To forskellige korte bemærkninger.

Den ene er om den private byfornyelse. Jeg synes, at det, der er problemet i den diskussion, vi har ført om privat byfornyelse, er, at i forhold til alt det andet, vi har taget fat på under denne aktiveringsforhandling, er byfornyelse et af de steder, hvor selv beskedne overførsler af sparede dagpenge eller eftergivelse af skatteprovenuér kunne udløse en meget betydelig beskæftigelse på et område, hvor ingen kan være i tvivl om at der er ledige ressourcer. Derfor har hele den måde, vi i øvrigt har anskuet forhandlingerne om aktivering på, været udtryk for den fejltænkning, at Folketingets flertal ikke har villet sætte aktivitet i gang for bare nogle af de sparede dagpenge, det var muligt at frigøre. Derfor er de forventninger, man kan knytte til det forslag, der er fremsat, overordentlig beherskede, og det beklager vi.

Det andet, der bragte mig herop, er diskussionen, om vi nogen sinde vender tilbage til fuld beskæftigelse, og jeg er ikke sikker på, at jeg er enig med hr. Jes Lunde. Det kommer an på en masse forskellige ting, men jeg synes ikke, at det ændrer noget ved, at vi er enige om, at som arbejdsmarkedssituationen er nu, er sabbatordning og orlovsordning, hvad enten det giver mulighed for at passe småbørn eller mulighed for uddannelse, en god ting, som vi skal eksperimentere med, og det gør vi med det forlig, der nu er indgået. Men jeg vil være lige så forsigtig med at spå om den fulde beskæftigelses manglende tilbagevenden, som man burde have været i 1972 og 1973, da man spåede, at vi aldrig nogen sinde fik stor arbejdsløshed igen. Jeg mener, at det i meget høj grad dels afhænger af de beslutninger, vi træffer herhjemme, hvor vi er nødt til at gøre op med 10 års myte om, at vi ikke kan udvide mandskabsstyrken i de offentlige velfærdsforanstaltninger, selv om behovet er voksende, dels af hvad vi gør for at få en meget større del af befolkningen på efteruddannelse, for simpelt hen at styrke vores langsigtede konkurrenceevne. Endelig afhænger det selvfølgelig først og sidst af styrken i den økonomiske vækst, som vi i fællesskab med andre europæiske lande kan få i gang, og som jeg bestemt ikke mener nødvendigvis er begrænset af, at den er i konflikt med miljøhensyn, for vi har også politisk mulighed for at bestemme, at den ikke skal være det.

(Kort bemærkning).

Jes Lunde (SF):

Jeg vil gerne sige til hr. Lykketoft, at jeg bestemt tror, at vi kan få den fulde beskæftigelse igen, men det forudsætter nogle politiske indgreb, herunder arbejdsfordeling, for vi får den ikke af sig selv.

Hr. Kim Behnke glemmer en enkelt ting, når han sammenligner hr. Duetoft og mig med hosekræmmere og andre maskinstormere, nemlig at vi faktisk ikke er maskinstormere. Vi synes, det er helt udmærket, at vi kan skaffe os vores fornødenheder med mindre menneskelig arbejdskraft, det er bare en fejl, hvis vi ikke forstår at drage nytten af det.

Hr. Kim Behnke har det åbenbart sådan, at beskæftigelse stadig væk er et mål i sig selv. Vi skal bare knokle videre, for det materielle forbrug er det eneste vigtige. Sådan har vi det ikke, tværtimod må vi sige, at vi nu har et materielt niveau, som faktisk er utrolig højt, og sammenlignet med ulandene er det fantastisk højt.

Er det ikke på tide, at vi besinder os bare lidt og spørger, om vi ikke skulle begynde at bruge gevinsten til noget andet, f.eks. til at få mere tid til at være sammen med vores børn, til at skrive digte eller ligge på ryggen og kigge op i skyerne? Det er da på tide, vi begyndte at tage den slags værdier ind i livet, det kan ikke være det eneste saliggørende at knokle.

Hr. Kim Behnke sagde, at det da kunne være, at der viste sig noget i løbet af 50-100 år, da ingen ved, hvordan verden udvikler sig. Det er korrekt nok, men jeg synes ikke, vi kan bruge det til noget i dag. Vi kan ikke sige til de 300.000 arbejdsløse, at de bare skal vente, for hr. Kim Behnke siger, at der viser sig noget om 50-60 år. Den går ikke! Nu har vi haft massearbejdsløshed i 15 år, og det er rigeligt til, at vi er nødt til at begynde at gøre noget radikalt ved det.

(Kort bemærkning).

Duetoft (CD):

Jeg skal ikke forlænge debatten meget, men blot sige, at jeg altid har det godt i hr. Jes Lundes selskab. Vi er ofte uenige, og vores ideologiske grundsynspunkt er nok også noget forskelligt, men jeg føler mig af og til bedre tilpas ved at stemme sammen med SF end ved at stemme sammen med Fremskridtspartiet, når

vi sådan kommer til de mere menneskelige sider af samfundet. Det drejer det sig altså også om her, og derfor kan jeg bestyrke hr. Kim Behnkes fordomme ved at sige, at jeg ikke kunne have sagt dét bedre, som hr. Jes Lunde netop har forklaret om formålet og om, at maskinerne rent faktisk er til fordel for menneskeheden, fordi de fjerner noget af den belastning i samfundet, som menneskene hidtil har været udsat for. Når vi nu kan befri menneskeheden for det, hvorfor i alverden skulle vi så ikke også sørge for, at det førte til, at vi på flere områder fik et bedre liv? Det synes vi faktisk det er værd at bruge dem til.

Første næstformand (Torben Lund):

Jeg har endnu to korte bemærkninger. Efter de to korte bemærkninger går vi over til ordførrækken.

(Kort bemærkning).

Pelle Voigt (SF):

Det er lidt trist, for jeg havde tænkt mig at stille et spørgsmål til hr. Lykketoft. Jeg vil nu gøre det alligevel, og så håber jeg, at hr. Lykketoft kan huske det, når han på et senere tidspunkt får lejlighed til at komme herop.

Vi er utrolig enige om, at det er en meget trist sag, at en forligsstruktur, der handler om aktivering af de ledige, har været ude af stand til at aktivere de dagpenge, der er tale om på det meget store felt, der hedder bygge- og anlægsområdet. Det er noget af en katastrofe med den store arbejdsløshed, samtidig med at der fortsat er et boligbehov.

Det, der undrede mig en smule i hr. Lykketofts indlæg, og det kan jeg sige, så meget mere som at SF ikke er bundet af den del af forliget – jeg vil senere vende tilbage til en mere sammenhængende argumentation for vores syn på dette forslag – var, at han henviste til et flertal, der på en eller anden måde var gået ind for den struktur, som vi behandler og forholder os til her i dag. Det tror jeg er en misforståelse, for sådan et flertal har aldrig været konstateret i nogen interne forhandlinger om forliget eller andre steder, så vidt jeg kan vurdere det.

Jeg tror desværre, og jeg vil gerne bede hr. Lykketoft om at give mig ret eller uret i den betragtning, at der er sket det, at man er gået ud fra, at der automatisk ville være et flertal for regeringens tanker på dette felt, bestående af

[Pelle Voigt]

regeringen, en række af midterpartierne og Fremskridtspartiet, men at man faktisk aldrig har gjort sig den ulejlighed at undersøge, om et sådant flertal var til stede, før man bevægede sig ind i et forlig om denne private byfornyelseskonstruktion, som jeg er meget tilfreds med at høre at Socialdemokratiet også er klar over ikke fungerer.

Jeg vil meget håbe, at den situation vil betyde, at vi kan få så meget seriøsitet i udvalgsarbejdet, at man uden at rokke ved teksten i den egentlige indgåede aftale måske kan drøfte at opfylde tekstens formål på en række punkter på en bedre og mere hensigtsmæssig måde end det, der er lagt op til.

(Kort bemærkning).

Kim Behnke (FP):

Hr. Duetoft valgte at deponere sine holdninger hos hr. Jes Lunde, og jeg behøver derfor kun at svare hr. Jes Lunde.

Hr. Jes Lunde kom med to påstande, der begge er urigtige. Den første er, at Fremskridtspartiet mener, at man bare skal sige til de arbejdsløse, at de kan vente 15 år. Det var bestemt ikke det, der var budskabet; budskabet var, at når man vil komme med påstande, når man vil komme med sandheder fra denne talerstol, som tidligere hr. Duetoft og nu også hr. Jes Lunde forsøgte, kan det ikke nytte noget, at man gør det ud fra øjeblikksbetragtninger. Det var deri, budskabet lå. Som hr. Jes Lunde rigtigt gør opmærksom på, har vi netop på baggrund af de seneste 15 års erfaringer med arbejdsløshedens udvikling her i Danmark draget vores konklusioner, og de er, at det er en politisk opgave at få reduceret arbejdsløsheden. Men hvis man fra politisk side starter med at sige, at der nok ikke bliver arbejde til alle, er det jo en umulig politisk opgave.

Den anden påstand, hr. Jes Lunde kom med, er til gengæld rigtig, nemlig at hvis man gennemfører tilstrækkelige politiske initiativer, kan man reducere arbejdsløsheden. Problemet for hr. Jes Lunde og SF er bare, hvilke initiativer det skal være. Hvor hr. Jes Lunde mener, at bare man lader den offentlige sektor vokse, løser problemerne sig, mener vi, der er en sammenhæng mellem den offentlige sektors størrelse og antallet af arbejdsløse.

Hr. Jes Lunde ønsker at ligge på græsset og kigge op mod himlen og skrive digte. Jamen

god fornøjelse, hr. Jes Lunde! Problemet er bare, at hr. Jes Lunde og flere med ham får et forklaringsproblem over for deres børn og børnebørn, når de formulerer det meget relevante spørgsmål: Hvorfor stiftede I al den gæld, vi nu skal betale tilbage? Så længe gælden i det danske samfund er så stor, kan det ikke nytte noget at ligge på ryggen og skrive digte; så er der ikke andet at gøre end at smøge ærmerne op og bruge hænderne og lave noget og få afdraget gælden. Alt andet er en uforskamthed over for vores efterkommere.

Lone Dybkjær (RV):

Det er en utrolig spændende diskussion, der har været ført om arbejdsløsheden og dens mere eller mindre permanens, og den skal jeg vende tilbage til, men inden da skal jeg sige et par ord om selve forliget og hændelserne omkring det.

Også Det Radikale Venstre er glad for dette forlig udmøntet i to forlig med hver sit indhold, ikke med voldsomt store divergenser, når det kommer til stykket, men dog på nogle principielle punkter. Netop fordi der har været det forhandlingsforløb, der har været, synes jeg, det er kedeligt, at såvel Fremskridtspartiet som finansministeren har vundet nogle partier, for det er fuldstændig betydningsløst, det, de har fået.

Jeg er ked af, at Socialdemokratiet fik sat så kraftigt et fingeraftryk på forliget, som de gjorde netop med hensyn til aktivering af dagpenge og forholdene omkring pædagoger og hjemmehjælpere. Det er nemlig ikke Det Radikale Venstres opfattelse, at det skulle have været gjort på den facon. Her er der tale om, at dagpengene direkte overføres til kommunerne.

Det er rigtigt, at det kun er 80 pct. af dagpengeudgifterne, men det var ikke vores model. Vores model var, at man skulle arbejde for dagpengene, at det var i og for sig det, der skulle til. Man skulle fortsat have den nedsatte arbejdstid, det ville indebære, hvis man arbejdede for dagpengene til den overenskomstmæssige timeløn, og dermed havde man stadig et motiv til at søge et fast arbejde. Det har man måske også nu, men ikke helt så klart.

Jeg synes, Socialdemokratiet fik sat et lidt vel kraftigt fingeraftryk på forliget netop dér. Men de fik også sat et andet, som jeg synes man kan kreditere Socialdemokratiet for, nem-

[Lone Dybkjær]

lig vedrørende den kommunale serviceenhed. Det er en idé, der er udsprunget af forhandlingsforløbet, og som Socialdemokratiet har bidraget meget til.

Jeg har taget dette frem, fordi jeg ikke tror, man gavner nogen ved at gå ud på den facon, Fremskridtspartiet har gjort, og som finansministeren også kom til. Det er uklogt, hvis man skal have samarbejdet til at forløbe ordentligt.

Jeg synes, sådan som forløbet har været, at vi hver for sig har bidraget til dette. Vi har alle sammen prøvet at være idérige under forhandlingsforløbet, og selv om forliget er opdelt i to forskellige pakker, er resultatet i virkeligheden noget, vi alle sammen har været med til. Nogle har kunnet gå med til noget, andre ikke har kunnet gå med til, og så er vi nogle, der har kunnet gå med til det hele. Det er så, hvad det er, men det er i meget høj grad noget, vi har udviklet i fællesskab, og det synes jeg havde været det rigtige budskab.

Så er der selve hovedsigtet med forliget. Når jeg har sagt, at måden at anvende arbejdsløshedsdagpengene på ikke er den radikale kop te, vil jeg trods alt sige, at vi har bevæget os et godt skridt på vejen til at ophæve sofapligten, nemlig den pligt, dagpengemodtagere og kontanthjælpsmodtagere har til at stå til rådighed for arbejdsmarkedet. Da der ikke er noget arbejde at få, bliver det faktisk sådan, at man står til rådighed for en sofa. Jeg synes, det er udmærket, at vi med dette forlig, både de første punkter, som arbejdsministeren udmøntede, og de senere, som vi er fælles om, har fået fjernet sofapligten. Selv om vi ikke har fået fjernet den på alle områder, har vi dog fået taget nogle skridt på vejen.

Så er der spørgsmålet, om man skulle have gjort mere f.eks. inden for boligsektoren og navnlig inden for byfornyelsessektoren. Det er vigtigt – også når vi diskuterer arbejdsløshed, som jeg skal komme ind på – hvordan vi aktiverer dagpengene i den periode, hvor vi har høj arbejdsløshed.

Man kan direkte aktivere dagpengene på den måde, De Radikale har foreslået, nemlig at folk skal arbejde for kontanthjælp og dagpenge. Men man kan også aktivere dem på en sådan måde, at man lægger øgede offentlige udgifter oveni eller private tilskud oveni, og så er der tale om noget helt andet. Så er der i virkeligheden tale om, at omkostningerne under

en eller anden form enten i det offentlige eller det private vokser. Det skal jeg også vende tilbage til på et lidt senere tidspunkt.

Udgangspunktet for Det Radikale Venstre i dette forlig har været, at vi har en rystende høj arbejdsløshed i Danmark. Arbejdsløsheden er naturligvis katastrofal for alle dem, den rammer, men den er ikke mindst katastrofal for de unge, der utrolig gerne vil yde deres bidrag til samfundet, og hvor vi så siger til dem, at det kan vi ikke bruge til noget. Der er ikke noget at sige til det, hvis de bliver frustrerede, hvis der bliver oprør, og hvis der kommer opgør med den generation, der ikke for alvor tager hånd om det problem. Vi kan simpelt hen ikke være det bekendt. Derfor er det godt, at vi har fået taget nogle skridt på vejen.

Men det, der selvfølgelig er det vigtige i denne situation, er diskussionen om, hvorvidt der er arbejde nok til alle, og den diskussion er der allerede taget fat på her i salen. Jeg synes, at der i den diskussion, der blev ført mellem bl.a. hr. Jes Lunde, hr. Duetoft og hr. Kim Behnke, manglede et perspektiv, nemlig den internationale arbejdsdeling. Det er den, der gør – det er også til hr. Kim Behnke – at jeg synes, det er diskutabelt at tro på, at vi kan få fuld beskæftigelse i den traditionelle forstand, altså 37 timer om ugen.

Jeg tror ikke på det. Jeg tror ikke på det af miljømæssige grunde, og jeg tror ikke på det af internationale grunde, når vi også skal prøve at få ulandene med. Den internationale arbejdsdeling betyder, at noget af det arbejde, der udføres i Danmark, nødvendigvis må udføres i ulandene, og det sker i øjeblikket til helt anderledes priser end dem, vi har her. Så jeg mener, at hvis man skal diskutere spørgsmålet om, hvor høj eller hvor lav arbejdsløsheden i Danmark er eller kan blive, er det helt nødvendigt at tage det perspektiv med, uden det bliver diskussionen meningsløs.

Så kan man spørge sig selv: Er det nødvendigt med alt det arbejde? Jeg synes, der er 3 ting, man kan sige om det. For det første identificerer man sig med sit arbejde, for det andet er arbejdsløsheden utrolig ulige fordelt, og for det tredje skaber arbejdsløsheden, sådan som den udmøntes i øjeblikket, en fantastisk utryghed.

Jeg skal tage det første punkt først, spørgsmålet om at identificere sig med arbejdet. Hr.

[Lone Dybkjær]

Jes Lunde sagde, at samfundet vel må være rigt nok til arbejdsløshed. Den filosofi kan jeg for så vidt godt acceptere, men det er bare ikke sådan, man oplever det, hvis man bliver arbejdsløs. Man bliver i meget høj grad sat udenfor, fordi hele éns sociale identifikation er en arbejdsidentifikation, fordi alle de normale sociale enheder mere eller mindre er brudt sammen. Familien er det klassiske eksempel, men i øvrigt eksisterer de bofællesskaber, man tidligere har oplevet, generelt betragtet slet ikke mere på samme facon. Det betyder, at hvis ikke man har et arbejde, har man ikke noget at identificere sig med socialt, og det er derfor, arbejde er så vigtigt for alle. Næsten uanset hvor dårligt arbejdet er, er det bedre end slet ikke at have noget; ellers er man fuldstændig sat udenfor.

Spørgsmålet er så, om man af den grund skal udvide arbejdsbegrebet på den måde, Socialdemokraterne gør det. Det er jeg lidt nervøs ved, lad mig sige det på den facon. Jeg er bekymret ved at definere et tredje arbejdsmarked på den måde, det er sket i den socialdemokratiske model, ud fra den filosofiske betragtning, at det er farligt, hvis alt gøres til arbejde. Alt frivilligt arbejde skal nu gøres mere eller mindre arbejdsbetinget. Jeg tror, det er en forkert tendens. Derfor er jeg lidt mere optaget af at fordele under en eller anden form det p.t. værende arbejde på en anden facon, og det kan vi efter min opfattelse ikke gøre ved at nedsætte arbejdstiden.

Hvordan er arbejdsløsheden så fordelt i øjeblikket? Den er fordelt på en sådan måde, at der er 725.000 eller noget i den retning, der rammes af arbejdsløshed hvert år. Om gennemsnittet er 300.000 eller 200.000, ændrer ikke ved, at det er 725.000, der rammes. Det vil sige, at en tredjedel af arbejdsstyrken rammes i kortere eller længere tid, og det er den kortere eller længere tid, der definerer, om vi har et gennemsnit på 200.000 eller 300.000.

Det, der står tilbage, som vi ikke ved – og det er det, jeg håber arbejdsministeren efterhånden får skaffet noget statistisk materiale over – er, om det er de samme, arbejdsløsheden rammer. Det er klart, at vi ved det, når der er tale om langtidsledige. Dér er vi klar over, at det er de samme, der bliver ramt. Men når der er tale om de 725.000, er det så den svageste tredjedel på arbejdsmarkedet, der rammes, eller hvem er

det? Er det sådan, at vi stort set alle i en periode af vores liv rammes af arbejdsløshed, eller er det sådan, at kun halvdelen rammes?

Det er et materiale, vi mig bekendt ikke har i dag, og som jeg mener det ville være utrolig nyttigt at få frem. Uden et sådant materiale kan vi i virkeligheden ikke diskutere, hvad vi skal gøre ved arbejdsløsheden, for uden det ved vi ikke, om det f.eks. er den svage tredjedel i alle grupper, der hele tiden rammes, når der er tale om ledighed, eller det er lidt mere tilfældigt fordelt. Det, at arbejdsløsheden er meget ulige fordelt, er for mig noget af det helt afgørende, når vi skal videre med de mere permanente ordninger. Det er en tredjedel, der rammes, formentlig den samme tredjedel hen over livet.

Det tredje er usikkerheden og utrygheden. Nu er tryghed jo ikke mere, hvad det har været. Jeg tror ikke, man kan beholde den samme arbejdsplads hele livet, men bedstemødre er jo heller ikke, hvad de har været, og sådan er der så meget, der ikke er, hvad det har været.

Det, der er problemet her, er usikkerheden om, om man kommer tilbage til arbejdsmarkedet, for jeg tror, man ville kunne nyde en arbejdsløshedsperiode, hvis man oplevede, det var en periode, hvor man kunne beskæftige sig med lidt andre ting og havde sikkerhed for, at man kunne komme tilbage. Så det er usikkerheden og utrygheden, der skaber problemet.

Så har vi tidligere, nogle af os i hvert fald, sagt, at nedsat arbejdstid var modellen. Det tror jeg ikke længere på. Jeg tror derimod, det er nødvendigt, at vi har kortere eller længere perioder uden for arbejdsmarkedet. Men hvis det skulle være tilfældet – og det er jo den filosofi, vi anvender i disse pakkeløsninger – kan vi også helt nøgternt sige, at hvis vi anvender arbejdsløshedsdagpengene til orlovsordninger og alt muligt andet, giver det alt andet lige øgede omkostninger for samfundet, og hvis det er noget, arbejdsgiverne skal betale, er det alt andet lige øgede omkostninger for lønmodtagerne.

Derfor mener jeg, det er helt nødvendigt, at vi begynder at diskutere, hvordan disse ordninger kan komme ind i overenskomstsystemet; ellers bliver det bare til øgede offentlige udgifter. I øjeblikket accepterer vi, at der passivt udbetales arbejdsløshedsdagpenge på 30 mia. kr. Godt nok, men det er bedre at løse

[Lone Dybkjær]

nogle af de opgaver, vi har, men stadig væk kan der ikke være tale om permanente ordninger, så længe vi har et budgetunderskud på 30 mia. kr. De to tal passer nogenlunde sammen.

Det næste, vi er nødt til at diskutere i lyset af de resultater, vi får ud af disse forsøg, er, hvordan vi får dette indarbejdet i overenskomstsyste-
met. Det bliver jo konsekvensen af det, hvis vi accepterer, at vi ikke længere kan få alle i arbejde i det kendte arbejdsløshedssystem, men skal begynde at anvende orlovsordninger i meget vidt omfang. Hvad enten det er til uddannelse, med hensyn til forældre eller andet, bliver vi nødt til at indbygge det i overenskomstsyste-
met. Vi kan ikke bare tillade os at lave det løft. Så det bliver det afgørende valg, vi skal foretage i den kommende tid, når vi skal diskutere de mere permanente ordninger bl.a. i lyset af Zeuthenudvalgets udspil og Socialreformkommissionens udspil.

Hvis jeg i øvrigt ellers i hast skal nævne, hvad jeg synes er specielt vigtigt i forbindelse med dette forlig, så er det allervigtigste for mig, at jeg nu oplever, at vi har identificeret den tredje søjle for de unge. Vi kan diskutere, om der skulle være tale om større eller mindre timeløn. Jeg synes, det er udmærket, at man nu skal yde en eller anden form for aktivitet i et vist antal timer for den kontanthjælp, man modtager. Det er nøjagtig det samme beløb, man får i SU, og man har jo ikke indført mødepligt på universiteterne eller noget i den stil. Her er der ikke andet at gøre end at etablere en vis mødepligt, det er den eneste mulighed, man har.

Jeg betragter det, der er sket her med aktivering af kontanthjælpen, som begyndelsen til det, jeg ville kalde den tredje søjle – ikke det tredje arbejdsmarked – for nu at bruge nogle af de udtryk, der har været fremme i debatten. Vi har én søjle for dem, der gennemfører en akademisk uddannelse, vi har én søjle for dem, der gennemfører en faglig uddannelse, og så har vi én for dem, der slet ikke får nogen chance, som er en mere anarkistisk søjle, og det er gennemgående de mennesker, vi ikke for alvor giver et tilbud.

Det, jeg ser som det virkelige gennembrud i disse forhandlinger, er, at vi får skabt begyndelsen til den tredje søjle for de unge. Det er overhovedet ikke nok, hvad vi har gjort, men vi har skabt en begyndelse, vi har sagt, at nu vil vi

i det mindste gøre det, at vi vil skaffe jer nogle tilbud en del af tiden. Jeg mener, det er en begyndelse, og vi kan lige så godt allerede nu spørge os selv, hvordan vi kan komme videre med dette. Vi har lavet noget vedrørende 20 timer, men vi skal videre, for det er en gruppe unge, som vi ellers risikerer bliver tabt mere eller mindre ud af det almindelige arbejdsliv i samfundet, hvis ikke vi gør noget. Det er for mig det fuldstændig afgørende.

Så vil jeg også fremhæve, at jeg synes, der er gode perspektiver i alle de andre utraditionelle forsøg, vi kommer igennem med, bl.a. frizone Bornholm. Der er også gode perspektiver i den kommunale serviceenhed, som jeg allerede har krediteret for, lige så vel som der selvfølgelig er gode ideer i resten af forslagene.

Min konklusion er, at hovedsagen er, at so-fapligten er kommet væk; vi har afskaffet det, at man ikke må foretage sig noget, hvis man får kontanthjælp eller dagpenge. Det andet er, at vi har skabt begyndelsen til den tredje søjle, som skulle give de unge, som i dag ikke har noget håb, et nyt perspektiv.

Kofod-Svendsen (KRF):

Sidste sommer og efterår talte utrolig mange om, at nu skulle vi bruge de passive midler aktivt. Derfor er jeg enig med dem, der har sagt, at hvis ikke vi var gået fra ord til handling, havde det været en falliterklæring for Folketinget og Folketingets partier.

Derfor synes jeg, det er meget opløftende, at vi i dag kan drøfte en række konkrete forslag, hvor de mange passive milliarder bliver omsat til aktiv handling, så de, der lever af understøttelse, får mulighed for at arbejde på en eller anden måde. Samtidig bliver der for de passive midler ydet en indsats – det kan være til gavn for de ældre, det kan være til gavn for miljøet lokalt, det kan være nogle konkrete skovprojekter, der bliver sat i gang, nogle familier, der ikke behøver at stå på venteliste for at få deres lille barn passet – og der er nogle nyttige opgaver, der bliver løst. Denne kombination af, at der er nogle mennesker, der får erfaringer på en eller anden måde, og der bliver ydet noget til gavn for det fælles bedste, finder jeg meget væsentlig og rigtig.

Så tror jeg, det samtidig skal siges, at dette ikke er det initiativ, der reducerer arbejdsløsheden i Danmark. Jeg tror, at Zeuthenudvalget

[Kofod-Svendsen]

med de forhåbentlig mange forslag, det kommer med, og de efterfølgende drøftelser og forhåbentlig også forlig, der bliver indgået, skaber det mere fremadrettede. Her er det lidt af en, skal vi sige pausesituation, hvor pausen bliver udnyttet positivt, frem for at der ikke rigtig sker noget.

Noget af det spændende ved de efterhånden mange møder, vi har deltaget i, var, skal vi sige højttaenkefasen, hvor den ene tanke greb den anden; én foreslog ét, en anden noget andet, og nogle gange næsten på kryds og tværs af de politiske partier sad vi og kreerede en lang række tanker. Da det skulle udmøntes, var der en periode, hvor det lå meget tungt, og der var en kritisk fase, og det endte med to delforlig. Vi er godt tilfredse med, at vi er med begge steder, for vi mener, det er en helhed, og kan beklage, at ikke alle har været med til det hele. Det synes jeg havde styrket det samlede resultat. Men sådan er det altså ikke gået, og de respektive partier har begrundet, hvorfor nogle af dem kun er med til noget af det.

Jeg vil se det som en helhed; for mig udgør det hele en samlet fremstilling, også det, vi skal drøfte i næste ordførerrunde, hvor det er nogle andre forslag, der er til behandling.

Noget af det, jeg synes er spændende, er, hvor mange der i grunden vil tage orlov for enten at passe deres små børn eller uddanne sig, hvor de så får en dagpengeydelse eller delvis dagpengeydelse. Et af de spørgsmål, man kan have, er, hvor mange der vil prioritere at gå noget ned i løn – det vil selvfølgelig afhænge af, hvordan man er aflønnet – for selv at passe deres børn. Yderligere kan man gå op til 36 uger, eller hvor langt man vil gå. Eller hvor mange vil satse på en supplerende uddannelse? Og hvordan vil man magte at få nye ind i de job? Hvor stor en succes vil den mulighed blive? Det er der reelt ingen af os der ved, men lad os få det afprøvet.

En anden ting, jeg synes er spændende at få afprøvet, er det, vi sætter i gang på Bornholm. Der prøver vi nogle målrettede initiativer, dér slipper vi de ledige løs, dér prøver vi at få opbygget en baltisk uddannelsesø, hvor vi kombinerer det at satse på en udvikling i de baltiske lande og i Polen og at inddrage Bornholm. Jeg synes, det er et spændende projekt. Jeg er også spændt på, hvad der kommer ud af den fradragsordning for både vedligeholdelse og

forbedring af boliger. Hvad giver det i grunden? Det må vi kunne få en konkret vurdering af. Nogle kan tro, det giver meget, andre kan se en masse problemer i det. Lad os prøve det, og så bliver vi nogle erfaringer rigere.

Så er der én ting, jeg må beklage vi ikke har fået med. Jeg synes, det havde forbedret den samlede forsøgsvirksomhed, hvis vi også havde prøvet at få en ordning, så vi gav tilskud til privat hushjælp. Vi kunne ikke få flertal for, at vi også afprøvede den mulighed. Vi har fået en servicefunktion, og det synes jeg er et spændende initiativ; dér vil man også kunne integrere støtte til privat hushjælp, men i stærkt, stærkt amputeret skikkelse. Jeg kan kun her udtrykke en lille skuffelse over, at der ikke var et flertal, der også ville afprøve den mulighed. Hvor meget der ville være kommet ud af det, ved ingen, og det er der ikke rigtig nogen der får at vide, fordi den mulighed ikke blev afprøvet.

Så synes jeg, at det, vi på et tidligt tidspunkt indgik forlig om, nemlig lediges mulighed for at lave forskellige former for idébetonet arbejde, er en god åbning, som jeg er meget tilfreds med at vi også nu giver mulighed for.

Jeg kan konkluderende sige, at vi synes, at her ligger en samlet pakke, som vi ser frem til at få afprøvet. Noget af det vil måske indgå i ændret form og blive mere permanent, mens andet – det må vi erkende – var godt i den øjeblikkelige situation, men det skal vi ikke videreudvikle.

Der er flere, der har været inde på lovforslaget om privat byfornyelse; det vil jeg sige lidt om til sidst.

Jeg synes, at det er et spændende projekt. Så kan vi altid sige, at man kunne have udformet det lidt anderledes, så det havde givet lidt mere, men man kan jo altid komme mere koks på fyret for at få flere flammer frem og få mere varme på. Lad os nu se, hvad der kommer ud af det, der her er lagt frem. Jeg synes, det er et af de rigtige forsøg, og det må så vise sig, hvor permanent det i givet fald skal være.

Vi kan indstille dette til en velvillig og hurtig udvalgsbehandling, idet vi selvfølgelig ligesom andre er opmærksom på, at der kan være nogle detaljer, vi må kigge lidt nærmere på under udvalgsarbejdet.

Pernille Forchhammer (S):

[Pernille Forchhammer]

Jeg skal kun beskæftige mig med det ene af de lovforslag, der er til behandling i dag, nemlig nr. L 290 om udvidelse af ungdomsydelsesordningen.

Det er ingen hemmelighed, at Socialdemokratiet hellere havde set et ungdomsbeskæftigelsesinitiativ med mere uddannelsesperspektiv og med en egentlig mulighed for tilknytning til arbejdsmarkedet. Men når det er sagt, vil jeg også godt sige, at der alligevel er tale om forbedringer i det forslag, vi står med her.

Den største og vigtigste forbedring er, at der nu åbnes mulighed for, at unge kan få mere end ét tilbud, hvis det første tilbud ikke fører til en fastere tilknytning til arbejdsmarkedet. Det var et ønske, vi havde, allerede da vi vedtog den første ungdomsydelsesordning for de 18-19-årige i 1990. At det nu bliver muligt at erstatte ungdomsydelsen med en praktikperiode, er også en forbedring, hvis der altså er tale om praktik med det uddannelseselement, der ligger i begrebet praktik. Jeg vil dog gerne spørge ministeren, om det ikke fortsat er muligt for kommunerne at give tilbudet om praktik i flere timer og i en længere periode end de 20 timer og 5 måneder, reglerne om ungdomsydelsen som minimum foreskriver. Vi mener, at det kan blive nødvendigt at præcisere, at der skal være tale om et minimum og ikke et maksimum.

Det er også en forbedring, at der nu indføres mulighed for et udligningstillæg, sådan at det sikres, at ingen ungdom bliver ringere stillet økonomisk under ungdomsydelsen, altså i beskæftigelse, end under bistandshjælpen. Det er en speciel forsikring af de unge forsørgere, og vi er glade for, at det kom ind i den sidste fase af forhandlingerne, men vi forstår ikke rigtig, hvorfor det i dette forslag begrænses til de unge fra 21 til 24 år, når det i det forslag, vi skal behandle senere på dagen, udvides til også at omfatte ungdomsydelsens nuværende grupper, altså de 18-21-årige.

Det var de forbedringer, vi ser i forslaget, og som vi er tilfredse med, men samtidig er der nogle problemer, vi håber at få afklaret under udvalgsarbejdet.

Jeg vil gerne spørge ministeren om årsagen til, at revisionsbestemmelsen er røget ud. Vi mener, at det er nødvendigt, at det, vi nu sætter i gang, bliver evalueret på et senere tidspunkt. Det var et krav, som vi i 1990 fik opfyldt i for-

bindelse med den første ungdomsydelseslov, men som nu er pillet ud. Vi mener ikke, ungdomsydelsen er grundlæggende vurderet ved den stikprøveundersøgelse, der er foretaget, og vi mener fortsat, det er nødvendigt med en bestemmelse om revision for at få en vurdering af bl.a. 14-dages-kravet, om det er den bedste måde at gøre dette på, og for at kunne følge med i, om kommunerne nu også har kapacitet og ressourcer til at leve op til de målsætninger, der er i loven.

Socialdemokratiet mener fortsat, at det er en bedre løsning at udskyde kommunernes pligt til at igangsætte beskæftigelse for at give mulighed for planlægning af mere individuelle tilbud og for at sikre, at pengene ikke bruges på de unge, som selv er i stand til at finde en vej ud af kontanthjælpssystemet efter 1-2-3 måneder. Det er, som jeg tidligere har været inde på det i debatten, ifølge Socialministeriets egne svar 50 pct. For de 50 pct. fungerer bistandssystemet, som det skal, som en midlertidig forsørgelsesordning. Det er de sidste 50 pct., der har et egentligt beskæftigelsesproblem. Men vi mener også, at der er grund til at se nærmere på tallene i forslaget, sådan at vi ikke, som det tidligere har været nævnt i debatten, skruer de unges og kommunernes forventninger op på et niveau, som ikke kan holde.

Endelig er vi lidt usikre på grundlaget for den ændring af ankebestemmelsen, der lægges op til i forslaget. Hvis der blot er tale om en teknisk ændring, har vi ingen problemer, men hvis der ligger en forringelse af ankesystemet, må vi bede om at få det ud, så det ikke er en del af det forlig, vi i dag forhandler.

Til slut er det vigtigt for mig at få slået fast, at der ikke for Socialdemokratiet er nogen sammenhæng mellem dette forslag og så det forslag, vi skal behandle senere, om oplæringsydelse, selv om ministeren i forslagets bemærkninger skriver om en sådan sammenhæng mellem dem. Vi kan under ingen omstændigheder acceptere den forringelse af ungdomsydelsen, regeringen sammen med Fremskridtspartiet lægger op til fra 1. april 1993. Men mere herom senere, når vi kommer til debatten om det forslag.

Pelle Voigt (SF):

Jeg skal redegøre for SF's syn på L 282, lovforslaget om privat byfornyelse, hvor det jo

[Pelle Voigt]

forholder sig sådan, at SF udtrykkeligt i forligsforhandlingerne har betinget sig, at partiet ikke er bundet af forligsteksten på dette felt.

Alligevel er vi naturligvis stærkt interesseret i at medvirke i drøftelserne og forhandlingerne om udformningen af det pågældende forslag, og vi er noget forbløffede over, at det konkrete forslag, som vi er blevet bedt om at reagere på, er blevet fremsendt utrolig sent – fristen til at reagere var f.eks. for mit eget vedkommende på under 3 timer fra modtagelsen af forslaget, til der skulle reageres. Og efterfølgende er der ikke blevet gjort noget forsøg på at indkalde de involverede partier til forhandlinger om forslagets videre færd og forslagets videre udformning.

På den baggrund og på baggrund af andre procedurelle problemer, vi har været inde på tidligere i dag, er det naturligvis en smule vanskeligt her ved en førstebehandling at forholde sig fuldstændig seriøst til lovforslaget, men lad mig alligevel forsøge.

Jeg tror, det er vigtigt at fastslå, at der, sådan som proceduren har været, ikke er flertal for forslaget i den form, hvori det nu foreligger. Boligministeren har tidligere forsøgt at få forslaget vedtaget i boligforhandlingerne; det lykkedes ikke. Der var ingen udsigt til, at det kunne lykkes heller. Derfor blev forslaget barberet ned til nogle hovedprincipper, som så er blevet lavet til forligsstof mellem finanslovsordførerne med de hovedoverskrifter og et bilag, som der er tale om. Og det vil jeg sige at forslaget bærer tydeligt præg af.

Man fastslår to principper i forslaget. Det offentlige skal ikke skyde penge i forsøgsordningen, og her går man altså væk fra det, som i øvrigt er det bærende element i hele den øvrige forligskonstruktion, nemlig at aktivere dagpenge. Og man fastslår et andet princip, nemlig at lejere og ejere skal kunne indgå en såkaldt frivillig aftale om, at huslejerne må stige. Det fremgår ikke klart af aftaleteksten hvor meget, men det kan ligge implicit, at der er tale om en mulighed for stigninger ud over det lejesdes værdi.

Allerede her ligger der nogle dybe interne modsætninger i forslaget, for forslaget bliver jo meget, meget dyrt for staten. Det bliver dyrt både i form af øget boligstøtte og væsentligt dyrere, end man forestiller sig i de nuværende bemærkninger til forslaget, der jo opererer

med gennemsnitstal, hvor vi må fastslå, at det ikke er gennemsnitsborgere, der bor i de dårligste ejendomme, der skal oprettes her i Danmark. Og det kommer til at koste dyrt i form af flytteudgifter og andre udgifter i forbindelse med genhusning af de lejere, som ikke har råd til at indgå i de såkaldte frivillige ordninger, og som må flytte fra ejendom til ejendom, efterhånden som projektet måtte lykkes.

Jeg tror imidlertid, at når vi får set nærmere på denne model, så vil det også gå op for Boligudvalget og for et flertal, at projektet næppe kan lykkes, for hvorfor skulle de lejere, som har råd til at betale huslejstigninger på over 600 kr. pr. m² med denne særegne byfornyelsespolitik, dog blive boende i ældre ejendomme med nye, høje huslejer i stedet for at anskaffe en ejerbolig eller en andelsbolig eller flytte ind i et nybyggeri med en højere kvalitet?

Derfor vil en byfornyelse på dette grundlag og med udgangspunkt i sådanne huslejer simpelt hen være en dårlig investering for de institutionelle investorer, som forslaget hævder at henvende sig til.

Vi tror, det er meget vigtigt, at man – uden at krænke de principper, som nu engang er vedtaget af et flertal i Boligudvalget – vil arbejde med det her og prøve at finde modeller, der rent faktisk kan få noget byfornyelse i gang uden at udløse de offentlige udgifter, som regeringen og finanslovforligspartierne frygter så voldsomt.

Men det vil være mærkværdigt for os, hvis man i denne sammenhæng helt fuldstændigt og principielt skal se bort fra den positive effekt på statsbudgettet, som en aktivering af dagpengene vil have. Vi mener, at der kan være mulighed for i samtalerne om dette her at finde en række andre, mere fornuftige finansieringsmodeller, der vil være lukrative for investorerne, men som først og fremmest vil løse det problem at fastholde huslejerne i de byfornyede områder på et sådant niveau, at der findes mennesker, som har råd til at bo der.

Et af de kolossale problemer i boligpolitikken i Danmark i det sidste tiår er – som det også blev påvist af en amerikansk forsker i TV-Avisen forleden aften – at man igennem den boligpolitik, der er ført, systematisk har fjernet den ene billige bolig efter den anden og har skabt et boligmarked, som bliver vanskeligere og vanskeligere for lavindkomstgrupperne at

[Pelle Voigt]

forholde sig til, og som gør dem mere og mere afhængige af en stadig voksende boligstøtte, som er en kæmpeudgift for staten.

Ole Vagn Christensen (S):

Ser man på lovforslagene, som vi her har til behandling, er der tre principper, som har en fremtrædende rolle, og det kan vi ikke have noget imod, når det er nogle gode principper.

Princippet om, at afløseren på VUS skal have løn og arbejdsvilkår efter, hvad der er gældende ifølge overenskomst for det pågældende område, er et godt princip.

Princippet om, at når det gælder beskæftigelse af hjemmehjælpere og dagpasning af børn under den særlige ordning for Bornholm, så skal dette ske efter aftale med de ansatte, er også et godt princip.

Princippet, der bliver fastslået i forslag til lov om ændring af lov om arbejdsformidling og arbejdsløshedsforsikring, hvorefter man har lov til at arbejde længere end de 30 timer, uden at der sker et fradrag, er også et godt princip.

Men det forslag, der vedrører aktiveringsordningen for ledige på Bornholm, er udformet, så det kan forstås, som om man her kun må udbetale løn svarende til dagpengene, hvorimod det fremgår af lovforslaget om arbejdsformidling og arbejdsløshedsforsikring m.v., at der er mulighed for at arbejde 7 timer uden fradrag. Derfor skal jeg spørge arbejdsministeren, om han kan bekræfte, at der også på Bornholm er mulighed for, at ledige kan arbejde på fuld tid.

Pernille Sams (KF):

Jeg skal knytte et par bemærkninger til boligdelen af forligsresultatet, idet vi faktisk er vældig tilfredse med forligets resultater her. Ikke fordi vi har fået alt, som vi gerne ville det, men vi er glade for, vi har fået taget hul på to gode områder.

Det gælder forslaget om privat byfornyelse og forslaget om fradrag for dokumenterede vedligeholdelsesudgifter for boliger på Bornholm. Det er forslag, som vi har lagt meget vægt på, og begge forslagene vil efter vores opfattelse have en meget positiv beskæftigelsesvirkning – det ene selvfølgelig først og fremmest på Bornholm.

For nu at blive ved Bornholmsforsøget om fradrag for vedligeholdelsesudgifter, så venter

vi os faktisk meget af dette forsøg. Det er jo velkendt, at vi i mange år har ønsket at få indført en generel landsdækkende ordning som den, som vi nu får indført på Bornholm. Nu får vi så chancen for at se, hvordan det kommer til at virke i praksis, og vi vil selvfølgelig arbejde på, at de erfaringer, vi får hermed, kan danne baggrund for en større og en mere generel udbredelse af vedligeholdelsesfradraget.

Det er jo et forslag, som har en lang række gode effekter; f.eks. vil det fjerne meget sort arbejde. Det vil give mulighed for, at vores boliger kan blive bedre vedligeholdt, og ikke mindst vil det betyde meget betydelig merbeskæftigelse i håndværksfagene. Derfor skylder vi også hensynet til beskæftigelsen at give dette en virkelig fair chance, og vi håber, at det kan være begyndelsen til en senere indførelse af en landsdækkende ordning.

For så vidt angår forslaget om privat byfornyelse er det jo først og fremmest et spørgsmål om, at sund fornuft har sejret. Nu får lejerne og ejerne mulighed for at indgå frivillige, mere bindende aftaler, hvis de ellers har lyst til det. Der er taget alle de beskyttelseshensyn, man kan tænke sig: 75 pct. af lejerne skal være enige, og derudover er der individuel vetoet, der er genhusningsbestemmelser, og der er fuld mulighed for individuel boligstøtte.

Vi finder, at det er et vældig godt supplement til de eksisterende regler. Det kan selvfølgelig ikke bruges alle vegne, og det skal det heller ikke, f.eks. nok ikke ved specielt nedslidte ejendomme, men i en hel række tilfælde vil det være en god mulighed for at få foretaget boligforbedringer, som der er enighed om. Alt så også et godt forslag, som vi hilser meget velkommen, og som vi mener vil have en pæn effekt på beskæftigelsen.

Finansministeren (Henning Dyremose):

Bortset fra den lille proceduredebat om boligforslaget, byfornyelsesforslaget, har det jo været en fredelig og, synes jeg, konstruktiv debat, og det er der jo også god anledning til. Her er tale om, at syv af Folketingets partier tager en række skridt, der samlet set er i den rigtige retning, nemlig i retning af at bekæmpe specielt ungdomsarbejdsløsheden.

Nogle af skridtene tager vi så hver især med større eller mindre begejstring, men helhedsbilledet er, at der bliver taget nogle beslutnin-

[Finansministeren]

ger, der bliver gennemført nogle ting til gavn for de unge, og det kan selvfølgelig kun give anledning til en fredelig og konstruktiv debat.

Jeg vil ikke gå i detaljer med de enkelte forslag, men vil godt gøre nogle kommentarer af mere principiel karakter.

Det første drejer sig om procedurespørgsmål, hvor både hr. Lykketoft, fru Jytte Andersen, hr. Jes Lunde og fru Lilli Gyldenkilde har været inde på de spørgsmål. Det er jo klart, at den forståelse, vi har med hinanden de syv forligspartier imellem, er, at lovforslagene er udarbejdet i hast, og derfor kan der selvsagt i de enkelte lovforslag være detaljer, hvor aftalens ånd ikke fuldt og helt er slået igennem. Der har vi så haft den forståelse, at det skulle vi rette op på i udvalgsarbejdet mellem første og anden behandling, og det synes jeg er en god og konstruktiv forståelse.

Det er også klart, at når vi så efterforsker, hvad konsekvenserne af det, vi har aftalt, er, så kan der hos nogle af os opstå lyst til at ændre i det aftalte. Men dér vil det jo være i aftalens ånd, at vi også ser konstruktivt på det på et passende tidspunkt i forløbet. Dér kunne jeg forestille mig, at når nu udvalgene har arbejdet med spørgsmål og svar frem til engang efter folkeafstemningen den 2. juni, så kunne det være nyttigt at mødes i kredsen af forligspartier og gennemgå den liste, vi måtte have af udestående problemer, det være sig af teknisk karakter og/eller af mere substansændrende karakter. Så kan vi på det tidspunkt afhandle, hvad der skal til af ændringer, og så vil det formentlig være passende på det tidspunkt at gå videre med udvalgsarbejdet, få skrevet betænkning, og så kan vi nå at færdigbehandle det hele inden Folketingets sommerferie.

Det var også sådan, jeg forstod fru Jytte Andersens bemærkning om, at der kan blive tale om nogle ændringsforslag ved anden behandling. Det er selvfølgelig ændringsforslag fremsat af de syv partier, som står bag de aftaler, der her er indgået.

I den boldgade skal jeg så blot lige sige til hr. Jes Lunde for så vidt angår kombinationen VUS/ATB, at jeg mener, vi intet har erkendt under forhandlingerne, ud over at 109 kr. i timen i tilskud til private arbejdsgivere er for meget, og det er det, vi har fået ændret ved forliget. Det er der en konkret aftale om. Hvis der er ønsker om at kigge på den aftale igen, så er

den omfattet af de generelle bemærkninger, jeg just er kommet med.

Så skal jeg sige til hr. Lykketoft, som var inde på nogle bemærkninger om kommunerne og økonomien, at dér er det jo sådan, at vi har indledt kommuneøkonomiforhandlingerne med KL, og det er mit indtryk, at Budgetdepartementet og KL er enige om, at de ordninger, der i givet fald kan komme til at betyde reelle merudgifter for kommunerne, er muligheden for at udvide kapaciteten på hjemmehjælpsområdet og på daginstitutionsområdet. Det er helt eksplicit aftalt, at der ikke er automatisk DUT, som det så smukt hedder, på dette område, og det er der ikke, fordi det er frivilligt for kommunerne, og det er i øvrigt en imødekommelse af et kommunalt ønske; men den kommunale indsats på området vil selvsagt indgå i forhandlingerne om en kommunaløkonomisk aftale for 1993.

De øvrige forslag i pakken kompenseres kommunerne for enten over bloktilskuddet ved statslig refusion eller ved budgetgarantien. Når vi ser på tallene på de områder, der så kan give merudgifter, har vi skønnet, at merudgifterne på hjemmehjælps- og daginstitutionsområdet kunne beløbe sig til 125 mio. kr. i 1992 og 250 mio. kr. i 1993 under forudsætning af, at kommunerne anvender ordningerne fuldt ud, således at de antalsforudsætninger, som indgår i mine skøn over konsekvenserne af forliget, holder. Det skal jeg vende tilbage til om et øjeblik.

KL har indregnet nogle andre ting, og jeg har forstået, at deres regnestykker er vokset i dagens løb, og det er, fordi KL regner med merudgifter til overheads og til anlæg og med, at de i alle tilfælde skal ansætte disse hjemmehjælpere i 37 timer. Dér minder jeg om, at det helt eksplicit er aftalt, at det i givet fald er for rent egen regning i kommunerne, så der er altså ikke noget at komme efter for KL her. Men når vi nu i fællesskab får sat os ned og regnet på tingene og gennemgået forliget, så er jeg også sikker på, at KL bliver fuldt og helt enig heri.

Så var der det med antallet, som er omfattet af disse ordninger. Hr. Lykketoft troede ikke på, at det antal mennesker, jeg havde nævnt forleden, faktisk ville blive aktiveret, men jeg er nødt til at sige, at det antal, jeg har nævnt – altså berørte personer i 1992: 68.200, helårs-

[Finansministeren]

personer i 1992: 24.200, berørte personer i 1993: 128.800 og helårspersoner i 1993: 58.100 – det er simpelt hen de regneforudsætninger, som er konsistente med det udgiftsbilag, der er med i aftalen som bilag nr. 5.

For at de enkelte poster i vores udgiftsaftale skal gå op, forudsætter de det af mig anførte skøn; så det er regneforudsætninger. Men som jeg just antydede, er det jo f.eks. på spørgsmålet om hjemmehjælp og daginstitutioner op til kommunerne, om de vil anvende mulighederne fuldt ud, og hvis ikke de anvender mulighederne fuldt ud, ændres mine skøn også, og sådan er det jo ved hver enkelt post i dette forlig. Vi har også haft nogle antagelser om, hvor mange der vil anvende den uddannelsesorlov, vi har etableret. Det har vi jo ikke nogen garanti for. Det kan blive færre end 6.000. Det kan blive flere end 6.000, men vi har altså indregnet 6.000 i vores regneforudsætninger for forliget. Men der er jo ikke hermed givet nogen garanti for, at det er 58.100 helårspersoner i 1993. Det kan blive større, det kan blive mindre. Men de 58.100 er altså det skønnede antal, som er i konsistens med vores økonomiske forudsætninger.

Jeg var meget glad for hr. Lykketofts bemærkninger om, at det helt afgørende for så vidt angår mulighederne for at skabe større beskæftigelse og reducere arbejdsløsheden er, at der bliver skabt grundlag for langt flere solide job i det private erhvervsliv. Det synes jeg er en fuldkommen rigtig betragtning, og den er vi fra regeringens side helt og aldeles enige i.

Jeg er også glad for, at hr. Lykketoft og andre har været inde på, at det her altså er et pænt skridt, men det er jo ikke den endelige løsning. Det her er noget midlertidigt, vi laver, som skal virke i 1½ år, og så skal vi forhåbentlig med udgangspunkt i Zeuthenudvalgets rapport om aktivering og dagpengefinansiering i løbet af efteråret lave noget mere langsigtet, noget mere permanent. Det tror jeg kan blive et meget spændende og konstruktivt arbejde.

Det fører mig så frem til en enkelt bemærkning fra fru Lone Dybkjær, der havde nogle – hvad skal vi kalde dem – konstruktivt kritiske betragtninger om den måde, finansministeren bl.a. havde udtalt sig på efter forliget. Det er jeg faktisk glad for at jeg får lejlighed til at kommentere.

Ved det pressemøde, jeg holdt i fredags, havde jeg fire hovedbudskaber. Det første var, at nu afskaffes ungdomsarbejdsløsheden – og det gør den rent faktisk, hvis disse ting bliver gennemført – og at det var en slutten på den proces, som den daværende KVR-regering startede efter Sauntehusmødet i februar 1989. Det er den linje, vi nu er kommet så langt med. Det var budskab nr. 1.

Budskab nr. 2 var, at efter at vi nu havde haft lidt tumult i det politiske system i nogle måneder, så var der ved de to forlig, der var indgået, genskabt det samarbejdende folkestyre, der skabte et så positivt arbejdsklima herinde i december og januar måned.

Det tredje var, at der nu var tale om et godt grundlag for det videre arbejde i forlængelse af Zeuthenudvalgets rapport.

Og det fjerde var, at jeg oplevede, at i det øjeblik de tre partier CD, Kristeligt Folkeparti og Det Radikale Venstre besluttede sig til, at nu ville de godt være med til at lave en forligsskitse sammen med K og V, så viste det sig, at der skete noget i dansk politik.

Det var mine budskaber.

Ca. en halv time henne i pressemødet bliver jeg så stillet et spørgsmål om, hvilke indrømmelser Socialdemokratiet havde fået i slutfasen, og det spørgsmål var jeg faktisk ikke forberedt på at besvare, for det spørgsmål interesserer mig ikke så grusomt meget. Altså når man laver et forlig, så mener jeg ikke, det afgørende er, hvem der har fået hvilke indrømmelser på hvilket tidspunkt. Det afgørende er: Er helheden i orden, og hvad går jeg specielt ind for i den helhed som værende noget, jeg specielt godt kan lide? Derfor er det en faktisk kendsgerning, at jeg *kunne* ikke huske i det øjeblik, hvad der var blevet givet som indrømmelse, og så sagde jeg det.

Men det er også klart, at da jeg havde fået et sådant spørgsmål, benyttede jeg en lejlighed til ca. 5 minutter længere henne i pressemødet at rekapitulere, hvad Socialdemokratiet havde fået af indrømmelser i slutfasen. Men se, den del af det – har jeg forstået i de 3 døgn, hvor jeg ikke deltog i dansk politik af private grunde – er ikke blevet refereret nogen steder, og derfor oplever jeg, at det referat, der stod efter mit pressemøde, var fuldkommen misvisende i forhold til det referat, jeg ønskede skulle stå efter mit pressemøde.

[Finansministeren]

Der var et budskab fra min side ment som: Nu havde vi et godt og konstruktivt samarbejds-klima, fordi alle partier i Folketinget var i arbejdstøjet, alle partier havde fået indrømmelser. Og jeg understregede i den sammenhæng, at jeg i øvrigt ikke syntes, de væsentligste indrømmelser til Socialdemokratiet var givet efter onsdag, men at de væsentligste indrømmelser til Socialdemokratiet, til SF og til Fremskridtspartiet i det omfang, man skulle diskutere på den måde, faktisk var givet før onsdag, just det, som fru Lone Dybkjær i sin ordførertale her i dag fremhævede var sket.

Så jeg ville i og for sig ønske, at der var en behjertet journalist – for der var mange med båndoptagere – som ville tage sin båndoptager og lave en båndafskrift af hele pressemødet og trykke det i en avis. For jeg ville meget hellere have det billede af mit pressemøde end det, der efter min mening på et misvisende grundlag blev placeret.

Men der er altså ingen som helst tvivl om, at vi er tilfredse med, at alle otte partier er med i de to forlig. Vi mener, det giver et godt grundlag for det videre arbejde, vi mener, det er afgørende for, at det her kommer til at virke efter hensigten, vi mener, det skaber et godt klima med henblik på de forhandlinger, vi skal have til august i forlængelse af Zeuthenudvalgets rapport. Og jeg er glad for, at jeg har haft lejlighed til at præcisere det her i dag.

Arbejdsministeren (Kirkegaard):

Hr. Poul Nødgaard sagde på et tidspunkt i formiddags, at lovforslagene var skrevet i nattens mulm og mørke. Det udtryk »nattens mulm og mørke« er i øvrigt et af hr. Poul Nødgaards yndlingsudtryk, kan jeg huske fra tidligere lejligheder. Men jeg kan give den oplysning, at hvad angår de otte forslag, som jeg har ansvaret for, da er det ikke en ganske præcis oplysning, hr. Poul Nødgaard er kommet med.

Det forholder sig faktisk sådan, at da jeg natten mellem tirsdag og onsdag godkendte det sidste af mine otte forslag, stod solen allerede på himlen, fuglene sang, det var pragtfuldt vejr, og jeg var glad, ikke alene fordi lovforslagene nu var færdige, men også for det resultat, der var kommet ud af det.

Jeg siger blot dette for at understrege, at det siger sig selv, at der under sådanne vilkår selvfølgelig kan opstå fejl; der kan opstå det for-

hold, at en bestemmelse i et af forslagene kan komme til at stride helt eller delvis imod en bestemmelse i et andet af forslagene. Og derfor er det jo godt, at vi har aftalt den procedure, at vi uden at se skævt til hinanden kan få rettet eventuelle fejl og misforståelser af den karakter mellem første og anden behandling.

Det siger jeg på baggrund af det spørgsmål, som hr. Ole Vagn Christensen stillede for et øjeblik siden, hvor han spurgte, om den bestemmelse, der nu optræder som den nye § 97 d i L.285 om de ledige på Bornholms mulighed for at kunne arbejde uden fradrag ud over den beskæftigelse, man i øvrigt har i henhold til loven, skulle stride mod L 287. Det tror jeg ikke det gør, men hvis der skulle være en sådan forskel mellem de to bestemmelser, vil det egne sig fortræffeligt til, at vi får det rettet mellem første og anden behandling.

Socialministeren (Else Winther Andersen):

Det er et svar til fru Pernille Forchhammer, der bl.a. stillede det spørgsmål, om ungdomspraktikordningen kunne virke i mere end 20 timer, hvis kommunerne vil. Jeg kan oplyse, at ungdomspraktikordningen ligger i bistandslovens regi i forlængelse af bestemmelserne om ungdomsydelse, hvor der direkte står 20 timer. Hvis man skal derudover, begynder vi at gå over i loven om kommunal beskæftigelse, så det er de 20 timer, der er tale om.

Derudover blev der stillet et spørgsmål om udligningstillægget, som gives i lovforslag nr. L 290 til de 21-24-årige unge. For de 18-20-årige har det nu fungeret i ungdomsydelsesordningen i 2 år, og vi har ikke vurderet, at det var rimeligt, at vi forhøjede deres indtjening ved at sætte et sådant udligningstillæg ind, hvorimod de 21-24-årige jo er en gruppe, der tit også kan have forsørgerbyrde, så det er grunden til, at det har fået den udformning sammenlignet med L 292.

Så blev der spurgt, om det var en forringelse af ankesystemet. Det er simpelt hen en teknisk fejl, der er sket, at vi har den samme paragraf to gange. Så det skulle ikke give en forringelse af vores ankesystem. Vi har fået rettet den fejl.

Så er der også spurgt, hvorfor der ikke er indsat en revisionsbestemmelse, og om man vurderede, at det kunne være en idé, at vi så på, hvordan ordningen fungerede. Vi har sagt, at nu har ungdomsydelsen fungeret i 2 år, og

[Socialministeren]

det har vi fået nogle erfaringer med. Vi har indhøstet nogle erfaringer, og vi har noget materiale om det på skrift. Derfor har vi vurderet, at den ordning havde vi de fornødne erfaringer fra, og derfor er der ikke indsat nogen revisionsbestemmelse.

Men jeg vil dertil sige, at er der nu nogle uafklarede ting i denne forbindelse, så lad os få set på det mellem første og anden behandling. Der kan også være områder, som endnu ikke er blevet fremdraget. Lad os få det over som spørgsmål.

(Kort bemærkning).

Jytte Andersen (S):

Jeg synes nu, det var noget af en søforklaring, finansminister. At man i løbet af et par timer ikke kan huske fra næse til mund – undskyld jeg siger det – virker ikke særlig flatterende for en finansminister. Men lad det nu ligge for denne gang. Men det er klart, at det ikke fremmer de mere rolige balancer, vi skal have med hinanden i forbindelse med den tekniske udformning af denne lovgivning.

Jeg vil derimod godt bekræfte finansministerens forklaring og budskab omkring KL's beregninger. Det er klart, at ordningen er frivillig for kommunerne; de får dækning for minimum 30 timers overenskomstmæssig løn og 80 pct. af dagpengene med en meget klar opfordring til at reservere nogle af pengene til efteruddannelse. Det er vi enige om, og det er flot nok.

Og derfor synes jeg også, at kommunernes regnemestre skulle foretage nogle realistiske beregninger over disse ordninger: Hvor mange vil man tage ind, hvad vil det medføre af driftsudgifter, og hvordan kan det indpasses i den øvrige budgetlægning? Det har jo sådan set været aftaleparternes forudsætninger, at der også skulle være en merudgift for kommunerne – vi havde gerne været den foruden, men det er nu engang aftalt, og så må vi også tage argumentationen til os – så KL's beregninger, der baserer sig på 100 pct.s opfølgning, er der vist ingen af os der tror på. Så det er jeg meget enig med finansministeren i.

Jeg vil godt kvittere for finansministerens åbenhed over for de modeller, man måske kunne udvikle for voksenundervisningsområdet – altså VUS-ordningen, som er lidt følsom, det tror jeg vi alle sammen har en fornemmelse

af – det er naturligvis helt oplagt, at forligsparterne vil fremsætte ændringsforslag, men jeg tror faktisk godt, vi kan nå frem til nogle gode modeller undervejs.

Finansministeren (Henning Dyremose):

Jeg vil godt sige tak for de to kvitteringer, og så har jeg ikke det fjerneste imod at erkende, at når jeg har forhandlet i døgn drift, kan der godt komme et øjeblik, hvor der er nogle ting, jeg ikke kan huske. Men jeg er ked af, at når jeg fortæller det, bliver det kaldt søforklaringer, og derfor håber jeg inderligt, at fru Jytte Andersen vil finde en journalist, der har gemt sit bånd, og få det afspillet. Det ville jeg være taknemlig for.

(Kort bemærkning).

Pernille Forchhammer (S):

Jeg takker for socialministerens svar og vil under udvalgsarbejdet vende tilbage til de spørgsmål, som jeg mener vi må se nærmere på.

Socialministeren sagde, at der ikke var brug for nogen revisionsbestemmelse, fordi ungdomsyddelsesordningen nu havde fungeret i 2 år, og at grundlaget var tilstrækkelig godt belyst. Der er foretaget en stikprøveundersøgelse i et vist antal kommuner, men socialministeren har tidligere sagt – og desuden tilkendegivet i et svar til udvalget, mener jeg – at det var en foreløbig undersøgelse. Og stikprøveundersøgelsen konkluderer jo flere steder, at der er for lidt materiale, og at ordningen har fungeret for kort tid på ordinære vilkår, fordi der er forekommet overgangs- og udbygningsordninger i de 2 år. Man har ikke kunnet drage endegyldige konklusioner over, hvad der er godt og skidt, og hvor tingene skulle forbedres.

Og derfor mener vi fortsat, at der er brug for en ordentlig vurdering af grundlaget, om den model, vi har valgt at skrue sammen, nu også er den rigtige og kan fungere tilfredsstillende ude i kommunerne.

(Kort bemærkning).

Lilli Gyldenkilde (SF):

Jeg vil gerne sige til finansministeren, at jeg tidligere på dagen jo startede et indlæg med at sige, at jeg aldrig har ment, at man skulle holde på hat, briller og løse tænder, når man indgår

[Lilli Gyldenkilde]

en aftale med finansministeren. Jeg har aldrig været ude for at blive snydt – det er heller ikke så mange aftaler, vi har indgået, det skal dertil siges. (*Munterhed*) – og jeg håber naturligvis, at det også kommer til at gælde for den aftale, som vi nu er en del af; finansministerens svar-tale tyder på, at vi nok skal finde ud af at få det på plads. Det er det ene, jeg vil sige.

Det andet er, at jeg lyttede med stor interesse til finansministerens gennemgang af sagen på pressemødet. I fjernsynet så man et billede af en mand med et lidt ironisk kropssprog, og han sagde, at han kunne ikke huske, hvad Socialdemokratiet egentlig havde fået. Jeg blev faktisk vred, for jeg var næsten sikker på, at der måtte være noget efterfølgende, som ikke blev sagt. Jeg kan selv være flabet en gang imellem – det håber jeg altid på tilgivelse for – og derfor er jeg også så stor, så jeg kan tilgive, hvis andre kommer galt af sted.

Og da jeg lyttede til finansministeren, syntes jeg, at det var en flot undskyldning for noget, der var blevet fremstillet på en måde, som finansministeren ikke mente det burde gøres. Sådan opfattede jeg ministerens tale – godt nok ikke i anledning af, at det var os, der blev talt om, men det kunne det lige så godt have været, for jeg er nemlig enig i, at det handler ikke kun om, hvad der kommer med i et forlig i sidste øjeblik. Det handler om hele forhandlingsforløbet, hvor inspirationen er kommet mange steder fra, jeg kan i hvert fald godt huske, hvor den kommer fra, og jeg kan høre på finansministeren, at det kan han også. Så tak for det!

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagenes overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Torben Lund):

Jeg foreslår, at lovforslagene under punkt 13 og 14 henvises til Socialudvalget, at lovforslagene under punkterne 15-20 henvises til Arbejdsmarkedsudvalget, at lovforslaget under punkt 21 henvises til Kommunaludvalget, at lovforslaget under punkt 22 henvises til Uddannelsesudvalget, at lovforslaget under punkt

23 henvises til Boligudvalget, og at lovforslaget under punkt 24 henvises til Skatteudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg disse henvisninger som vedtaget. (Ophold). De er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

25) Første behandling af lovforslag nr. L 288:

Forslag til lov om ændring af lov om kommunal beskæftigelsesindsats. (Oplæringsydelse).

Af arbejdsministeren (Kirkegaard).

(Fremsat 12/5 92).

Sammen med denne sag foretoges de under punkterne 26-32 på dagsordenen opførte sager, nemlig:

26) Første behandling af lovforslag nr. L 289:

Forslag til lov om dispensation fra forskellige love i forbindelse med oprettelsen af erhvervszoner. (Forsøgsordning vedrørende erhvervszoner).

Af arbejdsministeren (Kirkegaard).

(Fremsat 12/5 92).

27) Første behandling af lovforslag nr. L 292:

Forslag til lov om ændring af lov om social bistand. (Ændring af ordningen om ungdomsydelse).

Af socialministeren (Else Winther Andersen).

(Fremsat 12/5 92).

28) Første behandling af lovforslag nr. L 293:

Forslag til lov om ændring af stempeloven. (Stempel fritagelse i erhvervszoner).

Af skatteministeren (Thor Pedersen, fg.).

(Fremsat 12/5 92).

29) Første behandling af lovforslag nr. L 294:

Forslag til lov om ændring af lov om skattemæssige afskrivninger m.v. (Afskrivning med dobbelte satser i erhvervszoner).

Af skatteministeren (Thor Pedersen, fg.).

(Fremsat 12/5 92).

30) Første behandling af lovforslag nr. L 297:

Forslag til lov om ændring af lov om beskatning til kommunerne af faste ejendomme. (Fritagelse af ejendomme i erhvervszoner).